

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ**

ЗВІТ

**про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання
у сфері зв'язку та інформатизації
за 2016 рік**

КИЇВ 2017

ЗМІСТ

ПРО НАЦІОНАЛЬНУ КОМІСІЮ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ	4
РОЗДІЛ I. СТАН РОЗВИТКУ РИНКІВ ПОСЛУГ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІКТ	5
Загальна інформація про стан та тенденції розвитку ринків послуг зв'язку	5
Стан розвитку ринку послуг фіксованого телефонного зв'язку	8
Стан розвитку ринку послуг рухомого (мобільного) зв'язку	11
Стан розвитку ринку послуг поштового зв'язку	16
Стан показників розвитку ІКТ	19
РОЗДІЛ II. НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НКРЗІ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ	20
Нормативно-правові акти, підготовлені з метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу	20
Вжиті регуляторні заходи на ринку телекомунікацій	29
РОЗДІЛ III. РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТУПУ ДО РИНКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ТА СФЕРИ КОРИСТУВАННЯ РЧР УКРАЇНИ	36
Реєстрація і ліцензування	36
Розподіл і використання радіочастотного ресурсу	42
Розподіл і використання номерного ресурсу	42
Взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж та доступ до інфраструктури	45
РОЗДІЛ IV. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ	46
РОЗДІЛ V. ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД В ГАЛУЗІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ	57
Здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій та за користуванням радіочастотним ресурсом України у смугах радіочастот загального користування	57
Забезпечення якості телекомунікаційних послуг	61
Захист прав споживачів послуг зв'язку	65
РОЗДІЛ VI. ПУБЛІЧНІСТЬ ТА ВІДКРИТІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ	70
РОЗДІЛ VII. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ	73

Кадрове забезпечення державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	73
Забезпечення надходжень до бюджету	85
Документальне забезпечення і контроль	86
Підвищення ефективності використання ІКТ для виконання завдань НКРЗІ	87
РОЗДІЛ VIII. ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР РАДІОЧАСТОТ»	88
РОЗДІЛ IX. ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ НКРЗІ НА 2017 РІК	101

Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ, Комісія), є державним колегіальним органом.

НКРЗІ створено 23 листопада 2011 року відповідно до Закону України «Про телекомунікації» (далі – Закон).

Згідно з Положенням про НКРЗІ, затвердженим Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1067/2011 (далі – Положення), НКРЗІ є органом державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку. У визначеній сфері НКРЗІ здійснює повноваження органу ліцензування, дозвільного органу, регуляторного органу та органу державного нагляду (контролю).

НКРЗІ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами та дорученнями Президента України, актами Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами.

Діяльність НКРЗІ спрямована на виконання основних завдань, визначених Положенням.

До складу НКРЗІ входять Голова та шість членів Комісії.

Відповідно до Указу Президента України від 28 липня 2014 року № 627/2014 Головою НКРЗІ призначено **Животовського Олександра Миколайовича**, членами НКРЗІ були призначені:

Гресько Володимир Петрович,
Лагошин Віктор Євгенійович,
Мазур Віктор Олексійович,
Склярів Олександр Іванович.

Указом Президента України від 29 серпня 2014 року № 697/2014 членом НКРЗІ призначено **Дзюбу Сергія Вікторовича**.

Протягом 2016 року у складі Комісії відбулися кадрові зміни:

Указом Президента України від 06 червня 2016 року № 241/2016 звільнено з посади члена НКРЗІ Мазура Віктора Олексійовича;

відповідно до Указу Президента України від 15 червня 2016 року № 256/2016 на посаду члена НКРЗІ призначено **Бісюка Олександра Анатолійовича**.

Організаційно-технічну та іншу роботу щодо забезпечення діяльності НКРЗІ здійснює її апарат відповідно до Положення.

До сфери управління НКРЗІ входить державне підприємство «Український державний центр радіочастот» (далі – УДЦР).

Розділ І. Стан розвитку ринків послуг зв'язку та ІКТ

Загальна інформація про стан та тенденції розвитку ринків послуг зв'язку

(Показники наведені за даними Державної служби статистики України, без урахування даних АРК та м. Севастополя, а також частини зони проведення антитерористичної операції)

У 2016 році доходи від надання послуг зв'язку склали 61 911,2 млн. грн., що на 10,8% більше ніж у 2015 році.

Динаміка доходів від надання послуг зв'язку 2013-2016 рр., млн. грн.

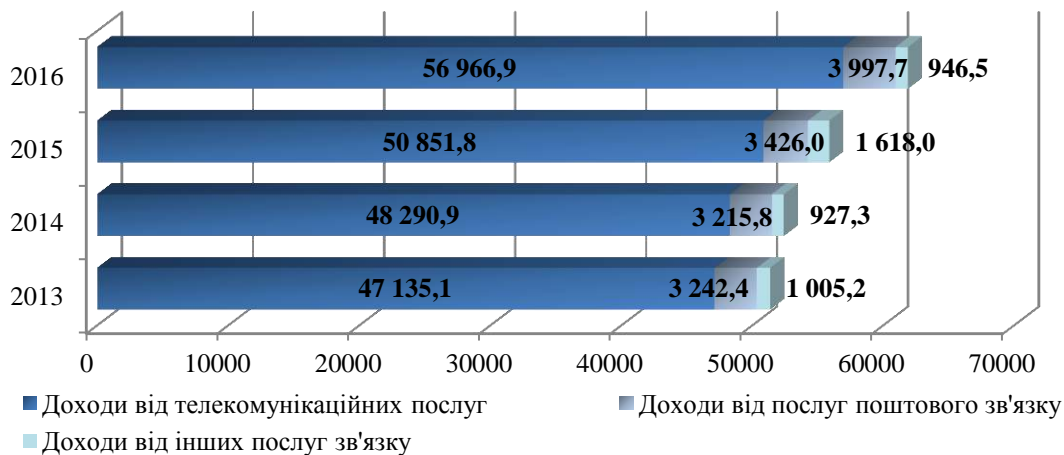

Рис. 1

Доходи від надання телекомунікаційних послуг у 2016 році склали 56 966,9 млн. грн., що на 6 115,1 млн. грн. більше ніж у 2015 році, в той же час, доходи від надання послуг поштового зв'язку збільшились на 571,1 млн. грн.

В структурі доходів від надання послуг зв'язку, питома вага доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2016 склала 92,0%, разом з тим, питома вага доходів від надання послуг поштового зв'язку склала 8,0%.

Структура доходів від надання послуг зв'язку у 2016 році, %

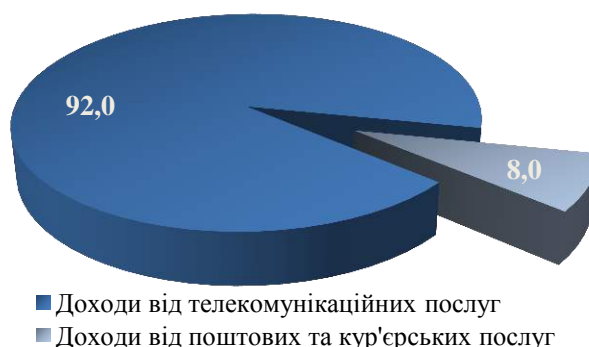

Рис. 2

Основними сегментами на ринку послуг зв'язку залишаються мобільний, телефонний фіксований зв'язок та доступ до Інтернету, спільна частка яких у загальних доходах від надання послуг зв'язку за підсумками року склала 80,3%.

*Динаміка доходів від надання різних видів послуг зв'язку
за 2013-2016 рр., млн. грн.*

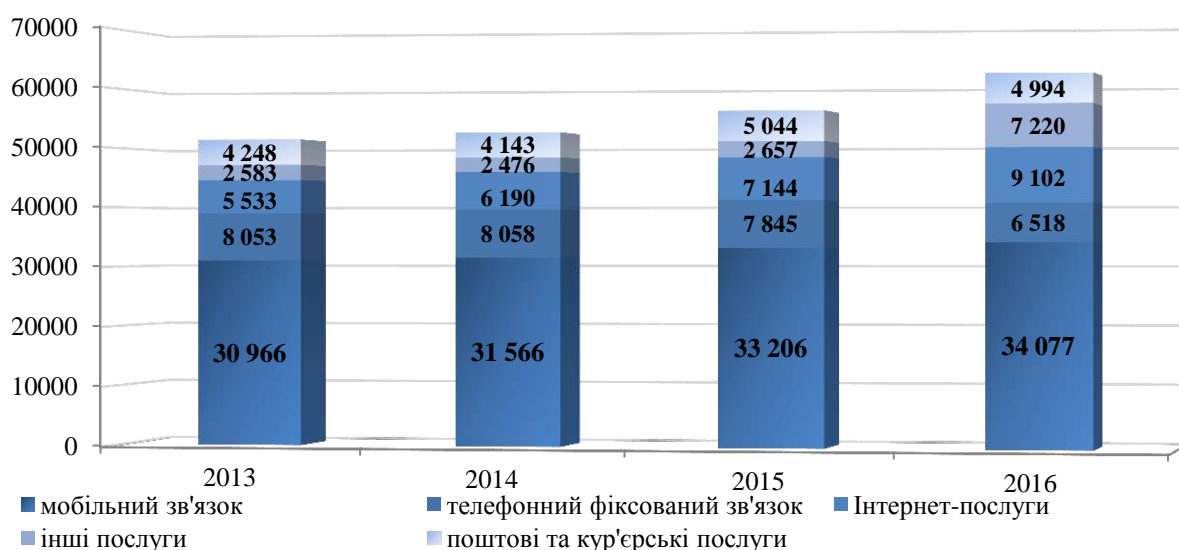

Рис. 3

Доходи від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку та послуг доступу до Інтернету демонструють тенденцію до збільшення протягом останніх трьох років, так доходи від послуг доступу до Інтернету зросли на 47,0%*, а доходи від послуг рухомого (мобільного) зв'язку зросли на 8,0% у період з 2014 по 2016 роки.

Основними тенденціями розвитку були:

- впровадження телекомунікаційних мереж рухомого (мобільного) зв'язку третього покоління (3G);
- підвищення попиту споживачів на мультимедійні конвергентні телекомунікаційні послуги та збільшення кількості власників багатофункціонального термінального кінцевого обладнання з безпроводовим доступом до Інтернету;
- широке впровадження широкопasmового та високошвидкісного доступу до Інтернету створили ефективні умови для надання державним органам, суб'єктам господарювання різних форм власності та громадянам сучасних інформаційно-телекомунікаційних послуг в сферах охорони здоров'я, освіти, сільського господарства, торгівлі, фінансів, управління комунальним господарством;
- значне зростання кількості споживачів послуг міжмашинної взаємодії (machine-to-machine або M2M), які широко використовуються в таких сферах, як банківська діяльність, охорона та безпека, моніторинг транспорту та логістика, промисловість, сільське господарство, енергетика тощо;
- запровадження операторами телекомунікацій різноманітних пакетів послуг і тарифних планів із об'єднанням послуг голосової телефонії, доступу

**стрімкий зріст доходів обумовлений початком обліку Держстатом показників дохідності від надання послуг безпроводового доступу до Інтернету у 2016 році.*

до Інтернету та телебачення, зокрема організацією безлімітного доступу до популярних соціальних мереж та інформаційних ресурсів, збільшенням обсягів послуг доступу до Інтернету та програм цифрового мовлення тощо.

Основними проблемами розвитку телекомунікаційних мереж є:

- виникнення організаційних та технологічних проблем функціонування телекомунікаційних мереж на тимчасово окупованих територіях та на території проведення антитерористичної операції;

- низька ефективність управління телекомунікаційною мережею загального користування України, відсутність Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій України;

- нерівномірність забезпечення споживачів телекомунікаційними послугами особливо у сільській, гірській місцевостях та депресивних регіонах, у тому числі загальнодоступними телекомунікаційними послугами та послугами широкосмугового доступу до Інтернету;

- доступ до служб екстреної допомоги населенню за номерами 101, 102, 103, 104 на території Донецької та Луганської областей;

- відсутність системності та координації дій в питаннях проектування, будівництва, реконструкції, модернізації, введення в експлуатацію телекомунікаційних мереж оперативно-диспетчерських служб центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф з телекомунікаційними мережами загального користування;

- діяльність незаконно створених на тимчасово окупованих територіях суб'єктів господарювання, що не зареєстровані згідно з законодавством України, та які не мають права здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій з використанням радіочастотного та номерного ресурсів телекомунікаційної мережі загального користування (далі – ТМЗК) України;

- порушення майнових прав операторів та провайдерів телекомунікацій України на тимчасово окупованих територіях, втручання у роботу телекомунікаційних мереж загального користування, захоплення об'єктів і ліній зв'язку та перешкоджання здійсненню підприємницької діяльності;

- масові та систематичні пошкодження зловмисниками абонентських ліній, лінійних та станційних споруд, призначених для утворення телекомунікаційних мереж, шляхом крадіжки електричного кабелю зв'язку з мідними жилами, що призвели до тривалого часу відновлення доступу споживачів до послуг фіксованого телефонного зв'язку;

- неврегульованість питання забезпечення недискримінаційного доступу операторів та провайдерів телекомунікацій до елементів інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики;

- збільшення випадків несанкціонованого втручання абонентів в роботу телекомунікаційних мереж (абонентський рефайл, шахрайські дії);

- сучасний стан та стрімкий розвиток телекомунікаційних мереж значно випереджають застарілі принципи побудови та функціонування загальнодержавної системи оповіщення;
- неврегульованість питань щодо мережевого нейтралітету при наданні послуг доступу до Інтернету щодо забезпечення захисту прав на свободу висловлювань інтернет-користувачів, на отримання, обмін інформацією та доступ до ресурсів мережі Інтернет.

Стан розвитку ринку послуг фіксованого телефонного зв'язку

Ринок послуг фіксованого телефонного зв'язку є найбільш традиційним сегментом галузі зв'язку, але з огляду на розвиток послуг мобільного зв'язку, мереж передачі даних та Інтернет, у цьому сегменті останніми роками спостерігається стала тенденція до зменшення кількості абонентів та заміщення послуг міжміського, міжнародного зв'язку послугами мобільного зв'язку і дзвінками через мережу Інтернет, що зумовлено поширенням серед споживачів використання послуг мобільного зв'язку та сервісів передачі голосу, відео, зображень, повідомлень з використанням Інтернету.

Підвищення конкуренції на ринках голосової телефонії сприяло запровадженню конкурентних пакетів послуг місцевого фіксованого телефонного зв'язку із включенням до них послуг доступу до Інтернету, міжміського зв'язку.

Крім того, залишається доступною для споживачів можливість безкоштовного отримання послуг місцевого телефонного зв'язку з універсальних таксофонів та без використання таксофонної картки.

Доходи від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у звітному 2016 році склали 6 518,4 млн. грн., що на 16,9 % менше за обсяг доходів, отриманий від надання цих послуг за відповідний період минулого року. Питома вага доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2016 році склала 10,5%, що на 3,54% менше ніж у 2015 році.

Структура доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у 2016 році, %

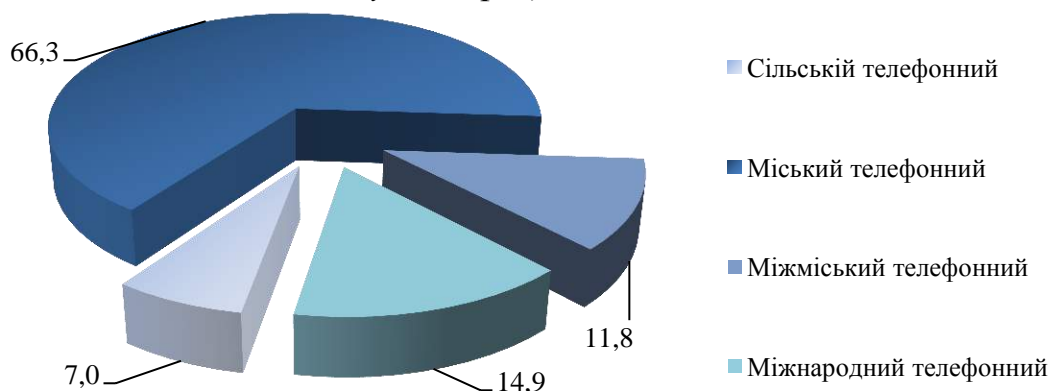

Рис. 4

В структурі доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку найбільшу частину становлять доходи від надання послуг міського телефонного зв'язку, їх частка на кінець 2016 року складала 66,3%.

Динаміка доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку за 2013-2016 рр., млн. грн.

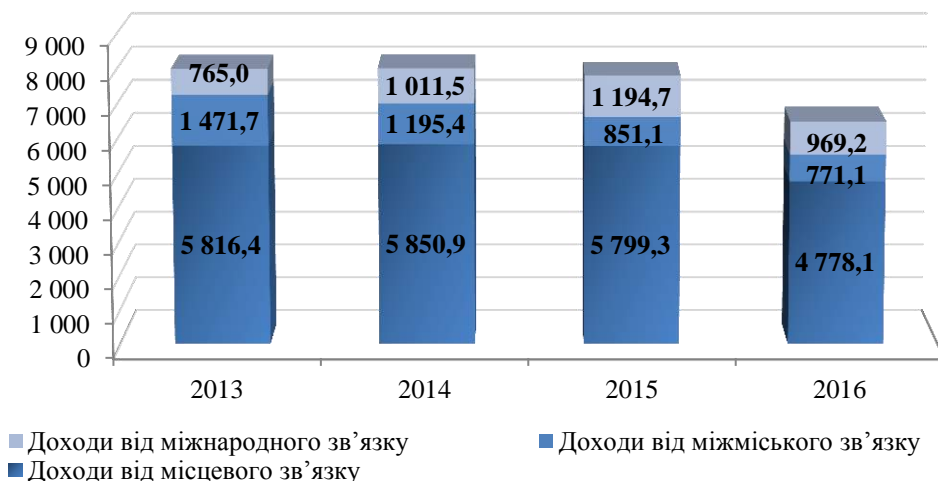

Рис. 5

Обсяги доходів від надання послуг міжміського зв'язку та їх частки в загальному обсязі доходів фіксованого телефонного зв'язку постійно знижується і за підсумками 2016 року доходи складають 771,1 млн. грн. Доходи від надання послуг міжнародного зв'язку зростали до 2015 року, проте у 2016 році знизились до 969,2 млн.грн., що на 18,9% менше ніж у 2015 році.

Зміна кількості основних телефонних апаратів у 2013-2016 рр.(тис. од.) та забезпеченість населення основними телефонними апаратами у розрахунку на 100 жителів

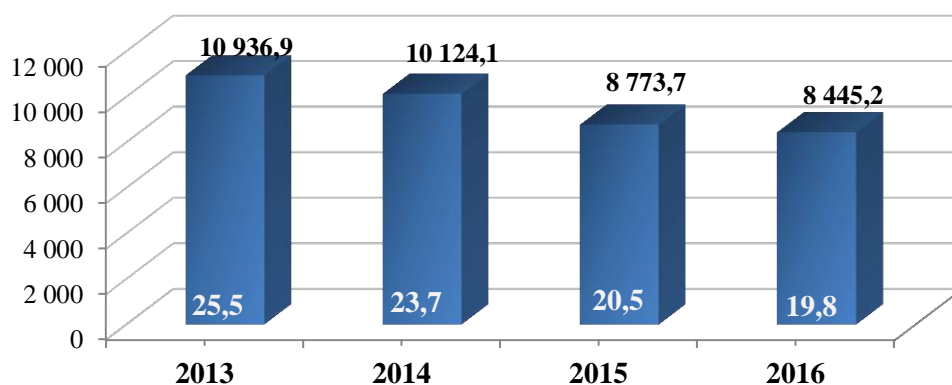

Рис. 6

Кількість основних телефонних апаратів, станом на кінець 2016 року, складає 8 445,2 тис. од., що на 3,7% менше, за їх кількістю станом на кінець аналогічного періоду минулого року. Забезпеченість населення основними телефонними апаратами у розрахунку на 100 жителів у 2016 році становила 19,8 в цілому по Україні, у порівнянні із показником 20,5 у 2015 році.

Кількість основних телефонних апаратів у 2015-2016 рр., тис. од.

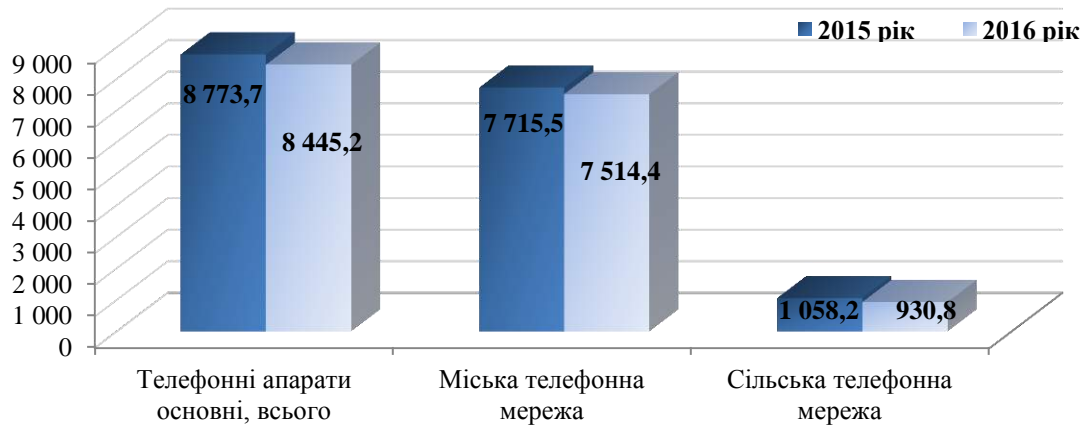

Рис. 7

Питому частину основних телефонних апаратів становлять апарати міської телефонної мережі – 89,0%, кількість яких, зменшилась у порівнянні з 2015 роком на 2,6% та складає 7514, тис. од.. Телефонні апарати сільської телефонної мережі складають 930,8 тис. од., (або 11,0% від загальної кількості), що на 12% менше ніж у 2015 році.

Забезпеченість населення основними телефонними апаратами у розрахунку на 100 жителів станом на 01.01.2017 р.

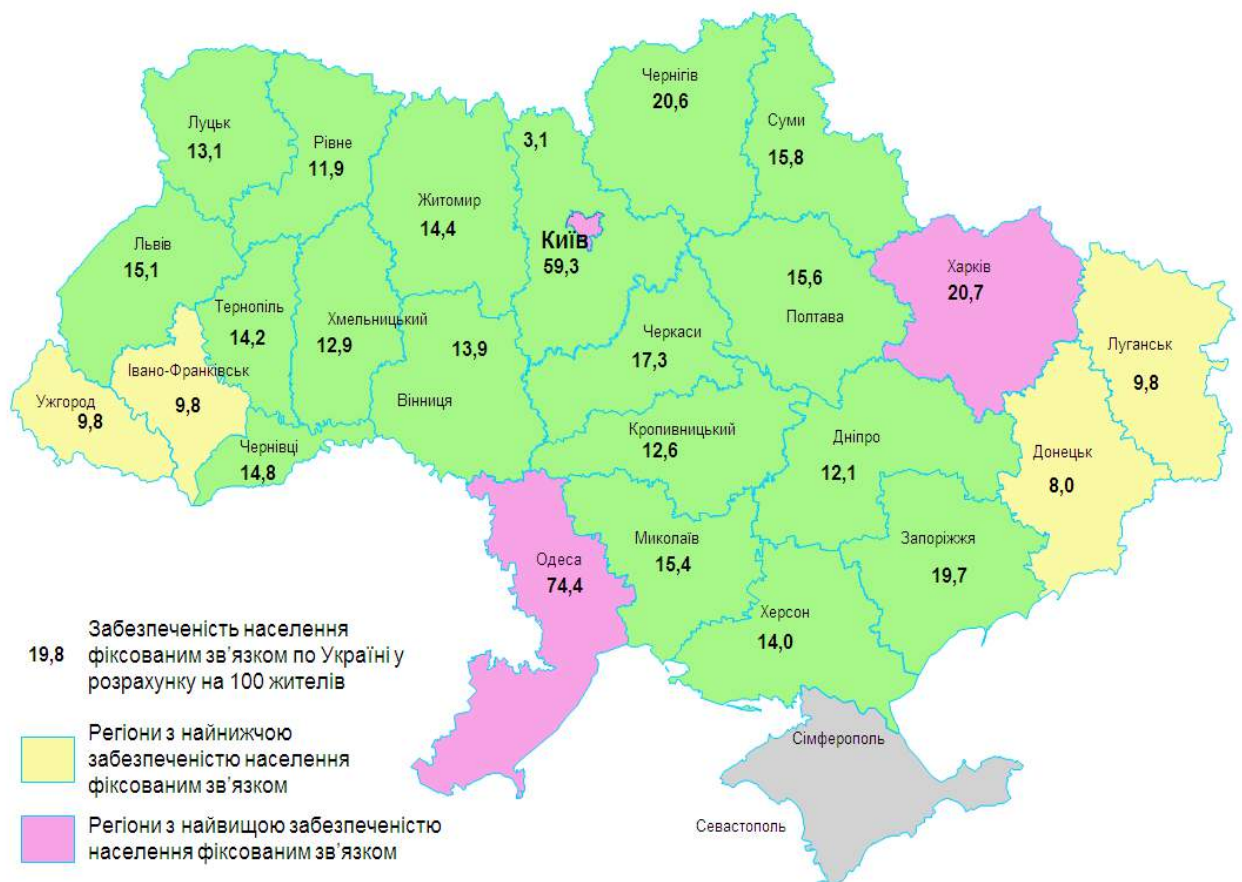

Рис. 8

Забезпеченість населення основними телефонними апаратами на 100 жителів в середньому по Україні становить 19,8. Найнижчі показники забезпеченості населення мобільним зв'язком на 100 жителів спостерігаються у Закарпатській, Івано-Франківській, Луганській, Донецькій областях – 9,8, водночас, найвищі показники забезпеченості у м. Києві – 59,3*, Одеській – 74,4 та Харківській – 20,7 областях.

Стан розвитку ринку послуг рухомого (мобільного) зв'язку

Ринок послуг рухомого (мобільного) зв'язку залишається таким сегментом галузі зв'язку, що найбільш інтенсивно розвивається. Наразі, послуги рухомого (мобільного) зв'язку, в тому числі ширококутвого доступу до Інтернету, перейшли у розряд найбільш доступних для споживачів послуг.

За 2016 рік територія покриття мережами 3G збільшилась приблизно в 2,4 рази порівняно з 2015 роком.

Зростання кількості кінцевих абонентських пристроїв, які працюють під управлінням операційних систем (смартфонів, планшетів), створило умови для зростання попиту споживачів на інформаційно-телекомунікаційні послуги з використанням високошвидкісних ширококутвих технологій радіодоступу та до значного збільшення обсягів мобільного Інтернет-трафіка.

У той же час подальше впровадження на телекомунікаційних мережах загального користування України перспективних радіо технологій, наступного четвертого покоління (LTE) вимагає проведення значного комплексу заходів щодо рефармінгу радіочастотного ресурсу України, забезпечення електромагнітної сумісності та спільної роботи засобів спеціальних користувачів і радіоелектронних засобів загальних користувачів радіотехнології LTE, а також запровадження принципу технологічної нейтральності на основі загальноприйнятних специфікацій 3GPP.

Провідні мобільні оператори телекомунікацій, в свою чергу, самостійно проводять тестування фрагментів мережі, з метою отримання практичного досвіду щодо планування та розгортання мережі LTE і її інтеграції власної мережевої інфраструктури. Під час тестування пікові швидкості отримання даних коливаються в межах до 173 Мбіт/с, а передачі даних до 48 Мбіт/с.

Протягом року суттєво зросла кількість споживачів послуг міжмашинної взаємодії (machine-to-machine або M2M). M2M-технології затребувані в різних сферах діяльності та дозволяють обмінюватися інформацією між різними пристроями без участі людини. Обладнання M2M застосовується для збору та передачі даних з: об'єктів, що знаходяться під охороною, систем складського обліку, датчиків, лічильників, банкоматів, POS-терміналів, автоматів роздрібної торгівлі, метеостанцій, навігаційних систем та інших віддалених пристроїв.

**збільшення показника забезпеченості населення фіксованим зв'язком у м. Києві обумовлений об'єднанням регіональних філій з київською філією ПАТ «Укртелеком»*

При цьому, в мережах GSM для передачі інформації між обладнанням M2M використовуються мобільний Інтернет-трафік (технологія EDGE/GPRS), голосовий канал передачі даних (технологія CSD) або SMS-повідомлення.

Доходи від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку у 2016 році склали 34 077,1 млн. грн., збільшившись порівняно з попереднім періодом минулого року на 2,6%. Питома вага доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2016 році склала 59,8%.

Динаміка доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку за 2013-2016 рр., млн. грн.

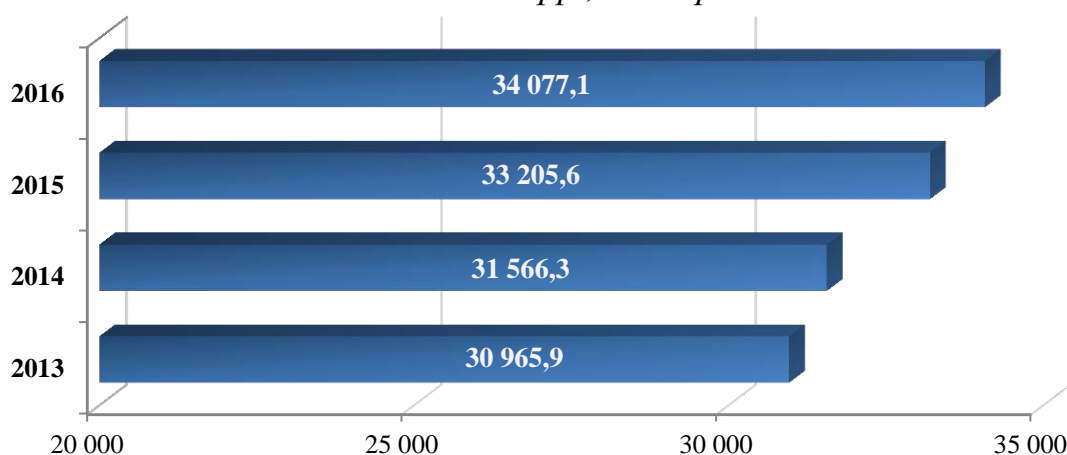

Рис. 9

В загальній структурі доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку, доходи від надання послуг голосової телефонії складають - 43,4%.

Динаміка зміни кількості абонентів рухомого (мобільного) зв'язку у 2013-2015 рр. (тис. од.) та забезпеченість населення мобільним зв'язком у розрахунку на 100 жителів

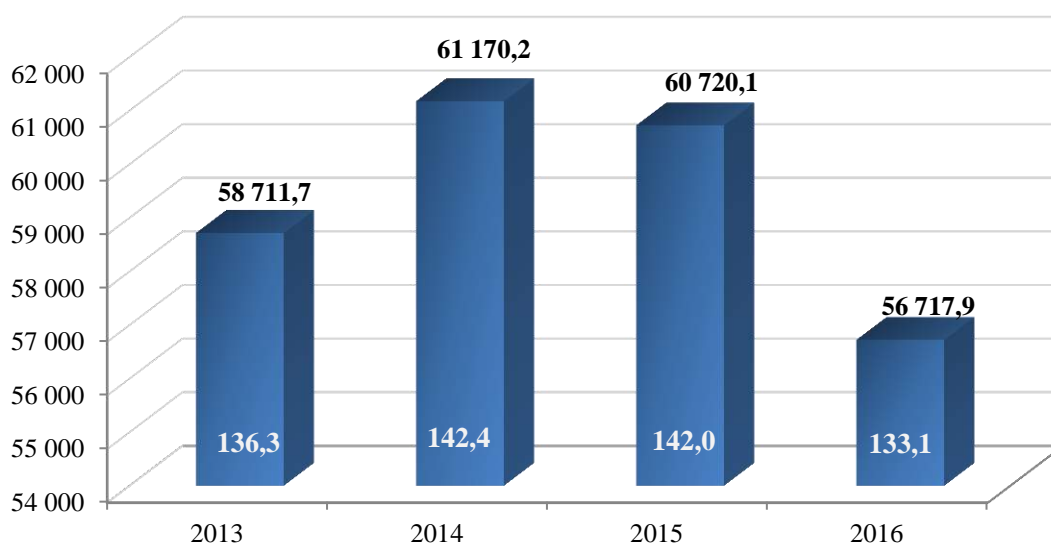

Рис. 10

Кількість абонентів рухомого (мобільного) зв'язку у 2016 році склала 56 717,9 тис.осіб, що на 6,6% або на 4 002,2 тис. осіб менше ніж у 2015 році.

Забезпеченість населення рухомим (мобільним) зв'язком у розрахунку на 100 жителів станом на 01.01.2017 р.

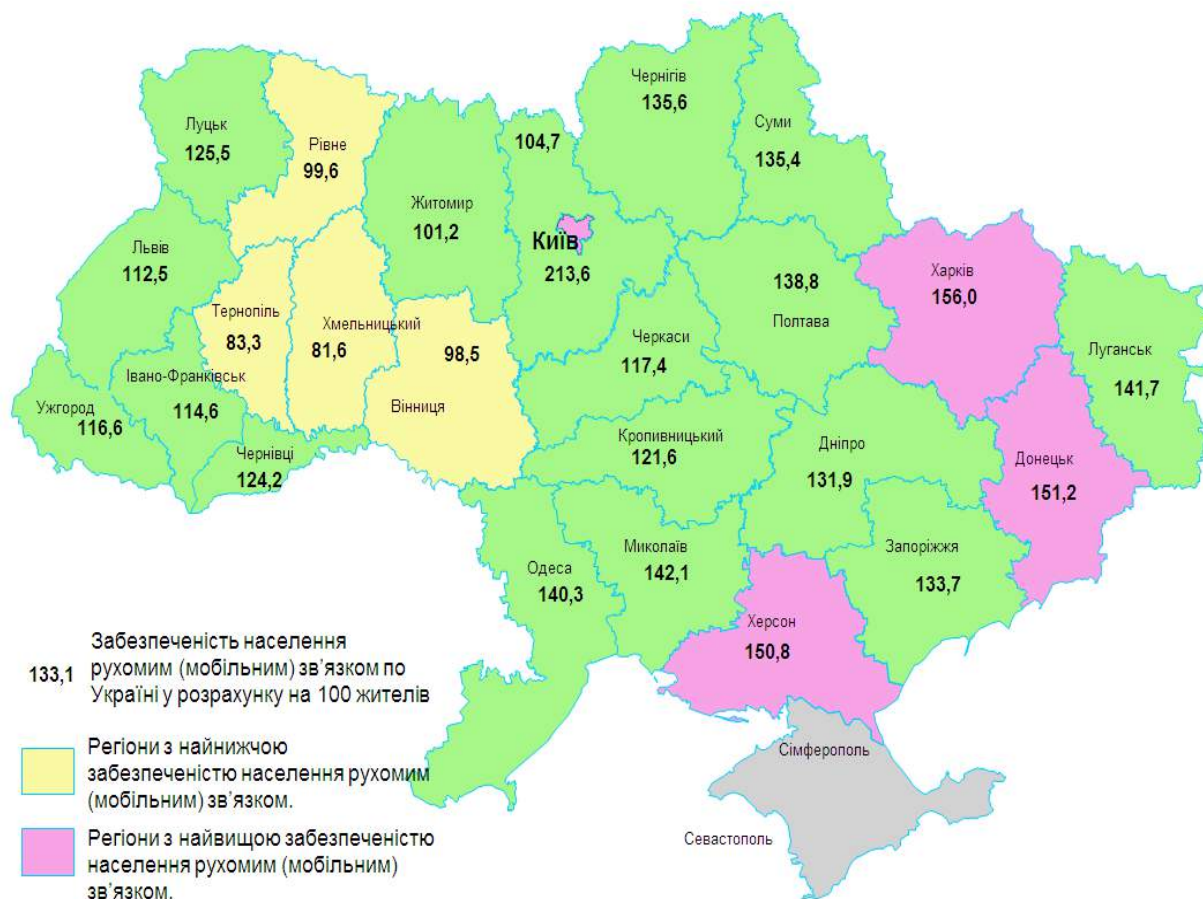

Рис. 11

Забезпеченість населення рухомим (мобільним) зв'язком на 100 жителів в середньому по Україні становить 133,1. Найнижчі показники забезпеченості населення рухомим (мобільним) зв'язком на 100 жителів спостерігаються у Хмельницькій – 81,6, Тернопільській – 83,3, Вінницькій – 98,5 та Рівненській – 99,6 областях, водночас, найбільші показники забезпеченості у м. Києві – 213,6, у Харківській області – 156,0, та Херсонській області – 150,8.

Стан розвитку ринку послуг доступу до Інтернету

Частка доходів від послуг доступу до Інтернету у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг склала 16,0% або 9 101,8 млн. грн.

Структура доходів від послуг доступу до Інтернету у 2016 році, млн.грн.

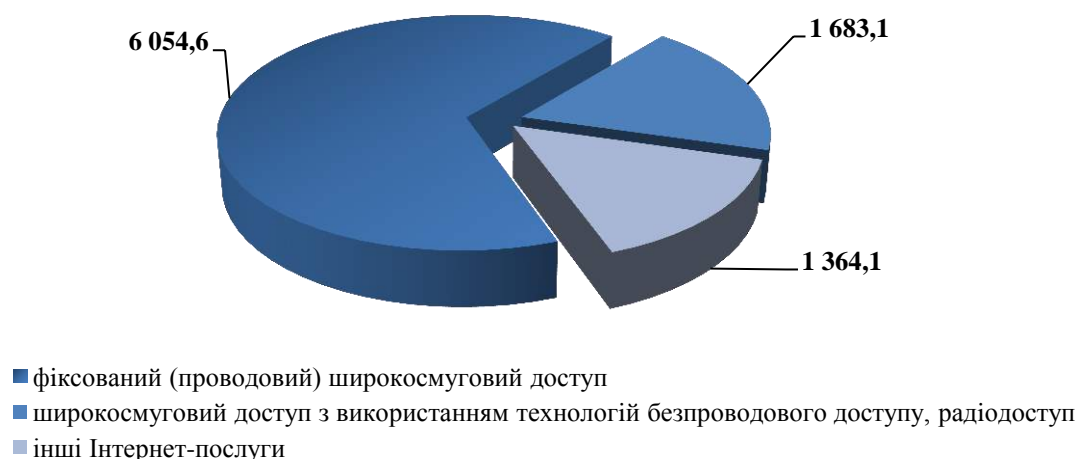

Рис. 12

З них основна частина доходів припадає на доходи від послуг фіксованого широкосмугового доступу (далі – ШСД) до Інтернету і становить – 9,8% (6 054,6 млн. грн.). Доходи від послуг безпроводового ШСД і радіодоступу складають 1 683,1 млн. грн. До доходів від інших Інтернет-послуг відносяться доходи від підключення до мережі Інтернет та передачі даних тощо.

Доступ до мережі Інтернет, за типами підключення, тис. абон. у 2016 році (на 01.01.2017)

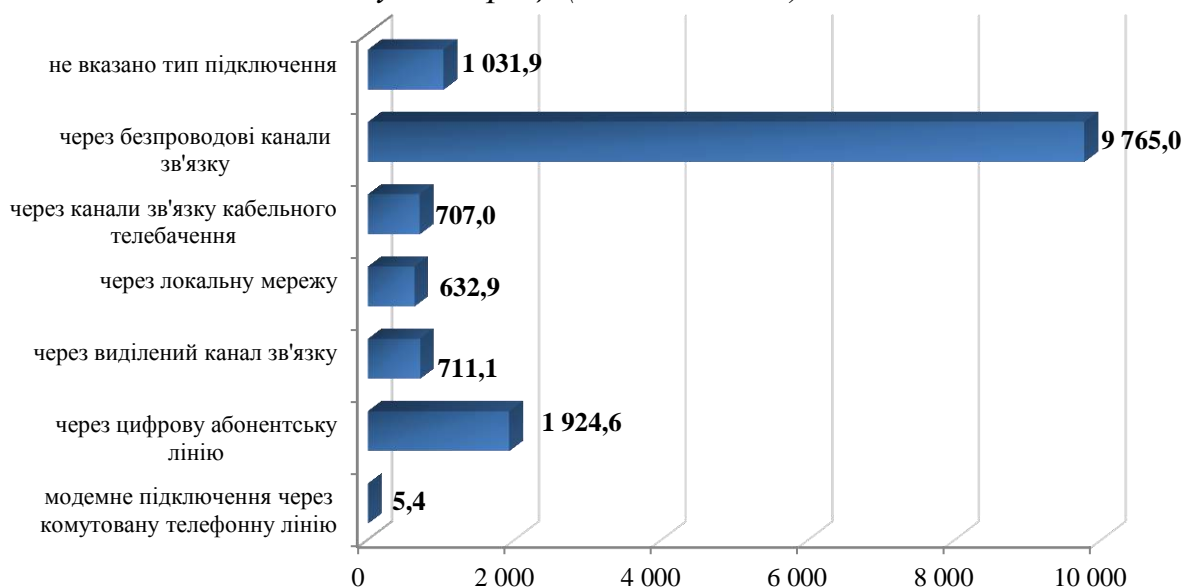

Рис. 13

Загальна кількість абонентів, що мають швидкісний доступ до мережі Інтернет в 2016 році склала 14,8 млн. Найбільшу частку складають абоненти, які отримують доступ до мережі Інтернет через безпроводові канали зв'язку - 66%.

Фіксований широкосмуговий доступ до мережі Інтернет

Динаміка доходів від послуг фіксованого широкосмугового доступу до мережі Інтернет за 2013-2016 рр .

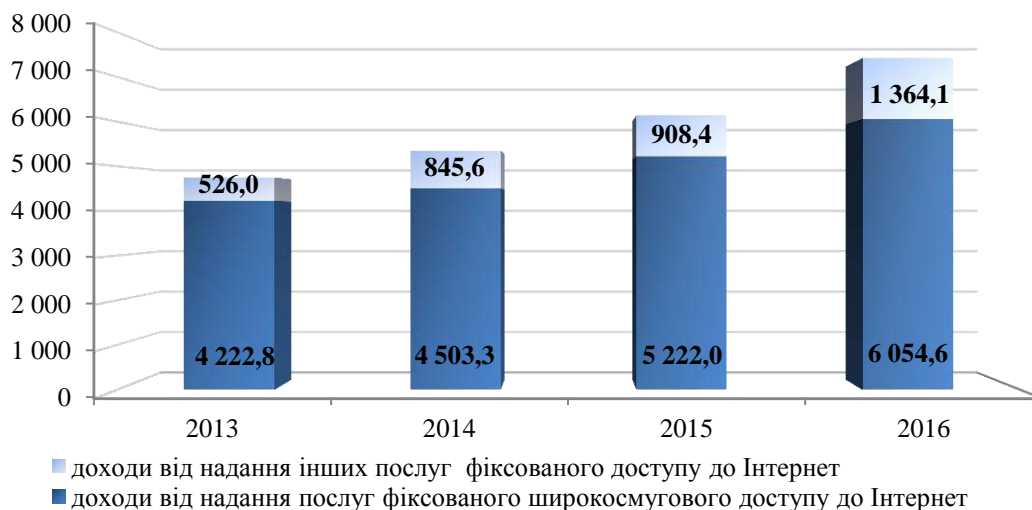

Рис. 14

У 2016 році доходи від послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет зросли на 21% в порівнянні з 2015 роком, в той же час доходи від послуг фіксованого ШСД в аналогічному періоді зросли на 15,9%. Частка доходів ШСД в загальних доходах від фіксованого доступу до мережі Інтернет становила 82% в 2016 році.

Динаміка зростання абонентів, які мають фіксований широкосмуговий доступ до мережі Інтернет за 2013-2016 рр.

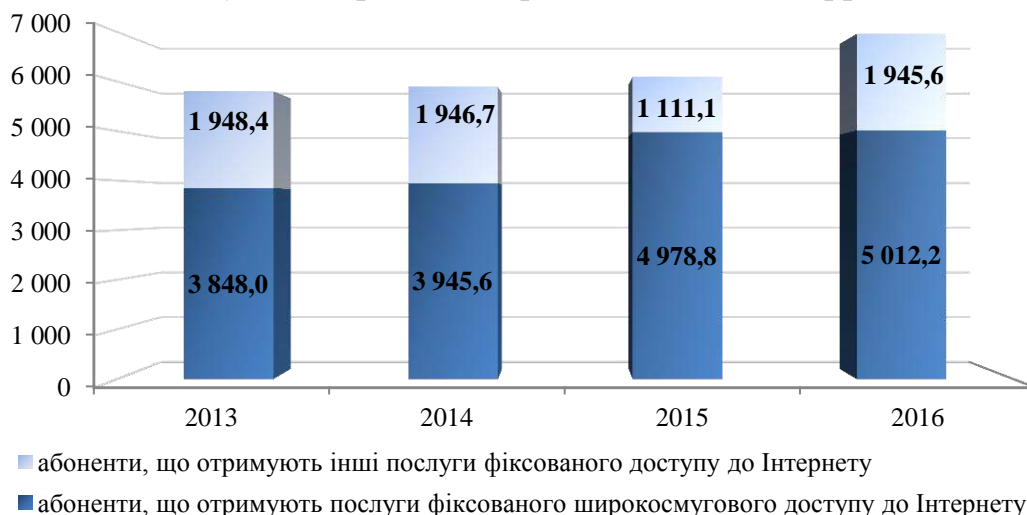

Рис. 15

У 2016 році спостерігається значне зростання абонентської бази в порівнянні з 2015 роком - на 14,3%. У той же час, приріст абонентів ШСД в аналогічному періоді склав всього 0,7%. Частка абонентів ШСД в загальній кількості абонентів фіксованого доступу до мережі Інтернет становить 72% в 2016 році.

Забезпеченість населення широкосмуговим доступом до мережі Інтернет у розрахунку на 100 жителів станом на 01.01.2017 р.

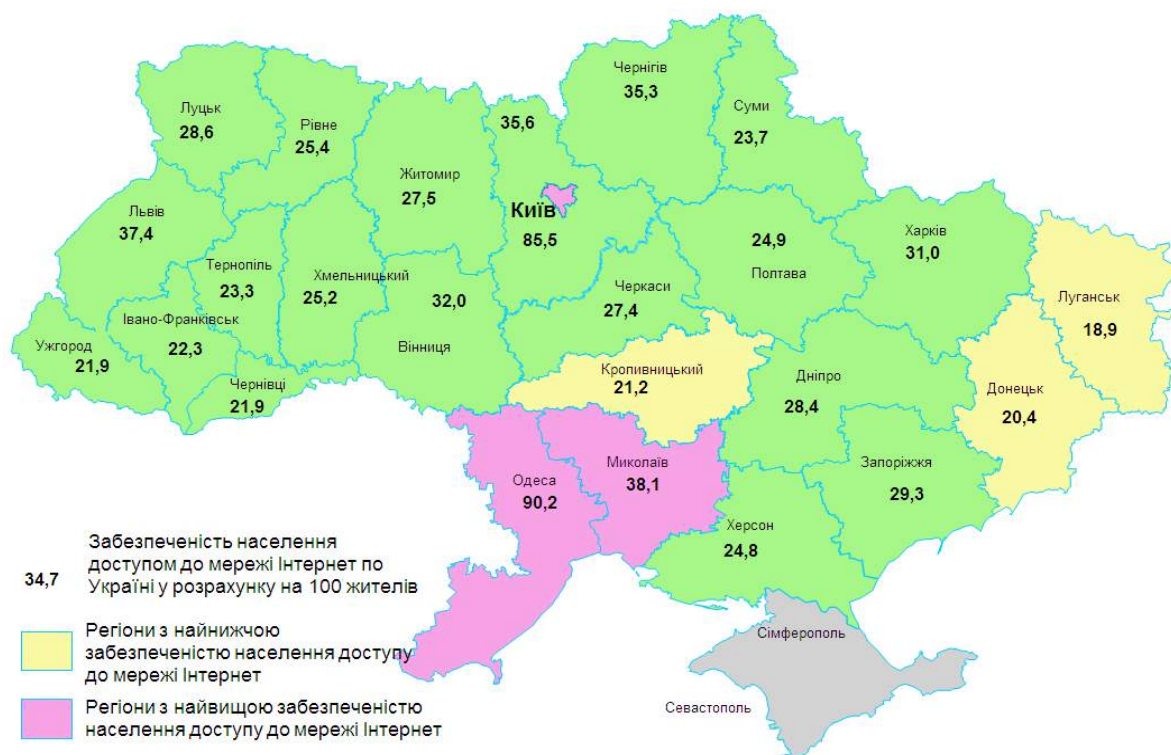

Рис. 16

Рівень проникнення послуг широкосмугового доступу до мережі Інтернет по Україні станом на 01.01.2017 становить 34,7 у розрахунку на 100 жителів. Регіонами з найнижчим рівнем проникнення широкосмугового доступу до мережі Інтернет є Кіровоградська область – 21,2, Донецька область – 20,4, Луганська область – 18,9. Регіонами з найвищим рівнем проникнення широкосмугового доступу до мережі Інтернет є Одеська область – 90,2, Миколаївська область – 38,1, та м. Київ – 85,5.

Стан розвитку ринку послуг поштового зв'язку

В Україні сформувався і функціонує ринок послуг поштового зв'язку, що є важливою і соціально значимою складовою галузі зв'язку.

Ринок послуг поштового зв'язку України зазнає певних змін під впливом економічної і фінансової ситуації, як в державі, так і у світі та характеризується зниженням обсягів письмової кореспонденції і розширенням поля діяльності у таких сегментах, як електронна торгівля, фінансові послуги та розвитку міжнародної логістики.

Ринок письмової кореспонденції впродовж останніх років демонструє поступове зниження обсягів, як у натуральному вимірі, так і в грошовому на рівні 3-5 % щорічно, внаслідок стрімкого розвитку послуг Інтернет та мобільного зв'язку.

Водночас, спостерігалось зростання ринку посилок за рахунок динамічного розвитку ринку інтернет-торгівлі. За останні кілька років ринок e-commerce стабільно зростає у середньому на 25-30 % щороку. Однією з тенденцій сучасного e-commerce в Україні є збільшення частки користувачів, які купують товари в іноземних інтернет-магазинах. Крім того, серед логістичних операторів посилюватиметься конкуренція на ринку міжнародних посилок. Зростання кількості відправлень стало можливим також за рахунок міграції населення, збільшення гуманітарної і військової допомоги на сході країни.

Розвиваються унікальні послуги, такі як: доставка протягом години в межах міста, доставка з іноземних магазинів, у яких немає доставки в Україну.

Універсальні послуги поштового зв'язку у 2016 році надавалися національним оператором поштового зв'язку Українським державним підприємством поштового зв'язку «Укрпошта» через поштову мережу, яка складається з понад 11,7 тис. поштових відділень по всій території України. Загальна протяжність поштових маршрутів становить більше 314,2 тис. км. Здійснено обробку та доставку споживачам понад 171,05 млн. поштових відправлень.

Стрімкими темпами розвивається новий формат роботи операторів поштового зв'язку – автоматизовані поштові станції, так звані термінали самообслуговування поштомати, та міні-відділення, які дозволяють клієнтам отримувати посилки з найменшою віддаленістю від їхніх будинків та офісів, у зручний для споживачів час. Розширюються можливості надання супутніх послуг – грошові перекази, споживче кредитування, сервісні центри для перевірки електроніки у відділеннях тощо. У зв'язку з бурхливо зростаючою популярністю серед покупців у закордонних Інтернет-магазинах, постійно збільшується обсяги міжнародних відправлень.

Також, в Україні успішно здійснюється діяльність з надання послуг поштового зв'язку спеціального призначення (фельд'єгерського і спеціального зв'язку). Такі послуги окремим категоріям користувачів надають Головне управління урядового фельд'єгерського зв'язку та Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Крім того, Державним підприємством спеціального зв'язку здійснюється пересилання міжнародних відправлень Express Mail Service (EMS) до 180 країн світу.

Продовжується процес лібералізації ринку послуг поштового зв'язку України, що призводить до постійного збільшення кількості об'єктів поштового зв'язку та обсягів наданих споживачам послуг, кількість операторів недержавної форми власності на ринках цих послуг постійно збільшується.

Протягом року в НКРЗІ проводились заходи із сприяння розвитку конкуренції та підприємництва, забезпечення рівних умов діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності. Шляхом внесення

відповідних змін до діючої нормативно-правової бази здійснювалось вдосконалення механізму регулювання ринкових відносин у сфері надання послуг поштового зв'язку.

Рішенням НКРЗІ від 29.11.2016 № 623, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.2016 за № 1679/29809, затверджено Порядок ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку.

Цей Порядок розроблено з метою забезпечення реалізації повноважень Комісії в частині ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку та встановлення процедури подання суб'єктами господарювання повідомлення про внесення відповідної інформації.

Документ передбачає застосування декларативного (повідомного) принципу реєстрації відповідних суб'єктів господарювання. Суб'єкт господарювання, який є оператором поштового зв'язку, здійснює свою діяльність із дотриманням Правил надання послуг поштового зв'язку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05 березня 2009 року № 270, та направляє до НКРЗІ повідомлення відповідно до цього Порядку. Зазначене повідомлення може бути направлене до Комісії у письмовій або в електронній формі відповідно до законодавства про електронні документи та електронний документообіг, що не потребуватиме додаткових витрат.

Запровадження цим Порядком ведення НКРЗІ реєстру операторів поштового зв'язку створює умови для складання актуального реєстру операторів ринку поштових послуг та його постійного оновлення з метою забезпечення поінформованості споживачів щодо можливості альтернативного вибору постачальника послуг на визначених територіях. Це сприятиме розвитку конкуренції на ринку та задоволенню потреб споживачів у відповідних послугах.

Відповідно до Закону України «Про поштовий зв'язок» НКРЗІ здійснює формування цінової політики та регулювання тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку, до яких відносяться послуги з пересилання поштових карток, листів, бандеролей, секограм–простих та рекомендованих; посилок без оголошеної цінності масою до 10 кг.

Важливим кроком стала можливість діалогу з приватними операторами поштового зв'язку для спільного розроблення законодавства для регулювання поштово-логістичної діяльності, а також співпраця з учасниками ринку щодо розробки оптимальної моделі регулювання ринку

На виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та європейським союзом, європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони НКРЗІ виконує заходи щодо запобігання монополістичній практиці у секторі поштових та кур'єрських послуг та сприяє сталому розвитку ринку поштового зв'язку України.

Стан показників розвитку ІКТ

На сьогодні розвиток інформаційного суспільства, спрямований на підвищення національної конкурентоспроможності за рахунок широкого впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери життєдіяльності людини та суспільства, надає нові можливості для комунікації, бізнесу та управління.

За даними Всесвітнього економічного форуму (WorldEconomicForum) Глобальним звітом про розвиток інформаційних технологій-2016 (TheGlobalInformationTechnologyReport), за Індексом мережевої готовності (WEF NetworkedReadinessIndex) Україна посіла 64 місце з 139 країн світу (у 2015 році – 71 з 143 країн).

За Індексом розвитку електронного уряду ООН (The UN Global E-GovernmentDevelopmentIndex), який оцінює готовність і можливості національних державних структур у використанні ІКТ для надання громадянам державних послуг, у 2016 році Україна посіла 62 місце у світі серед 193 країн-членів ООН (у 2014 році в рейтингу Україна посідала 87 місце із 193 країн).

За Індексом розвитку ІКТ відповідно до Звіту МСЕ «Вимірювання інформаційного суспільства 2016» Україна посіла 76 місце з 175 країн (відповідно до Звіту МСЕ за 2015 рік - 79 місце з 167 країн світу). За даними цього Звіту частка користувачів мережі Інтернет в Україні складає 49,3%.

Основні показники розвитку сфери ІТ в Україні за даними Держстату України:

- обсяг реалізованої промислової продукції за видом діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» - 9,64 млрд. грн., що на 37% більше ніж за 2015 рік;
- обсяг реалізованих послуг у сфері інформатизації – 34,08 млрд. грн., що на 38% більше ніж за 2015 рік;
- обсяг експорту комп'ютерних та інформаційних послуг - 1,32 млрд. дол. США, що на 0,1% більше ніж за 2015 рік;
- імпорт комп'ютерних та інформаційних послуг - 0,26 млрд. дол. США, що на 3% менше ніж за 2015 рік;
- освоєно капітальних інвестицій у програмне забезпечення та бази даних на суму 5,91 млрд. грн. (1,8% від загального обсягу освоєних капітальних інвестицій за видами активів), що на 39% більше ніж за 2015 рік;
- обсяг капітальних інвестицій за видом економічної діяльності «Комп'ютерне програмування та надання інших інформаційних послуг» - 1,75 млрд. грн., що на 60,2% більше ніж за 2015 рік;
- обсяг капітальних інвестицій за видом промислової діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» - 0,62 млрд. грн., що на 52,9% більше ніж за 2015 рік.

За результатами проведеного у 2016 році державного статистичного спостереження «Використання інформаційно-комунікаційних технологій на

підприємствах України», 95,2% підприємств користувались комп'ютерами у роботі, з яких мали доступ до мережі Інтернет - 98%.

Розділ II. Нормотворча діяльність НКРЗІ у сфері зв'язку

Нормативно-правові акти, підготовлені з метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу

Протягом 2016 року нормотворча діяльність НКРЗІ у галузі зв'язку була спрямована, в першу чергу, на забезпечення виконання зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

При цьому, проекти нормативно-правових актів розроблялись НКРЗІ за власною ініціативою та на виконання завдань, передбачених:

- Планом заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014 – 2017 роки, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р;

- Планом заходів щодо дерегуляції господарської діяльності затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 615-р;

- Планом імплементації актів законодавства ЄС у сфері телекомунікацій, схваленим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 360-р.

1.3 метою встановлення засад діяльності у сфері електронних комунікацій, які відповідатимуть вимогам часу та євроінтеграційним процесам, для розвитку сфери електронних комунікацій в Україні, НКРЗІ протягом 2016 року проводилось супроводження у Верховній Раді України визначального для галузі зв'язку проекту Закону України **«Про електронні комунікації»**, реєстраційний номер 3549-1 від 11.12.2015 (далі – законопроект), яким:

- забезпечується спрощення виходу на ринок електронних комунікаційних послуг (передбачено запровадження повідомного принципу реєстрації суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій, відміняється ліцензування видів діяльності у сфері телекомунікацій, забезпечується ліцензування виключно технічного, номерного та природного радіочастотного обмежених ресурсів (з одночасною відміною документів дозвільного характеру щодо номерного ресурсу), запроваджується процедура подання, у визначених випадках, документів до національного регулятора в електронному вигляді);

- встановлюються механізми для забезпечення ефективної конкуренції на ринку через визначення засад попереднього регулювання, а також переліку

регуляторних зобов'язань, які можуть накладатись на постачальників електронних комунікаційних послуг з істотною ринковою перевагою, та повноваження національного регулятора щодо їх накладання;

– закладено засади зниження потенційно можливого тиску зі сторони держави на суб'єктів господарювання шляхом удосконалення контролю (нагляду) у сфері електронних комунікацій, у тому числі скасування планових перевірок, з метою його спрямування на попередження правопорушень із запровадженням ефективних адміністративно-господарських санкцій;

– посилюється незалежність національного регулятора у прийнятті рішень та його фінансова незалежність.

На сьогодні, за результатами розгляду законопроекту прийнято постанову від 20.09.2016 № 1521-VIII, згідно з якою законопроект № 3549-1 направлено на повторне перше читання та доручено Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку доопрацювати зазначений законопроект до повторного першого читання з урахуванням зауважень і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та внести його на розгляд Верховної Ради України.

Комітет Верховної Ради з питань інформатизації та зв'язку на своєму засіданні 24.11.2016 року (протокол № 53) розглянув направлений на доопрацювання до повторного першого читання зазначений законопроект з урахуванням альтернативних законопроектів за реєстр. номером 3549-3 від 29.09.2016 та реєстр. номером 3549-4 від 29.09.2016, за результатами чого прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України повернутися до розгляду законопроекту, прийнявши його за основу з урахуванням запропонованих змін.

2. Неврегульованість відносин та спірних питань, які виникають при укладанні та виконанні договорів між суб'єктами ринку телекомунікацій та власниками інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж, а також доступу фізичних та юридичних осіб, операторів, провайдерів телекомунікацій до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою її використання для потреб телекомунікацій призводить до стримування розвитку ринку телекомунікацій в цілому.

З метою покращення ситуації, що склалася, НКРЗІ розроблено проект Закону України **«Про доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж»** (далі – законопроект), який передбачає:

– встановлення правових засад доступу до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики;

– визначення повноважень державних органів, прав та обов'язків юридичних та фізичних осіб, у власності (володінні) яких перебуває інфраструктура об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики, а

також операторів, провайдерів телекомунікацій щодо створення сприятливих умов її використання для потреб телекомунікацій;

– встановлення єдиного порядку до вирішення типових по всій Україні питань щодо використання інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж з метою задоволення потреб населення в телекомунікаційних послугах належної якості.

Законопроект розроблено з урахуванням Рекомендацій парламентських слухань на тему «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні», схвалених постановою Верховної Ради України від 03.07.2014 № 1565-VII, та на виконання пункту 128 Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014-2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р, пункту 94 Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 615-р.

За результатами проведених 03.02.2016 парламентських слухань на тему: «Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України» проект Закону України «Про доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж» листом НКРЗІ від 04.02.2016 № 01-620/093 направлено з метою консультування до Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку.

Законопроект зареєстровано у Верховній Раді України 26.02.2016 за реєстраційним номером 4159.

НКРЗІ рішенням від 15.03.2016 № 133 затвердила висновок стосовно висловлення позиції щодо доцільності прийняття вказаного законопроекту і листами від 16.03.2015 № 01-1513/093, № 16-1512/093 направила його до Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку та Комітету Верховної Ради України з питань транспорту.

Доопрацьований проект Закону України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж» зареєстровано у Верховній Раді України 06.06.2016.

НКРЗІ своїм рішенням від 21.06.2016 № 318 затвердила висновок стосовно висловлення позиції щодо доцільності прийняття доопрацьованого вищезазначеного проекту Закону і листом від 22.06.2016 № 01-4327/093 направила його до Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку.

За результатами розгляду законопроекту № 4159 Верховною Радою України прийнято постанову від 20.09.2016 № 1525-VIII, згідно з якою законопроект № 4159 прийнято за основу та доручено Комітету Верховної

Ради України з питань інформатизації та зв'язку доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням зауважень і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

На пленарному засіданні Верховної Ради України 07.02.2017 прийнято Закон України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж» (далі – Закон).

Законодавчим актом врегульовано відносини, пов'язані з встановленням єдиних правових засад доступу та використання інфраструктури з метою розвитку телекомунікаційних мереж для задоволення потреб споживачів телекомунікаційних послуг та розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Закон визначає правові, економічні та організаційні засади забезпечення доступу до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики, кабельної каналізації електрозв'язку, будинкової розподільної мережі для розташування технічних засобів телекомунікацій з метою забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Законом встановлено повноваження державних органів, у тому числі стосовно розробки та затвердження методик визначення плати за доступ до відповідної інфраструктури, правил/порядків щодо доступу до відповідної інфраструктури, вимог до розташування технічних засобів телекомунікацій на елементах відповідної інфраструктури; встановлено види плати, що можуть застосовуватись під час забезпечення доступу до інфраструктури; визначено права та обов'язки юридичних та фізичних осіб, у власності (володінні) яких перебуває інфраструктура, у тому числі щодо забезпечення недискримінаційного доступу замовників з метою створення рівних умов використання елементів інфраструктури.

3. З метою спрощення умов ведення бізнесу суб'єктами господарювання, які здійснюють чи планують здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій, суб'єктами господарювання, які користуються чи мають намір користуватися радіочастотним ресурсом України для надання телекомунікаційних послуг, а також приведення деяких нормативно-правових актів у відповідність до вимог законодавства, відповідно до законів України «Про телекомунікації», «Про радіочастотний ресурс України», НКРЗІ прийнято **рішення від 01.03.2016 № 110 «Деякі питання спрощення умов ведення діяльності у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18.05.2016 за № 742/28872** (далі – рішення № 110).

Рішенням № 110 передбачається спрощення вимог щодо отримання суб'єктами господарювання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для надання телекомунікаційних послуг. Зокрема, заплановано запровадження єдиного зразка заяви щодо отримання ліцензії, зведено до мінімуму перелік документів, що мають надаватися потенційними

ліцензіатами на підтвердження фінансового забезпечення спроможності здійснення заявленої діяльності: вилучено вимоги щодо подання банківської гарантії та інвестиційного договору, натомість передбачено подання відповідної довідки у довільній формі.

Зазначене рішення також передбачає затвердження зразків бланків ліцензій без суворого обліку, голограм тощо. Це створює умови для підвищення ефективності діяльності Апарату НКРЗІ та виконання норм законодавства щодо термінів видачі ліцензій, переоформлених ліцензій, ліцензій, термін дії яких продовжено, дублікатів та копій відповідних ліцензій. Також, за результатами розгляду пропозицій представників операторів телекомунікацій та профільних асоціацій, із Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку, затверджених рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 26.01.2006 № 179 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 17.02.2006 за № 145/12019, вилучено вимоги щодо умов забезпечення покриття на території регіонів, які визначені ліцензією, а в Ліцензійних умовах здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного, затверджених рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 10.12.2009 № 1789 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 13.01.2010 за № 19/17314, уточнено вимоги щодо їх покриття.

Рішення № 110 також спрямоване на реалізацію вимог Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».

4.3 метою встановлення процедури надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації, у тому числі такої, що містить фінансово-економічні показники їх діяльності, необхідної для виконання НКРЗІ своїх повноважень, зокрема, для визначення ринків певних телекомунікаційних послуг та проведення їх аналізу, моніторингу тарифів, підготовки аналітичних матеріалів щодо стану і розвитку галузі зв'язку, розгляду звернень споживачів, аналізу результатів державного нагляду тощо, НКРЗІ прийняла **рішення від 05.04.2016 №180 «Про затвердження Порядку надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації і визнання такими, що втратили чинність, рішень НКРЗІ від 04.11.2008 № 1189 та від 25.12.2008 № 1283»** (далі – рішення №180), яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18.05.2016 за № 739/28869.

Рішенням № 180 затверджено:

- порядок надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.05.2016 за № 739/28869;

- форма звітності № 1-К (піврічна) «Про основні показники діяльності оператора, провайдера телекомунікацій» та Інструкцію щодо її заповнення, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 18.05.2016 за № 740/28870;

- форма звітності № 2-А (річна) «Розподіл технічних засобів телекомунікацій за адміністративно-територіальними одиницями» та Інструкцію щодо її заповнення, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 18.05.2016. за № 741/28871.

5.3 метою вирішення проблемних питань доступу до кабельної каналізації електрозв'язку (далі – ККЕ), удосконалення відносин між суб'єктами ринку телекомунікацій при взаємоз'єднанні телекомунікаційних мереж та наданні телекомунікаційних послуг рішенням НКРЗІ від **12.07.2016 № 359 «Про внесення змін до Правил надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку»**, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05.08.2016 за № 1098/29228, внесено зміни до Правил надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку, затверджених рішенням НКРЗІ від 23.08.2012 № 428, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 12.09.2012 за № 1571/21883, в частині:

- більш чіткого та однозначного визначення деяких термінів та визначень;

- уточнення змісту запиту про можливість надання в ККЕ;

- встановлення нових строків при запитах про можливість надання в користування ККЕ та допуску замовника до проведення робіт в ККЕ;

- уточнення порядку видачі технічних умов та погодження розробленого робочого проекту на відповідність виданим технічним умовам.

6.3 метою створення комплексу заходів, спрямованих на розвиток конкуренції у сфері надання послуг доступу до Інтернету, посилення боротьби із постачальниками послуг, які не внесені до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, та незаконно здійснюючих діяльність на ринку телекомунікацій, а також для забезпечення захисту прав споживачів під час замовлення, та отримання послуг з доступу до Інтернету прийнято рішення НКРЗІ від **23.08.2016 № 439 «Про внесення змін до Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг та Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет)»**, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.09.2016 за № 1268/29398.

НКРЗІ запроваджена норма щодо обов'язковості зазначення операторами, провайдерами в договорах про надання послуг з доступу до Інтернету значень мінімальних швидкостей передавання та приймання даних для послуг доступу до Інтернету для фіксованого зв'язку або розраховані максимальні швидкості передавання та приймання даних для послуг доступу до Інтернету для рухомого (мобільного) зв'язку.

Зміни до Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг (далі – Основні вимоги) прийнято для забезпечення виконання вимог Угоди про асоціацію, пункту 131 Плану заходів з імплементації Угоди про

асоціацію, адаптації законодавства України до законодавства ЄС та створення сприятливих умов та усунення перешкод для реалізації права споживачів телекомунікаційних послуг в частині врегулювання відносин між операторами, провайдерами телекомунікацій та споживачами під час надання послуг з доступу до Інтернет.

В основу змін до Основних вимог покладено положення Постанови Європарламенту та Європейської ради 2015/2120 від 25.11.2015, якою передбачається встановлення обов'язку постачальника послуг доступу до Інтернет гарантувати, що будь-який договір, який включає надання послуг з доступу до Інтернет, повинен визначати чітко і зрозуміле пояснення мінімальної, як правило, доступної, та максимальної швидкостей передавання даних для вхідного та вихідного трафіку при використанні фіксованих мереж, або розрахункової максимальної та рекламованої швидкостей для послуг доступу до Інтернет у мобільних мережах, а також пояснення, яким чином значні відхилення від відповідної швидкості можуть вплинути на дотримання прав кінцевих користувачів.

Запроваджена вимога до договору про надання послуг з доступу до Інтернет сприятиме реалізації прав споживачів на отримання якісних телекомунікаційних послуг, вільного вибору постачальника послуг за критеріями ціна/якість та створенню рівних умов для здійснення діяльності на цьому ринку.

7. З метою приведення нормативно-правових актів у відповідність до законодавства в сфері користування радіочастотним ресурсом України, НКРЗІ прийнято рішення від **01.11.2016 № 577 «Про внесення змін до Положення про радіочастотний моніторинг у смугах радіочастот загального користування та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 07.04.2015 № 195»**, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25.11.2016 за № 1532/29662. Прийняття даного рішення спрямоване на підвищення ефективності реалізації повноважень НКРЗІ, зокрема: підвищення ефективності заходів державного нагляду та контролю у сфері користування радіочастотним ресурсом України; спрощення процедури припинення експлуатації незаконно діючих радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв за результатами радіочастотного моніторингу; скорочення строків розгляду та затвердження тарифів на послуги УДЦР.

8. З метою приведення Ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України у відповідність до Закону України «Про радіочастотний ресурс України» рішенням НКРЗІ від **08.11.2016 № 588 «Про внесення змін до Ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України»**, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 02.12.2016 за № 1561/29691, введено роз'яснення терміну повного освоєння радіочастотного ресурсу, що направлено на забезпечення ефективного використання радіочастотного ресурсу з використанням радіотехнологій, які передбачають ексклюзивне використання радіочастотного ресурсу в інтересах усіх категорій

користувачів, які користуються (мають намір користуватися) радіочастотним ресурсом України та для підвищення якості надання телекомунікаційних послуг з використанням радіочастотного ресурсу.

9.3 метою забезпечення виконання НКРЗІ покладених на неї завдань відповідно до частини шостої статті 8 Закону України «Про поштовий зв'язок» НКРЗІ прийнято **рішення від 29.11.2016 № 623 «Про затвердження Порядку ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку»**, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.2016 за № 1679/29809. Вказаним рішенням встановлено на державному рівні чіткий порядок ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку, як електронної бази даних, що містить перелік суб'єктів господарювання, які мають право надавати, визначені ними у повідомленні, послуги поштового зв'язку.

10.3 метою приведення рішень Національної комісії з питань регулювання зв'язку України у відповідність до чинного законодавства України, НКРЗІ прийнято **рішення від 29.11.2016 № 626 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗ від 02 серпня 2007 року № 875»** зареєстроване в Міністерстві юстиції України 19.12.2016 за № 1654/29784, яким передбачено визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗ від 02 серпня 2007 року № 875 «Про затвердження Положення про Державну інспекцію зв'язку».

11.3 метою врегулювання відносин між операторами/провайдерами телекомунікацій і споживачами у випадках виявлення фактів несанкціонованого втручання в роботу та/або використання телекомунікаційних мереж з боку абонентів, а саме порушення порядку маршрутизації трафіка голосової телефонії, рефайлу, аномальної інтенсивності викликів тощо, НКРЗІ розроблено **зміни до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 № 295, які рішенням НКРЗІ від 30.08.2016 № 455** «Про прийняття за основу проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг» прийнято за основу та винесено для проведення громадського обговорення.

Проектом передбачено врегулювання питання щодо визначення виключних підстав для скорочення операторами/провайдерами переліку послуг та підстав для остаточного припинення їх надання споживачам, зокрема щодо:

- забезпечення детального інформування абонентів операторами, провайдерами телекомунікацій щодо підстав скорочення переліку послуг або припинення їх надання із зазначенням відповідних підстав для такого припинення, строків та/або умов поновлення надання послуг;
- забезпечення фіксації операторами, провайдерами телекомунікацій порушень споживачами вимог Правил надання та отримання

телекомунікаційних послуг (далі - Правила), що є підставою для скорочення переліку послуг або припинення їх надання;

- встановлення заборони операторам, провайдерами телекомунікацій здійснювати з власної ініціативи скорочення переліку послуг або припинення їх надання з причин не передбачених Правилами, іншими актами законодавства;

- встановлення заборони операторам, провайдерами телекомунікацій стягувати додаткову плату з абонентів при відновленні надання послуг після скорочення їх переліку;

- створення умов для встановлення особи абонента, який отримує послуги знеособлено (анонімно), після скорочення переліку послуг, що ним отримувалися, у разі, якщо ним здійснювалось несанкціоноване втручання в роботу та/або використання телекомунікаційних мереж оператора телекомунікацій або технічних засобів телекомунікацій провайдера або розсилався спам.

На сьогодні проект рішення доопрацьовується із урахуванням отриманих зауважень і пропозицій.

12. Для приведення у відповідність із нормами законів України порядку взаємодії НКРЗІ, УДЦР та територіальних органів Національної поліції України з питань виявлення та усунення порушень законодавства в галузі зв'язку, продовжується робота з підготовки *проекту рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку взаємодії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, з Національною поліцією України».*

За результатами громадського обговорення рішенням НКРЗІ від 29.12.2015 № 691 прийнято за основу проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, Державного підприємства «Український державний центр радіочастот» та територіальних органів Національної поліції України з питань виявлення та усунення порушень законодавства в галузі зв'язку суб'єктами, які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій, та користування радіочастотним ресурсом України у смугах радіочастот загального користування без дозвільних документів (реєстрації) та визнання таким, що втратило чинність рішення НКРЗІ від 10.06.2008 № 1065», з урахуванням зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України.

13. З метою встановлення економічно обґрунтованого рівня штрафів за порушення законодавства у сфері користування радіочастотним ресурсом України та вдосконалення процедури притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства про радіочастотний ресурс України вживались заходи щодо розробки *проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за недотримання законодавства у сфері*

користування радіочастотним ресурсом України». Напрацьовані в НКРЗІ пропозиції були розглянуті Робочою групою з питань розвитку телекомунікаційних мереж, утвореною наказом Голови НКРЗІ від 13.08.2014 № 98/нк (протокол від 25.02.2016), та в подальшому враховані в проекті Закону України «Про радіочастотний ресурс України», реєстр. номер 5051 від 30.08.2016, стосовно якого рішенням НКРЗІ від 18.10.2016 № 548 затверджено висновок про доцільність його прийняття.

14. З метою нормативного врегулювання порядку ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів, випромінювальних пристроїв і механізму ведення Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, заборонених до застосування та ввезення на територію України, *рішенням НКРЗІ від 11.10.2016 № 536 прийнято за основу проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку ввезення з-за кордону та реалізації в Україні радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв», який оприлюднено на офіційному веб-сайті НКРЗІ для прийняття зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб.*

Метою затвердження зазначеного Порядку є максимальне спрощення і лібералізація існуючого порядку ввезення з-за кордону та реалізації РЕЗ, деталізація порядку дій суб'єктів господарювання та фізичних осіб для вільного ввезення та реалізації в Україну РЕЗ, що дозволені до використання в Україні, а також встановлення порядку ідентифікації РЕЗ, які можуть застосовуватися в Україні загальними користувачами, РЕЗ спеціального призначення та РЕЗ, що заборонені або до яких застосовується спеціальний порядок оформлення. Крім того, у проекті передбачені захисні механізми щодо постачання на ринок РЕЗ через нанесення виробником на продукцію реєстраційного номеру, для візуального визначення того, що ця продукція відповідає вимогам для ринку України, який почне діяти з червня 2018 року (аналогічне маркування вводиться в ЕС з 2018 року для продукції, що має високий ступень ризику). Проект рішення не стосується питань митного оформлення або запобігання порушень митних правил при ввезенні в Україну РЕЗ.

На теперішній час продовжується опрацювання зауважень та пропозицій до проекту, які надіслали фізичні та юридичні особи.

Вжиті регуляторні заходи на ринку телекомунікацій

Особлива роль у розвитку галузі зв'язку відведена тарифній політиці, метою якої є гармонійне поєднання інтересів споживачів, операторів зв'язку та держави. Для створення єдиного та прозорого механізму формування та встановлення тарифів на послуги, що регулюються державою, НКРЗІ розробляє відповідні нормативно-правові акти, які є обов'язковими для виконання всіма учасниками ринку телекомунікацій. Робота щодо розвитку і вдосконалення системи тарифного регулювання та взаєморозрахунків проводиться НКРЗІ на постійній основі.

Тарифи на загальнодоступні телекомунікаційні послуги

Відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про телекомунікації», НКРЗІ здійснює тарифне регулювання загальнодоступних телекомунікаційних послуг, до яких належать: підключення кінцевого обладнання споживача до телекомунікаційних мереж загального користування (універсальний доступ), послуги фіксованого телефонного зв'язку в межах зони нумерації (місцевий телефонний зв'язок), а також виклик служб екстреної допомоги, послуги довідкових служб і зв'язку за допомогою таксофонів.

За пропозиціями операторів телекомунікацій, НКРЗІ прийнято ***рішення від 08.11.2016 № 589 «Про затвердження Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги і визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 02 вересня 2015 року № 455»***, зареєстроване у Міністерстві юстиції України 16.11.2016 за № 1488/29618, яким передбачалося підвищення тарифів у два етапи: I етап з 1 грудня 2016 року та II етап – з 1 січня 2017 року.

Прийняттю вказаного рішення НКРЗІ передувало обговорення відповідних пропозицій операторів телекомунікацій у рамках двох засідань Робочої групи з розробки та удосконалення Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, утвореної розпорядженням Голови НКРЗІ від 11.03.2013 № 14/р (зі змінами).

На виконання пункту 4.3 Порядку регулювання тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, який затверджено рішенням НКРЗІ від 02.04.2009 № 1438 та зареєстровано у Міністерстві юстиції України 22.04.2009 за № 363/16379, зазначений проект нормативно-правового акта було направлено на погодження до Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні та Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні. Після отримання їх позиції та з урахуванням об'єктивних факторів щодо підстав для перегляду, Комісією було прийняте вищезазначене рішення.

Результатом зміни Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги стало приведення їх у відповідність до принципів тарифного регулювання, визначених Законом України «Про телекомунікації», наближення тарифів на відповідні послуги до рівня їх собівартості за умов збереження доступності послуг для користувачів, а також поліпшення результатів фінансово-господарської діяльності операторів телекомунікацій і збільшення надходжень до Державного бюджету України.

Встановлений рівень Граничних тарифів надає можливість операторам телекомунікацій продовжити надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг в умовах значного підвищення цін на паливно-мастильні матеріали, тарифів на електроенергію та комунальні послуги, запчастин та матеріалів .

Тарифне регулювання у сфері користування радіочастотним ресурсом

НКРЗІ є органом державного регулювання у сфері користування радіочастотним ресурсом України.

Відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про радіочастотний ресурс України», НКРЗІ встановлює тарифи на роботи (послуги) державного підприємства УДЦР.

НКРЗІ були отримані пропозиції щодо перегляду діючих Тарифів на роботи (послуги) УДЦР, пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж, затверджених рішенням НКРЗІ від 07.04.2015 № 195, та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10.06.2015 за № 687/27132.

НКРЗІ рішенням від 01.11.2016 № 578 затверджено Тарифи на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25.11.2016 за № 1530/29660.

Перегляд тарифів УДЦР здійснено спільно з розробкою змін до Положення про радіочастотний моніторинг у смугах радіочастот загального користування, який передбачав систематизацію в одному нормативно-правовому акті комплексу заходів радіочастотного моніторингу у смугах радіочастот загального користування.

Взаєморозрахунки між операторами телекомунікацій за послуги пропуску трафіка

Відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про телекомунікації» (далі – Закон), НКРЗІ здійснює тарифне регулювання у сфері телекомунікацій та встановлює порядок взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій, а також приймає в межах своєї компетенції рішення, які є обов'язковими для виконання суб'єктами ринку телекомунікацій.

З метою удосконалення нормативно-правових актів у сфері телекомунікацій в частині запровадження єдиних засад формування та встановлення розмірів розрахункових такс за послуги пропуску трафіка для операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою (далі – оператори з ІРП) на ринку певних телекомунікаційних послуг, ***рішенням від 07.06.2016 №295 затверджено «Порядок установаження розмірів розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою»*** (далі – Порядок), який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.07.2016 за № 922/29052.

Порядок визначає механізм установаження розмірів розрахункових такс за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів з ІРП, а також порядок визначення розмірів розрахункових такс.

Дія цього Порядку поширюється на всіх операторів телекомунікацій, які в установленому законодавством порядку визначені такими, що мають ІРП, і які надають послуги пропуску трафіка.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 57 Закону розрахункові такси за послуги пропуску трафіка визначаються на основі собівартості та з урахуванням прибутковості відповідних послуг, у порядку, затвердженому НКРЗІ.

З метою сприяння розвитку конкуренції на ринку телекомунікаційних послуг, **НКРЗІ рішенням від 30.08.2016 № 456 затверджено «Розрахункові такси за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку та Граничні розрахункові такси за послуги пропуску вхідного міжнародного трафіку голосової телефонії до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку»**, яке зареєстровано у Міністерстві юстиції України 22.09.2016 за №1280/29410.

З набранням чинності рішення НКРЗІ від 30.08.2016 № 456 з 01 січня 2017 року розрахункові такси за деякі послуги пропуску національного трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з ІРП на ринках послуг пропуску трафіка знизились з 0,23 грн./хв. до 0,15 грн./хв. без ПДВ, а верхній рівень розрахункової такси термінацію вхідного міжнародного трафіка голосової телефонії на телекомунікаційних мережах операторів телекомунікацій з ІРП на ринку послуг термінації трафіка на мережах фіксованого зв'язку та/або на ринку послуг термінації трафіка на мережах рухомого (мобільного) зв'язку встановлено у розмірі 0,10 € за хвилину без ПДВ.

Аналіз ринків послуг пропуску трафіка

Відповідно до пункту 10-1 статті 18 Закону України «Про телекомунікації», Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ) має повноваження щодо здійснення в установленому нею порядку визначення ринків певних телекомунікаційних послуг, проведення їх аналізу та визначення операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою (далі - ІРП) на ринках таких послуг.

Рішенням Комісії від 25.08.2011 № 444 затверджено «Порядок аналізу ринків послуг пропуску трафіка та визначення операторів з істотною ринковою перевагою» (далі - Порядок), який зареєстровано Мін'юстом України 13.09.2011 за № 1078/19816. Цей Порядок встановлює організаційні засади та механізм визначення переліку ринків послуг пропуску трафіка, проведення їх аналізу та визначення операторів телекомунікацій з ІРП на цих ринках.

У березні 2016 року на виконання пункту 2 рішення НКРЗІ від 22.09.2015 № 498 «Про аналіз ринків послуг пропуску трафіка» (зі змінами) було

проведено аналіз ринку послуг транзиту трафіка на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) телефонного зв'язку.

Аналіз ринку транзиту трафіка проводився за критерієм, якщо внаслідок технологічного процесу надання послуги іншому оператору телекомунікацій її може бути надано тільки в мережі певного оператора телекомунікацій.

До уваги бралися умови, що для надання операторами телекомунікацій послуг транзиту трафіка на мережах фіксованого телефонного зв'язку, є наявність:

- ліцензії(-ій) на надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого; міжміського; міжнародного;

- транзитного коду пункту сигналізації;

- не менше двох взаємоз'єднань з різними операторами.

На підставі відповідності цим умовам сформовано переліки операторів телекомунікацій, з істотною ринковою перевагою на ринку послуг транзиту трафіка на мережах фіксованого (місцевого, міжміського, міжнародного) та рухомого (мобільного) телефонного зв'язку по технологічному признаку.

З 01.03.2016 для таких операторів є обов'язковими для виконання зобов'язання відповідно до Закону України «Про телекомунікації» та пункту 8.2 Порядку.

Звіт за результатами аналізу ринку послуг транзиту трафіка на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) телефонного зв'язку затверджено рішенням НКРЗІ від 01.03.2016 № 111.

Впровадження сучасних телекомунікаційних технологій рухомого (мобільного) зв'язку

Указом Президента України від 21.07.2015 № 445 «Про забезпечення умов для впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління» передбачено впровадження в Україні у 2017 році системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління.

В рамках виконання Указу Президента України за ініціативою НКРЗІ виробленою з заінтересованими органами державної влади та провідними суб'єктами ринку телекомунікацій, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 1232-р затверджено План заходів щодо впровадження в Україні системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (далі – План заходів), який передбачає у 2017 році забезпечення надання суб'єктам ринку телекомунікацій на конкурентній основі права на користування радіочастотним ресурсом України з використанням радіотехнології LTE, зокрема шляхом проведення тендеру.

З метою виконання Плану заходів, затвердженого цим розпорядженням Кабінету Міністрів України, НКРЗІ своїм рішенням від 01.12.2015 № 632 утворила робочу групу з питань впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (далі – Робоча група), до складу

якої увійшли представники заінтересованих органів державної влади (Мінекономрозвитку, Адміністрації Держспецзв'язку, Антимонопольного комітету, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Генерального штабу Збройних сил України), а також ДП «Науково-дослідний інститут радіоелектронної техніки» (м. Харків), ДП «Український державний центр радіочастот», суб'єктів ринку телекомунікацій, їх об'єднань. Цим же рішенням Комісії затверджено Положення про Робочу групу, яке встановлює організаційні та процедурні питання діяльності Робочої групи, визначає її основні завдання, форму роботи та порядок прийняття рішень.

З метою виконання Плану заходів, НКРЗІ із залученням заінтересованих органів державної влади, суб'єктів ринку телекомунікацій – замовників науково-дослідної роботи, підготувала та рішенням НКРЗІ від 04.12.2015 № 633 схвалила технічне завдання з виконання науково-дослідної роботи з питань дослідження стану розподілу радіочастотного ресурсу України і розроблення пропозицій щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (LTE) у частотних діапазонах: 694-790 МГц; 790-862 МГц; 862-880 МГц; 880-910 МГц; 925-955 МГц; 1427-1452 МГц; 1492-1518 МГц; 1710-1785 МГц; 1805-1880 МГц; 1900-1920 МГц; 1920-1980 МГц; 1980-2000 МГц; 2110-2170 МГц; 2300-2400 МГц; 2500-2690 МГц (далі – Технічне завдання).

У січні 2016 року НКРЗІ проведено засідання Робочої групи, за результатами якого, суб'єктам ринку телекомунікацій – замовникам науково-дослідної роботи, для виконання науково-дослідної роботи рекомендовано здійснити відбір іноземного консультанта – компанії, що має досвід проведення робіт із впровадження систем рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (LTE) на користь іноземного консультанта AnalysysMasonLimited.

Суб'єктами ринку телекомунікацій – замовниками науково-дослідної роботи 26 січня 2016 року здійснено відбір іноземного консультанта – компанії, що має досвід проведення робіт із впровадження систем рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (LTE) на користь іноземного консультанта Analysys Mason Limited та прийнято рішення укласти контракт на виконання науково-дослідної роботи з Analysys Mason Limited.

Рішенням НКРЗІ від 04.02.2016 № 53 схвалено проект контракту на виконання науково-дослідної роботи. Цим же рішенням НКРЗІ, як державний колегіальний орган, уповноважила Голову НКРЗІ О. Животовського підписати зазначений контракт, який 08.02.2016 підписано всіма його сторонами.

Робочою групою 18 жовтня 2016 року вирішено прийняти результати науково-дослідної роботи, виконані ДП «Науково-дослідний інститут радіоелектронної техніки», що містять пропозиції (рекомендації) у формі наукового звіту щодо умов сумісного функціонування радіоелектронних засобів (далі – РЕЗ) спеціальних користувачів та РЕЗ радіотехнології рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління, а також щодо

можливих заходів конверсії, підготовку яких передбачено вимогами Розділу I Технічного завдання, та рекомендовано суб'єктам ринку телекомунікацій – замовникам науково-дослідної роботи прийняти результати за Розділом I Технічного завдання. Крім того, усі результати та дані виконаної науково-дослідної роботи, які містять як відкриту інформацію, так і інформацію з обмеженим доступом, науково-дослідним інститутом передані НКРЗІ, Генеральному штабу Збройних Сил України та Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

На черговому засіданні робочої групи 25 жовтня 2016 року УДЦР представлено звіт за результатами виконання 1 етапу (виконання робіт щодо смуги радіочастот 790-862 МГц) Розділу II Технічного завдання, за результатами розгляду якого Робочою групою вирішено прийняти результати науково-дослідної роботи 1 етапу Розділу II Технічного завдання науково-дослідної роботи та рекомендовано суб'єктам ринку телекомунікацій – замовникам науково-дослідної роботи прийняти відповідні результати.

Загалом, НКРЗІ забезпечено проведення 15 засідань Робочої групи, на останньому з яких, 16.12.2016 одногосно вирішено прийняти результати виконаної науково-дослідної роботи.

Враховуючи пункт 7 Плану заходів, результати виконаної іноземним консультантом Analysys Mason Limited науково-дослідної роботи з питань дослідження стану розподілу радіочастотного ресурсу України і розроблення пропозицій щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (LTE) у відповідних частотних діапазонах були надіслані НКРЗІ до заінтересованих державних органів для подальшого їх впровадження в рамках виконання пункту 8 Плану заходів.

Серед загальних результатів науково-дослідної роботи варто зазначити, що в ній, зокрема:

- досліджено характеристики ринку рухомого (мобільного) зв'язку в Україні, ринку широкосмугового радіодоступу до Інтернет, у тому числі на основі даних УДЦР та науково-дослідного інституту;
- проаналізовано інформацію про розгортання мереж LTE на європейських та світових ринках;
- визначено попит на спектр;
- опрацьовано результати оцінки умов спільного використання між РЕЗ ІМТ та РЕЗ спеціальних користувачів;
- надано висновки щодо цінності спектру у різних визначених смугах радіочастот, вартості ліцензій та розміру щорічних платежів за користування радіочастотним ресурсом у різних діапазонах;
- надано пропозиції щодо компенсаційних заходів для операторів телекомунікацій, що використовують спектр, який підлягає перерозподілу;
- підготовлено рекомендації щодо впровадження ІМТ.

Окремо необхідно зазначити, що проведена науково-дослідна робота констатувала:

- відсутність вільного радіочастотного ресурсу України для впровадження 4 G;
- наявність в різних діапазонах радіочастот різної ситуації зі спектром, зокрема з його завантаженістю РЕЗ спеціальних користувачів та фрагментацією;
- найбільш придатні діапазони частот для впровадження 4 G, а також їх пріоритетність для впровадження LTE.

Базуючись на результатах науково-дослідної роботи та враховуючи надходження до НКРЗІ офіційної позиції власників ліцензій у діапазоні частот 2600 МГц про готовність звільнити відповідні смуги радіочастот за умови отримання належної компенсації, НКРЗІ розроблено універсальний компенсаційний механізм, який може бути застосований до кожного з діапазонів частот, придатного для впровадження 4 G.

У зв'язку з цим, НКРЗІ рішенням від 29.11.2016 № 625 прийнято за основу проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 р. № 200 і від 1 серпня 2007 р. № 993» та схвалено пропозиції щодо внесення змін до Плану використання радіочастотного ресурсу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2006 № 815, в яких, у тому числі, знайшов відображення згаданий універсальний компенсаційний механізм, а також встановлення мінімального розміру плати за видачу відповідних ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України на конкурентних засадах.

За результатами громадського обговорення, рішенням НКРЗІ від 24.01.2017 № 40 схвалено відповідний проект акта та в установленому порядку надіслано на погодження до заінтересованих органів державної влади.

НКРЗІ, як координуюча сторона, й надалі продовжує здійснювати заходи, передбачені Планом заходів з метою своєчасного виконання згаданого Указу Президента.

Розділ III. Регулювання доступу до ринку телекомунікацій та сфери користування РЧР України

Реєстрація і ліцензування

Протягом 2016 року до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій включено **1 104** суб'єктів господарювання, з них **239** операторів та **865** провайдерів телекомунікацій. Реєстр операторів, провайдерів телекомунікацій розміщений на офіційному веб-сайті НКРЗІ.

Станом на 1 січня 2017 року в Україні існує **1 125** операторів, які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій на підставі ліцензій на види діяльності.

Протягом 2016 року НКРЗІ видала **73** ліцензії на види діяльності у сфері телекомунікацій, переоформлено **60** ліцензій, видано **67** копій ліцензій, продовжено термін дії **116** ліцензій, дублікати ліцензій протягом року не видавалися.

Надходження до Держбюджету від сплати за видачу ліцензій на види діяльності протягом 2016 року склали 2 603,8 тис. грн.

Кількість ліцензій за видами діяльності

Вид діяльності	за 2016 рік	Станом на 01.01.2017
Видано ліцензій за видами діяльності, з них:	249	1 419
Місцевий телеф. зв'язок	76	470
Міжміський телеф. зв'язок	5	21
Міжнародний телеф. зв'язок	2	5
Міжнародний та міжміський телеф. зв'язок	3	4
Телефонний зв'язок з використанням радіодоступу	2	13
Рухомий (мобільний) телеф. зв'язок	6	15
Тех. обслуговування та експлуатація телекомунікаційних мереж	155	870

Кількість операторів, провайдерів телекомунікацій

Вид діяльності	за 2016 рік	Станом на 01.01.2017
Включено до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, з них:	1 104	5 709
Операторів телекомунікацій, з них:	239	3 453
надають послуги Інтернет з використанням РЧР	17	659
надають послуги Інтернет без використання РЧР	195	1 510
надають інші послуги	27	1 284
Провайдерів телекомунікацій, з них:	865	2 256
надають послуги Інтернет	865	2 237
не надають послуги Інтернет	0	19

Розподіл по регіонах суб'єктів господарювання, що надають послуги доступу до Інтернет без використання РЧР

№	Регіон	Станом на 31.12.16	за 2016 рік
1	м. Київ	17,20%	20,40%
2	Київська	6,87%	7,18%
3	Дніпропетровська	6,68%	6,89%
4	Донецька	8,36%	5,00%
5	Одеська	5,78%	5,85%
6	Харківська	10,46%	23,80%
7	Луганська	3,67%	1,79%
8	Запорізька	3,14%	3,02%
9	Львівська	5,19%	2,36%
10	Полтавська	3,37%	5,38%
11	Вінницька	2,33%	1,04%
12	Житомирська	1,66%	1,70%
13	Миколаївська	0,84%	0,76%
14	Сумська	1,94%	3,59%
15	Херсонська	1,29%	1,32%
16	Хмельницька	0,81%	0,38%
17	Волинська	0,81%	0,47%
18	Закарпатська	2,83%	1,42%
19	Івано-Франківська	3,53%	1,42%
20	Кіровоградська	1,01%	0,94%
21	Рівненська	1,29%	1,79%
22	Тернопільська	1,01%	0,85%
23	Черкаська	1,49%	0,66%
24	Чернігівська	1,96%	1,42%
25	Чернівецька	1,99%	0,57%
26	АР Крим	3,79%	0,00%
27	м. Севастополь	0,70%	0,00%

Розподіл по регіонах суб'єктів господарювання, що мають право надавати послуги доступу до Інтернет з використанням РЧР

№	Регіон	Станом на 31.12.16	за 2016 рік
1	м. Київ	16,31%	5,88%
2	Київська	5,14%	5,88%
3	Дніпропетровська	8,16%	5,88%
4	Донецька	7,10%	5,88%
5	Одеська	4,07%	17,66%
6	Харківська	5,14%	11,76%
7	Луганська	5,89%	0,00%
8	Запорізька	4,53%	5,88%
9	Львівська	2,57%	0,00%
10	Полтавська	5,74%	17,66%
11	Вінницька	2,27%	11,76%
12	Житомирська	1,96%	11,76%
13	Миколаївська	1,96%	0,00%
14	Сумська	2,27%	0,00%
15	Херсонська	2,57%	0,00%
16	Хмельницька	1,52%	0,00%

№	Регіон	Станом на 31.12.16	за 2016 рік
17	Волинська	1,66%	0,00%
18	Закарпатська	2,72%	0,00%
19	Івано-Франківська	2,87%	0,00%
20	Кіровоградська	2,11%	0,00%
21	Рівненська	1,81%	0,00%
22	Тернопільська	1,36%	0,00%
23	Черкаська	3,32%	0,00%
24	Чернігівська	1,51%	0,00%
25	Чернівецька	1,21%	0,00%
26	АР Крим	3,17%	0,00%
27	м. Севастополь	1,06%	0,00%

Протягом 2016 року НКРЗІ проведено роботу щодо виявлення «сірих провайдерів». В результаті вжитих заходів діяльність близько 700 «сірих провайдерів» приведено у відповідність до вимог Закону України «Про телекомунікації» шляхом включення їх до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, що призвело до збільшення кількості суб'єктів господарювання, включених до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій з 446 протягом 2015 року до 1 104 протягом 2016 року.

НКРЗІ послідовно виступає за скасування ліцензування видів діяльності. У минулому році, серед іншого, розроблявся проект Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій, які стануть на заміну ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій після скасування такого ліцензування. Впровадження цього проекту стане можливим після прийняття Верховною Радою України законопроекту «Про електронні комунікації» на заміну Закону України «Про телекомунікації».

Користування радіочастотним ресурсом на підставі ліцензій здійснюється суб'єктами господарювання для надання телекомунікаційних послуг. Інші загальні користувачі користуються радіочастотним ресурсом на підставі ліцензій на канали мовлення, виданих Національною радою з питань телебачення та радіомовлення, та/або дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів, виданих УДЦР.

За 2016 рік НКРЗІ видала **588 ліцензій** на користування РЧР.

На разі практично весь радіочастотний ресурс, виділений для впровадження стільникового цифрового радіозв'язку стандартів GSM та CDMA, вичерпано.

Надходження коштів до Державного бюджету України за видачу ліцензій на користування РЧР:

Рік	Сума коштів, млн.грн
2012	175,15
2013	24,84
2014	168,16
2015	9 085,81
2016	104,17

В той же час постійно зростають надходження до державного бюджету за збір за користування радіочастотним ресурсом (рендна плата):

Рік	Сума коштів, млн.грн
2012	840,49
2013	938,42
2014	1 338,18
2015	1 985,27
2016	2 068,48

З метою забезпечення доступу юридичних і фізичних осіб, у тому числі користувачів радіочастотного ресурсу України, до інформації стосовно конкретних типів радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв (далі - РЕЗ та ВП), або продукції, до складу якої входять РЕЗ, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування, з визначенням для них умов застосування (експлуатації) у заявлених виробниками (постачальниками) радіотехнологіях, до Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування (далі – Реєстр РЕЗ та ВП) внесено інформацію щодо 1 770 нових типів РЕЗ та ВП, що на 10% більше порівняно з 2015 роком.

*Кількість внесених РЕЗ до Реєстру РЕЗ та ВП
щоквартально за 2013-2016 рр.*

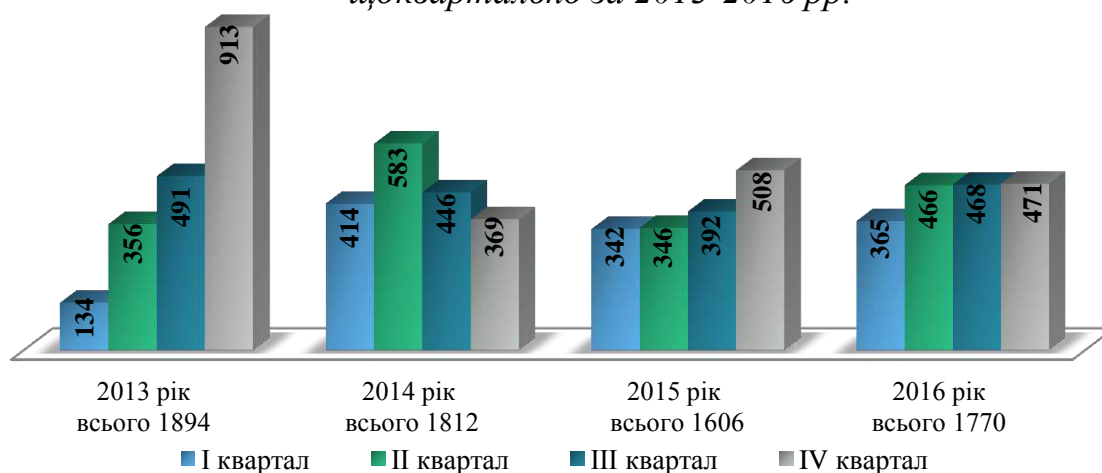

Рис. 17

Як і раніше, у 2016 році зберігається високий відсоток внесеної до Реєстру продукції для особистих, родинних та побутових потреб, що свідчить про зростання попиту на відповідну продукцію серед населення України (мал.2).

Сучасне життя вже важко уявити без «розумної техніки», а саме різноманітних пристроїв, які оснащені РЕЗ, та широко використовуються в системі «розумний дім», побуті, медицині, спорті тощо.

Зокрема, у 2016 році до Реєстру РЕЗ та ВП було внесено інформацію про нові типи розумних WI-FI розеток, світильників, дверних дзвінків та замків, каво-машин, мультиварок, мульти-кухонь, пилососів, пральних машин, телевізорів, електрочайників, фотоапаратів та спалахів до них,

фотопринтерів, моноподів, наручних браслетів та годинників, велосипедів, гіроскутерів, індикаторів фізичної активності людини та нагрудних пульсометрів тощо.

Інформація про нові типи РЕЗ у Реєстрі РЕЗ за 2016 рік, за видами

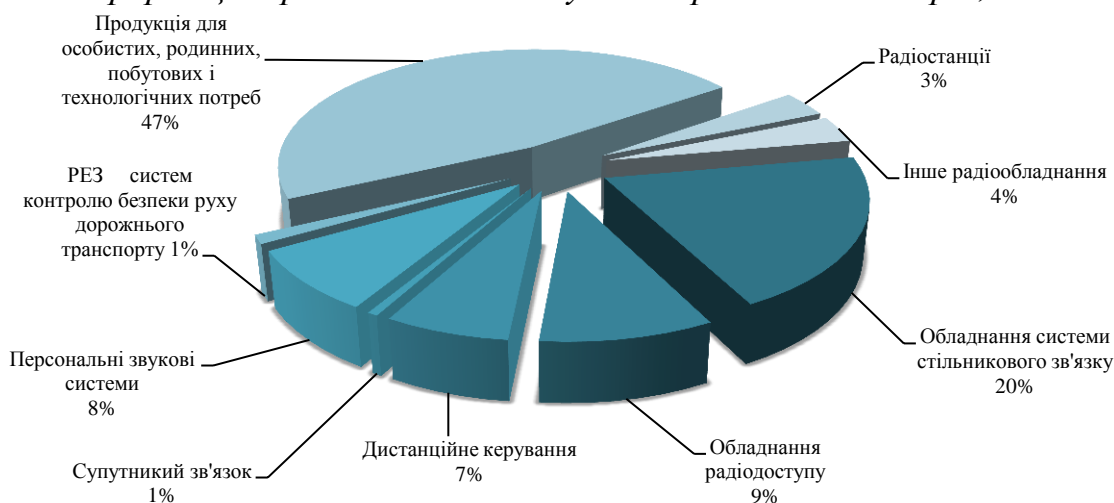

Рис. 18

Інформація, яка наведена на Рис.19, стосовно країн походження РЕЗ та ВП, свідчить про те, що як і в минулі роки більшість радіообладнання виробляється в Китаї (33%), друге місце посідає США (17%), на третьому місці Японія (10%). Частка українського виробника становить лише 1% від загальної кількості.

Інформація про нові типи РЕЗ у Реєстрі РЕЗ за 2016 рік за країною виробника

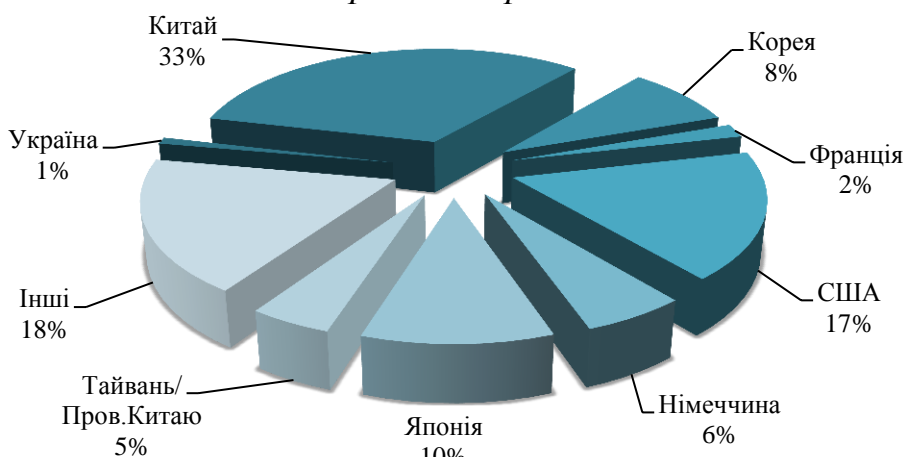

Рис. 19

Рішеннями НКРЗІ визначено можливість застосування на території України 159 нових типів РЕЗ та ВП.

У 93% випадків виробники та постачальники використовували узагальнені умови застосування РЕЗ та ВП, які схвалені рішенням НКРЗІ від 12.01.2012 № 18, для проведення оцінки та підтвердження відповідності нових типів РЕЗ. Схвалення НКРЗІ узагальнених умов застосування РЕЗ та ВП, що на кінець 2016 року налічували 53 різних умов використання РЕЗ та ВП в дозволених в Україні радіотехнологіях, що дозволило значно спростити

процедуру та скоротити строк доступу на ринок України нових типів РЕЗ та ВП, через те, суб'єкт господарювання використовує відповідні умови застосування, що опубліковані на офіційному веб-сайті НКРЗІ, а не звертається до НКРЗІ за отриманням окремого рішення для конкретного типу РЕЗ або ВП.

Все частіше суб'єкти звернення замовляють в НКРЗІ електронний спосіб повідомлення про прийняте рішення з питань ведення Реєстру РЕЗ та ВП, зокрема, у 80 % звернень щодо повідомлення про визначення можливості або неможливості застосування нового типу РЕЗ або ВП на території України, та у 87 % при внесенні інформації до Реєстру РЕЗ та ВП.

Розподіл і використання радіочастотного ресурсу

Проведено аналіз ефективності використання радіочастотного ресурсу України та визначені пропозиції щодо можливості його гармонізації в Україні з рішеннями Європейської Комісії.

За результатами Комісія направила свої пропозиції до Адміністрації Держспецзв'язку щодо внесення змін до Національної таблиці розподілу смуг радіочастот України та Плану використання радіочастотного ресурсу України щодо:

1) перерозподілу між загальними та спеціальними користувачами смуг радіочастот в діапазоні 14 ГГц для більш їх ефективного використання в радіотехнології «радіорелейний зв'язок»;

2) виділення певних смуг радіочастот в діапазоні 2,6 ГГц для впровадження радіотехнології четвертого покоління рухомого (мобільного) радіозв'язку (4G), також відомої як IMT-Advanced;

3) виділення смуги радіочастот 5670-5725 МГц для впровадження радіотехнології широкосмуговий радіодоступ на умовах її спільного використання декількома ліцензіатами (за умови забезпечення електромагнітної сумісності РЕЗ);

4) зміни технічних умов та умов ліцензування смуг радіочастот в діапазоні 10 ГГц, а саме, зміна умов ліцензування з виключного права одного ліцензіата, на умов спільного використання смуги радіочастот декількома ліцензіатами (за умови забезпечення електромагнітної сумісності РЕЗ);

5) гармонізації технічних та експлуатаційних вимог до використання в Україні 32-х діапазонів частот для пристроїв короткого радіусу дії (так звані SRD) в радіотехнологіях «Телеметрія та радіодистанційне керування» та «Індуктивні радіозастосування», із рішенням Європейської комісії 2013/752/ЕС.

Розподіл і використання номерного ресурсу

Відповідно до вимог законодавства одним із важливих напрямків діяльності НКРЗІ є здійснення заходів з розподілу, присвоєння, обліку

номерного ресурсу, видачі та скасування дозволів на його використання. Для виконання цих завдань, НКРЗІ здійснює надання двох адміністративних послуг з виділення номерного ресурсу та переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу шляхом опрацювання та розгляду заявочних документів операторів телекомунікацій, прийняття відповідних рішень НКРЗІ та видачі бланків дозволів на використання номерного ресурсу.

Станом на 31.12.2016 **281** оператори телекомунікацій (у 2015 році – 304 оператора) мали право використовувати номерний ресурс телекомунікаційних мереж загального користування, у тому числі **265** операторів телекомунікацій мали дозволи на використання номерного ресурсу місцевих телефонних мереж. З них **19** операторів мали дозволи на використання номерного ресурсу місцевих телефонних мереж тільки на тимчасово окупованій території АР Крим та м. Севастополь. Загалом номерний ресурс використовується операторами телекомунікацій за призначенням та на відповідних територіях на підставі **1 359** дозвільних документів, що включені до переліку діючих дозволів на використання номерного ресурсу.

Протягом 2016 року на засіданнях НКРЗІ було розглянуто **610** заяв операторів телекомунікацій про виділення та повернення номерного ресурсу, переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу проти **463** заяв у 2015 році. За результатами звернень операторів та на підставі рішень НКРЗІ протягом звітного періоду було оформлено **557** дозволів, що на **40%** більше порівняно з 2015 роком. При цьому, **97%** заяв операторів щодо виділення і переоформлення номерного ресурсу були розглянуті НКРЗІ позитивно та на підставі рішень видано у встановлений строк відповідні дозвільні документи.

Збільшилась кількість звернень операторів телекомунікацій на виділення додаткового номерного ресурсу. Так, у 2016 році надійшло **90** заяв від **33** операторів телекомунікацій (у 2015 році – 36 заяв від 19 операторів телекомунікацій). За результатами їх опрацювання та розгляду видано **78** дозволів на новий номерний ресурс, а саме: **13 800** номерів місцевих телефонних мереж; **39** кодів пунктів сигналізації мережі СКС-7; **4** міжнародних коди пунктів сигналізації мережі СКС-7 (ISPC); 1 код мережі СКС-7, що дозволяє використовувати 256 кодів пунктів сигналізації мережі СКС-7; **11** скорочених номерів, з них **9** номерів соціального спрямування було виділено безкоштовно.

Тільки за **5** заявами було прийнято рішення про відмову у виділенні номерного ресурсу у зв'язку із ненадходженням від заявника доопрацьованих документів протягом встановленого законодавством строку. По одній заяві було прийнято рішення про виділення номерного ресурсу, але у подальшому у зв'язку із неподанням оператором телекомунікацій у встановлений строк документів, що підтверджують внесення плати за виділення номерного ресурсу, відповідне рішення НКРЗІ було скасовано.

Обсяг коштів, що надійшов до загального фонду Державного бюджету за виділення номерного ресурсу становив **553,1** тис. грн., що перевищило суму надходжень за 2015 рік у 4,8 рази.

Протягом 2016 року було розглянуто **498** заяви на переоформлення дозволів проти **393** заяв у 2015 році. За результатами їх розгляду було безоплатно переоформлено **477** дозволів на використання номерного ресурсу. Тільки за розглядом **10** заяв, що надійшли від **6** операторів телекомунікацій, прийнято рішення НКРЗІ про відмову у переоформленні дозволів у зв'язку із поданням заяв з порушенням встановлених строків та вилучено номерний ресурс.

Також, НКРЗІ розглянуто **24** заяви про повернення номерного ресурсу, які надійшли від **17** операторів телекомунікацій, та прийнято рішення про його вилучення. З них **8** операторів телекомунікацій повернули номерний ресурс у зв'язку із прийняттям ними рішень про припинення діяльності з надання телекомунікаційних послуг з використанням номерного ресурсу. Решта операторів телекомунікацій повернули номерний ресурс, який не задіяний та не використовувався споживачами. Крім того, на підставі закінчення термінів дії відповідних ліцензій та дозволів на використання номерного ресурсу за рішеннями НКРЗІ, було вилучено номерний ресурс у **11** операторів телекомунікацій, які взагалі не подали до НКРЗІ необхідні заявні документи на переоформлення.

З метою захисту прав споживачів та недопущення припинення надання їм загальнодоступних (універсальних) телекомунікаційних послуг у разі прийняття операторами рішення про припинення здійснення діяльності, НКРЗІ спланувала та здійснила в межах законодавства України необхідний комплекс заходів спрямований на визначення операторів здатних організаційно та технічно забезпечити подальше надання послуг споживачам із збереженням раніше виділених їм абонентських номерів. Так, за прийнятими НКРЗІ рішеннями, **5** операторів телекомунікацій безкоштовно отримали необхідні дозвільні документи на використання **28 400** номерів місцевих телефонних мереж, що створило умови для забезпечення подальшого надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг в інтересах близько **14 260** споживачів у **10** населених пунктах України.

З метою створення сприятливих організаційних умов для прийому державною установою «Урядовий контактний центр» звернень громадян України з питань, що належать до компетенції всіх органів виконавчої влади, НКРЗІ відповідними рішеннями виділила операторам рухомого (мобільного) зв'язку та ПАТ «Укртелеком» **скорочений номер 1545 для організації доступу споживачів до замовної послуги служби соціального спрямування «Урядова «гаряча лінія»»**. Після отримання операторами телекомунікацій необхідних дозвільних документів скорочений номер 1545 відкрито для споживачів телекомунікаційних послуг на всій території України. Зазначений номер додатково використовується разом із діючим багатоканальним телефоном «Урядова «гаряча лінія» 0-800 507309.

Для забезпечення підключення комутаційного обладнання оперативно-диспетчерських служб Центрів екстреної медичної допомоги Волинської, Дніпропетровської, Запорізької, Київської, Миколаївської, Сумської, Тернопільської і Херсонської областей до телекомунікаційних мереж загального користування та організації маршрутизації екстрених викликів за номером 103, НКРЗІ протягом 2015-2016 років виділено 8 кінцевих кодів пунктів сигналізації мережі СКС-7. Зазначені Центри включені до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, як оператори телекомунікацій з надання послуг виклику служб екстреної допомоги (швидкої медичної допомоги за телефоном 103), та повинні приймати екстрені виклики у відповідних обласних центрах, здійснювати їх оброблення та реагувати на такі виклики. Водночас для запровадження єдиних системних підходів до побудови та функціонування системи екстреної медичної допомоги, а також для організації її взаємодії з аварійно-рятувальними підрозділами міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків, НКРЗІ ініційовано проведення заходів з координації робіт Міністерства охорони здоров'я України, Адміністрації Держспецзв'язку та обласних і Київської міських державних адміністрацій щодо підключення Центрів екстреної медичної допомоги до ТМЗК в межах відповідних зон нумерації.

З метою створення сприятливих організаційних та технічних умов для організації та функціонування довідкових служб з надання інформації про телефонні номери на телекомунікаційних мережах загального користування України, НКРЗІ відповідними рішеннями виділила операторам телекомунікацій, що надають послуги рухомого (мобільного) зв'язку та видала дозволи на використання скороченого номера 109 для організації власних інформаційно-довідкових послуг.

Взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж та доступ до інфраструктури

Регулювання взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж здійснювалося відповідно до Закону та Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування.

Протягом 2016 року опрацьовано, затверджено відповідними рішеннями НКРЗІ, та внесено до Каталогу пропозицій на 2016 рік 301 пропозиція про взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загальною пропускною спроможністю 2 051 потік Е1 та 15,7 Гбіт/с (з них 1 додаткова пропозиція, за рахунок незаявленого взаємоз'єднання, пропускною спроможністю 1Е1).

Пропозиції надійшли лише від операторів телекомунікацій, що визначені НКРЗІ операторами телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг.

За звітний період розміщено, на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет, 49 повідомлень про укладання або внесення змін до договорів про

взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж та 54 повідомлення про ліквідацію взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування.

Надано 41 письмову відповідь та роз'яснення на звернення операторів, провайдерів телекомунікацій та інших суб'єктів господарської діяльності, щодо взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж, доступу до інфраструктури та спільного використання інфраструктури телекомунікаційних мереж.

За звітний період до НКРЗІ надійшло три звернення щодо досудового вирішення спору між операторами телекомунікацій ПАТ «Укртелеком» та ТОВ «лайфселл», ПАТ «Укртелеком» та ПрАТ «МТС Україна», ПрАТ «Фарлеп-Інвест» та ПрАТ «МТС Україна» стосовно перегляду економічних умов договорів про взаємоз'єднання, зокрема, розмірів розрахункових такс за послуги початку з'єднання під час надання глобальної телекомунікаційної послуги 800 «Виклик за рахунок абонента, якого викликають».

Прийнято 2 рішення НКРЗІ, якими врегульовано спір між операторами телекомунікацій.

Досудове врегулювання спору між ПАТ «Укртелеком» та ПрАТ «МТС Україна» зупинено, в зв'язку зі зверненням оператора телекомунікацій до суду.

Протягом березня – вересня 2016 року у складі Робочої групи, створеної в Комітеті Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку, представниками Апарату НКРЗІ проводилась робота з доопрацювання проекту Закону України «Про доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж» (далі – проект Закону).

На запити Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку та Комітету Верховної Ради України з питань транспорту прийнято 2 рішення НКРЗІ про затвердження висновків щодо доцільності прийняття проекту Закону.

На пленарному засіданні Верховної Ради України 20.09.2016 вищезазначений проект Закону України прийнятий у першому читанні. На пленарному засіданні Верховної Ради України 07.02.2017 прийнято Закон України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж».

Розділ IV. Міжнародне співробітництво та європейська інтеграція

Діяльність НКРЗІ в частині міжнародного співробітництва та європейської інтеграції передусім була спрямована на:

- реалізацію зовнішньоекономічної політики України щодо розвитку сфери телекомунікацій;
- забезпечення виконання зобов'язань України у галузі зв'язку (сфері телекомунікацій та надання послуг поштового зв'язку), передбачених Угодою про асоціацію;
- виконання зобов'язань, що випливають із членства України у міжнародних організаціях;
- активізацію і поглиблення двостороннього та багатостороннього співробітництва у сфері електронних комунікацій;
- вивчення досвіду з питань впровадження новітніх технологій та кращих регуляторних практик;
- покращення іміджу України та інвестиційного клімату у сфері інформаційно-комунікаційних технологій.

Міжнародні організації

Одним із головних напрямків міжнародної діяльності НКРЗІ була участь у роботі секторальних міжнародних та регіональних організацій, таких як Міжнародний союз електрозв'язку, Європейська конференція адміністрацій зв'язку та Всесвітній поштовий союз, яка спрямована на сприяння розвитку сфер телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку та забезпечення захисту національних інтересів України у вказаних сферах на міжнародній арені.

Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ)

Участь НКРЗІ у роботі МСЕ є важливою у рамках забезпечення міжнародної координації та міжнародного захисту частотних присвоєнь України, а також виконання зобов'язань, що випливають із членства України в МСЕ.

На виконання вказаних зобов'язань, було забезпечено участь представників НКРЗІ, у складі делегації України, у роботі Всесвітнього семінару МСЕ з питань радіозв'язку 2016 року (далі – ВСП-16) та заходах, присвячених 110-й річниці Регламенту радіозв'язку (грудень, м. Женева, Швейцарська Конфедерація).

Окрім участі у заходах ВСП-16, делегація України провела ряд зустрічей з керівництвом МСЕ у ході яких було обговорено питання подальшої співпраці МСЕ та Адміністрації зв'язку України у рамках виконання відповідних рішень ООН та досягнутих раніше домовленостей щодо забезпечення національних інтересів України у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом.

Важливою складовою діяльності НКРЗІ у рамках МСЕ є участь у заходах з метою підготовки до Всесвітньої конференції радіозв'язку 2019 року (далі – ВКР-19). Зокрема, у діяльності Робочої групи з питань підготовки до ВКР-19, засідання якої організовуються Адміністрацією зв'язку України для опрацювання питань порядку денного ВКР-19 з метою підготовки відповідної позиції України, а також участь представників НКРЗІ

та УДЦР у міжнародних заходах, які проводилися у рамках МСЕ та СЕПТ. Серед них такі заходи, як 1-ше засідання Проектної групи А Робочої групи СЕПТ з підготовки до ВКР-19 та 2-ге засідання Робочої групи з підготовки до ВКР-19.

З метою відстоювання та захисту позиції України у робочих органах МСЕ, надавалася інформація шляхом заповнення відповідних опитувальників, зокрема стосовно випадків порушення міжнародного та національного законодавства щодо цілісності міжнародної структури нумерації на території України для її подальшого відображення у документах та обговорення на відповідних заходах МСЕ.

Європейська конференція адміністрацій зв'язку (СЕПТ)

Діяльність НКРЗІ у СЕПТ забезпечувалася шляхом участі у ряді заходів та профільних робочих групах: 45-му та 46-му засіданнях Проектної групи FM RT 22 «Радіочастотний моніторинг та правозастосування», 73-му засіданні Робочої групи з технологій спектру (WG SE) та 85-му засіданні Робочої групи з питань управління спектром (WG FM).

Всесвітній поштовий союз (ВПС)

Беручи до уваги пріоритетні напрями діяльності НКРЗІ у 2016 році, особливу увагу було приділено розвитку сфери надання послуг поштового зв'язку та участі у діяльності ВПС. Головним заходом у рамках ВПС у 2016 році став 26-ий Конгрес ВПС (вересень-жовтень, м. Стамбул, Турецька Республіка), участь в якому, у складі делегації України, взяли і фахівці НКРЗІ.

Головною подією 26-го Конгресу ВПС стало прийняття Стамбульської всесвітньої поштової стратегії (далі – Стратегія) – дорожньої карти діяльності ВПС упродовж 2017-2020 років. Стратегія розроблена на принципах інтеграції та інновації, де ключовими елементами є вдосконалення взаємодії між різними поштовими службами та зміцнення функціонування поштового ринку.

Міжнародне економічне співробітництво

Важливою складовою у структурі міжнародного співробітництва НКРЗІ є участь у переговорному процесі зі створення зон вільної торгівлі щодо діяльності у Світовій організації торгівлі (СОТ) та міжурядових комісіях з питань економічного співробітництва.

Представники НКРЗІ, протягом року, брали участь в опрацюванні питань взаємодії України із СОТ. У рамках вказаної взаємодії, опрацьовувалися документи за результатами проведення засідання Ради СОТ з торгівлі послугами та робочих органів Ради щодо основних компонентів поточних багатосторонніх переговорів СОТ з питань торгівлі послугами, забезпечено участь у підготовці Секретаріатом СОТ першого Огляду торговельної політики України, включаючи участь у зустрічах з експертами СОТ, а також у ряді урядових нарад, які проводилися з метою вироблення позиції України

в рамках СОТ з питань торгівлі послугами та позиції України у рамках участі у Робочій групі СОТ з питань електронної комерції. Окрім іншого, експерти НКРЗІ залучалися до участі у навчальних заходах з питань торговельних переговорів у рамках СОТ, організованих Українсько-канадським проектом з підтримки торгівлі та інвестицій (CUTIS).

Фахівці НКРЗІ також долучалися до переговорного процесу та підготовки позиції України у рамках проведення чергового раунду переговорів стосовно укладання Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Республіки Сербія і підписання протоколу про результати двосторонніх переговорів з доступу до ринку послуг у рамках вступу Республіки Сербія до СОТ, а також підготовки до шостого раунду переговорів з питань укладення Угоди про вільну торгівлю між Україною та Турецькою Республікою і Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Боснії і Герцеговини.

Протягом року, також забезпечувалася участь у діяльності таких міжурядових комісій з питань економічного співробітництва, як Спільна міжурядова Українсько-Азербайджанська комісія з питань економічного співробітництва, Спільна Українсько-Ізраїльської комісія з питань торгівлі та економічного співробітництва та інших.

Європейська інтеграція

Одним з основних напрямків діяльності НКРЗІ є забезпечення виконання заходів, пов'язаних з реалізацією стратегії інтеграції України до ЄС.

У рамках імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), а також на виконання Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію на 2014-2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 847-р, Плану заходів з імплементації розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на 2016-2019 (далі – План заходів), схваленого розпорядженням КМУ від 18 лютого 2016 р. № 217-р «Про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 847», розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 360-р «Про схвалення розробленого Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, плану імплементації деяких актів законодавства ЄС у сфері телекомунікацій» (далі – розпорядження КМУ) та оновленого Порядку денного асоціації Україна - ЄС, НКРЗІ продовжувала роботу з реалізації відповідних заходів спрямованих на виконання зобов'язань, покладених на Україну у сфері телекомунікацій та надання послуг поштового зв'язку.

Інформація щодо нормативно-правових актів, підготовлених з метою адаптації законодавства України до законодавства ЄС зазначена у розділі II цього Звіту.

Разом з тим, фахівці НКРЗІ протягом року брали участь в урядових нарадах з обговорення питань вироблення консолідованої практики імплементації положень законодавства ЄС і Угоди про асоціацію та моніторингу результатів цього процесу, а також у підготовці інформаційно-аналітичних матеріалів, тез та позиційних матеріалів з питань вироблення комплексного і системного підходу до розширення доступу українських товарів на ринок ЄС та продовження політичної і торгівельної підтримки України з боку ЄС і позиції України у Раді асоціації Україна - ЄС та інших двосторонніх органах України та ЄС.

Таким чином, діяльність НКРЗІ в контексті європейської інтеграції України у 2016 році, у межах компетенції, була загалом спрямована на забезпечення функціонування поглибленої і всеохоплюючої Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, яка почала функціонувати з 01 січня 2016 року та адаптації національного законодавства до норм і стандартів ЄС у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку.

Ініціатива ЄС «Східне партнерство»

Одним із пріоритетних напрямів регіонального співробітництва у рамках євроінтеграційних процесів для НКРЗІ є участь у заходах ініціативи ЄС «Східне партнерство», зокрема, в рамках наступних ініціатив.

Мережа регуляторних органів електронних комунікацій країн Східного партнерства (далі – Мережа).

Мережа створена у рамках тематичної платформи № 4 «Міжлюдські контакти» шляхом підписання відповідного Меморандуму про взаєморозуміння (вересень 2012 року, Республіка Молдова).

Основна мета цього об'єднання регуляторних органів – забезпечення форуму для регулярного обміну інформацією та досвідом із питань регулювання сфери електронних комунікацій. Основні форми співпраці – пленарні засідання, засідання експертних робочих груп та проведення технічних семінарів.

Відповідно до Плану роботи Мережі на 2016 рік, впродовж року, представники НКРЗІ взяли участь у:

- чотирьох тематичних технічних семінарах за наступними тематиками: «Регуляторне управління» (квітень, м. Рига, Латвійська Республіка); «Нові тренди регулювання конкуренції на ринках» (червень, м. Кишинів, Республіка Молдова); «Якість надання послуг з точки зору споживача» (жовтень, м. Київ, Україна); «Міжнародний роумінг» (листопад, м. Бухарест, Румунія);
- двох пленарних засіданнях: VII та VIII пленарні засідання (квітень, м. Рига, Латвійська Республіка та листопад, м. Бухарест, Румунія);

- засіданнях експертних робочих груп: Експертної робочої групи з питань з питань порівняльного аналізу ринків (BEWG), Експертної робочої групи з питань використання діапазону частот 700 МГц (SEWG) та Експертної робочої групи з питань міжнародного роумінгу (REWG).

Головною подією VII Пленарного засідання Мережі стало створення Експертної робочої групи з питань роумінгу (REWG), Головою якої обрано НКРЗІ, що у свою чергу була ініціатором її формування. Для наповнення REWG практичним змістом, учасниками Пленарного засідання було затверджено підготовлене НКРЗІ Технічне завдання, що окреслює регламент та основні напрямки роботи Експертної робочої групи.

У ході VIII Пленарного засідання було обговорено та схвалено ряд важливих для подальшого функціонування Мережі питань. Зокрема: обрано керівництво Мережі на 2017 рік; обговорено План роботи Мережі на 2017 рік та узгоджено основні напрямки діяльності Мережі на 2018-2019 роки; представлено та затверджено основні результати роботи трьох експертних робочих груп Мережі (зокрема, підсумки діяльності REWG у 2016 році були представлені делегацією НКРЗІ у якості Голови цієї робочої групи) та ін.

Особлива увага НКРЗІ у звітний період була спрямована на участі експертів Комісії у діяльності експертних робочих груп Мережі: SEWG, BEWG та REWG.

Метою SEWG є визначення підходів для майбутнього використання УВЧ (ультра високі частоти)-діапазону, зокрема для смуг частот 470-694 МГц, 694-790 МГц та 790-862 МГц. Участь НКРЗІ у роботі SEWG сприяє виконанню робіт із перепланування частотних присвоєнь/виділень для цифрового наземного телевізійного мовлення (ЦНТВМ), які проводяться на виконання вимог Указу Президента України від 21.07.2015 № 445 «Про забезпечення умов для впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління» та Плану заходів щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 1232-р. Особливий інтерес представляє потенційна можливість використання платформи SEWG для сприяння у проведенні перепланування та координації частотних присвоєнь/виділень для ЦНТВМ в країнах Чорноморського басейну та в спільній прикордонній зоні між Україною та Республікою Білорусь і Республікою Польща.

Робота BEWG передбачає проведення порівняння практичного досвіду національних регуляторних практик країн-членів Східного партнерства у питаннях збору та аналізу статистичних показників, подання операторами, що здійснюють діяльність на ринку, звітності та накладання санкцій за неналежне та несвоєчасне виконання цих зобов'язань, застосування механізмів регуляторного впливу, а також нормативно-правової бази, що використовуються Європейським Союзом. Основним результатом діяльності BEWG у 2016 році, стала підготовка та представлення Звітів з порівняльного аналізу у сфері електронних комунікацій в країнах Східного партнерства та

країнах-членах ЄС: регуляторного та статистичного. Над підготовкою вказаних документів також працювали представники НКРЗІ.

REWG була утворена за ініціативи НКРЗІ з метою практичної реалізації ініціативи України щодо створення «об'єднаного комерційного поля» послуг рухомого (мобільного) зв'язку у країнах Східного партнерства. Основними завданнями REWG визначено створення регуляторної платформи для обміну досвідом та найкращими практиками, взаємодія і співробітництво між членами з метою удосконалення національного законодавства країн-учасниць Мережі в контексті наближення національних ринків до міжнародних ринків послуг роумінгу, обговорення викликів у регуляторній сфері для ринків, як країн Східного партнерства, так і країн-членів ЄС, та взаємне інформування про прогрес, досягнутий з даного питання.

Протягом року, НКРЗІ забезпечувала виконання функцій Голови REWG, організовувала її діяльність, провела установче засідання (липень, м. Вільнюс, Литовська Республіка) та забезпечувала виконання усіх необхідних заходів спрямованих на досягнення цілей та завдань, які визначені Технічним завданням.

Слід також відзначити, що в рамках діяльності Мережі у 2016 році, НКРЗІ у якості організатора та приймаючої сторони, провела ряд заходів в Україні, а саме: 2-ге засідання BEWG, 3-тє засідання SEWG та семінар «Якість надання послуг з точки зору споживача» (10-13 жовтня 2016 року, м. Київ). Загалом, участь у трьох заходах Мережі взяло близько 80 експертів.

Панель Східного партнерства «Гармонізація цифрових ринків» (Ініціатива HDM)

«Гармонізація цифрових ринків» – ініціатива, спрямована на забезпечення інтеграції цифрових ринків країн Східного партнерства до єдиного європейського простору через реалізацію міжрегіональних проєктів за участю організацій та підприємств інформаційно-комунікаційної сфери.

Ініціатива HDM створена у рамках Тематичної платформи № 2 «Економічна інтеграція та наближення до політик ЄС» і спрямована на зближення та гармонізацію цифрових ринків ЄС та країн Східного партнерства на основі міжнародних та загальноєвропейських стандартів. У рамках зазначеної ініціативи передбачається реалізація низки міжрегіональних проєктів за участю організацій та підприємств інформаційно-комунікаційної сфери зацікавлених країн-членів ЄС та Східного партнерства.

Представники НКРЗІ протягом року брали участь у діяльності Ініціатива HDM та забезпечували виконання ряду заходів з реалізації Плану дій з гармонізації цифрових ринків на 2016-2017 роки. Варто відзначити, що Україна – єдина країна, яка, окрім профільного міністерства, представлена в Ініціативі HDM національним регуляторним органом у сфері телекомунікацій (НКРЗІ), що у свою чергу визначений координатором одного з основних напрямків – «Правила надання телекомунікаційних послуг».

Як координатор зазначеного вище напрямку Ініціативи НДМ та учасниця Мережі регуляторних органів електронних комунікацій країн Східного партнерства, НКРЗІ у складі офіційної делегації України взяла участь у:

- координаційному Семінарі, який був присвячений обговоренню Плану дій з гармонізації цифрових ринків на 2016-2017 роки. У ході заходу, НКРЗІ було представлено доповідь щодо стану виконання завдань, передбачених розділом «Правила надання телекомунікаційних послуг»;
- 2-му засіданні Панелі Східного партнерства «Гармонізація цифрових ринків» та Міністерській зустрічі країн Східного партнерства та країн-членів ЄС з питань цифрової економіки (жовтень, м. Брюссель, Королівство Бельгія), де українська сторона представила результати діяльності Мережі за час її існування з акцентом на основні досягнення у 2016 році, а також план дій на найближчі роки. Робота Мережі отримала високе схвалення з боку Європейської Комісії та країн-членів ЄС, а також запевнення у подальшій підтримці її діяльності.

В рамках Міністерської зустрічі, делегація України у своїй доповіді окрім іншого відзначила, що одним із пріоритетних напрямків, як розбудови цифрової економіки України, так і співпраці України з ЄС у рамках Цифрового співтовариства, є впровадження новітніх технологій, зокрема, 4G. Разом з тим, враховуючи, що ЄС вже анонсував початок роботи над впровадженням технології 5G, Україна заявила про готовність долучитися до спільної з ЄС роботи з метою підготовки відповідної законодавчої бази та прийняті регуляторних рішень для практичного впровадження технології.

Окрім того, обговорено реалізацію спільного проекту стосовно створення єдиного цифрового простору послуг мобільного зв'язку між ЄС та Україною, що передбачає зменшення плати у роумінгу до рівня внутрішніх тарифів країн-учасників. Цей напрямок розглядається як один із основних у рамках напрямку «Правила надання телекомунікаційних послуг» Ініціативи НДМ.

Експерти НКРЗІ також долучалися до підготовки та організації проведення засідання круглого столу з тематики цифрової економіки і залучення України до Єдиного цифрового ринку у рамках офіційного візиту, Єврокомісара Г.Оттінгера (липень, м. Київ, Україна), а керівництво НКРЗІ взяло участь у панельній дискусії високого рівня на тему «Створення Цифрового Співтовариства – Поширення переваг Єдиного Цифрового Ринку за межі Європейського Союзу» за участі Прем'єр-міністра України В. Гройсмана та Комісара ЄС з питань цифрової економіки Г. Оттінгера.

Варто відзначити, що експерти НКРЗІ також увійшли до регіональної мережі EaP.ICT innovate як однієї із чотирьох новоутворених регіональних мереж, створеної за ініціативи Європейської Комісії з метою поглиблення співпраці з країнами Східного партнерства, та взяли участь у складі урядової делегації України, у її установчому засіданні (жовтень, м. Брюссель, Королівство Бельгія).

Окрім вказаного, НКРЗІ бере активну участь у міжвідомчій робочій групі щодо виконання Плану дій з гармонізації цифрових ринків на

2016-2017 роки та ініціативи зі створення Цифрового співтовариства між Україною та ЄС.

CyberCrime@EAP III

Проект CyberCrime@EAP III (далі – Проект) реалізовується Офісом Програми по боротьбі з кіберзлочинністю Ради Європи, за фінансової підтримки Європейського Союзу, і спрямований на посилення державно-приватного співробітництва з питань кіберзлочинності і електронних доказів в країнах Східного партнерства. Офіційне започаткування Проекту та перша зустріч (міжнародна конференція) відбулася у м. Київ на початку квітня.

Протягом року представники НКРЗІ брали участь в ряді заходів Проекту з метою обговорення практичних аспектів взаємодії державних органів з приватним сектором у сфері телекомунікацій. Зокрема: експертних зустрічах з представниками Офісу Програми по боротьбі з кіберзлочинністю, першій міжнародній зустрічі та установчій конференції Проекту, презентації Звіту-профілю України у сфері боротьби з кіберзлочинністю (листопад, м. Київ, Україна), підготовленого Секретаріатом Ради Європи за результатами Другої регіональної конференції та робочих зустрічей представників причетних міністерств та відомств України з відповідними експертами Ради Європи (вересень, м. Мінськ, Республіка Білорусь). Окрім участі у заходах, експерти НКРЗІ долучалися до підготовки відповідних документів в рамках Проекту, зокрема і вказаного Звіту.

Участь фахівців Комісії у зазначених заходах має практичну користь та сприяє удосконаленню законодавчих та нормативних актів, що регулюють сферу інформаційно-комунікаційних технологій в частині боротьби із кіберзлочинністю.

Проекти технічної допомоги ЄС

У 2016 році, експерти НКРЗІ неодноразово залучалися до реалізації проектів міжнародної технічної допомоги.

Зокрема, у рамках проекту ***TAIEX (Technical Assistance Information Exchange)*** – інструменту зовнішньої допомоги ЄС, що надається з метою розбудови інституційної спроможності, необхідної для адаптації національного законодавства до законодавства ЄС, представники НКРЗІ взяли участь у наступних заходах:

- семінарі «Європейські практики впровадження стандартів ISO у сфері інформаційної безпеки з метою гармонізації нормативної бази України з нормами і стандартами ЄС» метою якого була консультативна допомога щодо застосування стандартів серії ISO/IEC 27001 в управлінні інформаційною безпекою, ризику та контроль управління системою інформаційної безпеки в цілому (листопад, м. Київ);
- заходах експертної місії «Надання поштових послуг» (грудень, м. Київ).

В межах організації та координації процесу реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, НКРЗІ також продовжила впровадження обов'язкових результатів проекту *Twinning* «Посилення регуляторної та юридичної спроможності НКРЗІ щодо регулювання сектору телекомунікацій», спрямованих на подальший розвиток ефективного регулювання наближеного до стандартів ЄС, додаткове посилення можливостей НКРЗІ щодо регулювання ринку телекомунікацій відповідно до правил та найкращих практик, що застосовуються в незалежних регуляторних органах країн ЄС.

Представники НКРЗІ також взяли участь у Десятій щорічній регіональній конференції з питань інституційної розбудови, яка проходила у рамках Робочої групи (панелі) «Реформа державного управління» Тематичної платформи «Демократія, належне врядування та стабільність» ініціативи ЄС «Східне партнерство» (листопад, м. Київ, Україна), у ході якої представили досвід Комісії у залученні та реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, зокрема ТАІЕХ. Так, під час доповіді на тему: «Досягнення у залученні інструменту зовнішньої допомоги ЄС Twinning та ТАІЕХ за останні 10 років» було, зокрема, зазначено, що, у цілому, у сфері телекомунікацій, за зазначений період часу, було залучено 4 проекти технічної допомоги: три інструменти ТАІЕХ та один проект Twinning. З них, 3 реалізовано НКРЗІ.

З метою залучення технічної допомоги ЄС в своїй подальшій діяльності, НКРЗІ підготовлено ряд проектних заявок у рамках інструментів Twinning та ТАІЕХ на 2017 рік з найбільш актуальних для Комісії напрямків діяльності.

Двостороннє співробітництво

У рамках двостороннього співробітництва НКРЗІ продовжувалася робота, спрямована на поглиблення співробітництва з регуляторними органами інших країн. Так, протягом року, Комісією забезпечено проведення наступних заходів:

1. Забезпечено імплементацію проекту «Посилення спроможності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, у сфері регулювання за допомогою Офісу електронних комунікацій Республіки Польща (далі – ОЕК) у запровадженні реформ у галузі телекомунікацій та поштовому секторі, зокрема з акцентом на законодавство ЄС» (далі – Проект), який реалізовувався з червня по грудень 2016 року. Відповідно до графіку та складових Проекту, було організовано та проведено 2 навчальні практикуми та 3 навчальні візити представників НКРЗІ до ОЕК. Загалом, до участі у заходах Проекту було залучено 19 працівників НКРЗІ.

Основна мета Проекту – обмін знаннями і досвідом між експертами ОЕК і НКРЗІ з метою зміцнення регуляторного потенціалу НКРЗІ, реалізації реформ в галузі телекомунікацій і поштовому секторі та імплементації стандартів ЄС у відповідних сферах через орієнтацію діяльності Комісії на

нові регуляторні виклики та підвищення знань і компетенції працівників стосовно реформування ринку телекомунікаційних послуг і послуг поштового зв'язку, з урахуванням законодавства ЄС, зокрема у сферах: економічного аналізу ринку, розподілу і використання номерного ресурсу, контролю якості надання телекомунікаційних і поштових послуг, управління радіочастотним ресурсом та впровадження цифрового мовлення.

Започаткування та успішна реалізація Проекту між НКРЗІ та ОЕК також здійснювалася з метою поглиблення співробітництва та налагодження тісного діалогу фахівців обох регуляторних органів та на виконання положень Декларації про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між НКРЗІ та Президентом ОЕК, укладеної у листопаді 2012 року.

За результатами Проекту підготовлено звіт, який містить пропозиції щодо практичного застосування у подальшій роботі НКРЗІ отриманих у рамках Проекту досвіду та інформації.

2. У рамках підготовки до зустрічей між представниками України та Республіки Польща на найвищому рівні (кінець червня - I декада липня) опрацьовувалися питання, порушені польською стороною у Пам'ятній записці та Меморандумі з проблемних питань українсько-польського співробітництва. Зокрема щодо цін на послуги роумінгу між мобільними операторами двох країн. З метою урегулювання питання зниження тарифів на послуги міжнародного роумінгу здійснювалося супроводження внутрішньодержавної процедури погодження проекту Угоди між Україною та Республікою Польща про послуги роумінгу в мережах мобільного зв'язку загального користування. Окрім того, проводилися перемовини з Польською стороною та експертами Європейської Комісії щодо міжнародно-правових аспектів укладання міжнародних (міждержавних) угод між країнами-членами Європейського Союзу та іншими країнами.

3. Організовано переговорний процес щодо укладання меморандумів про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між НКРЗІ та Органом з питань інформаційно-комунікаційних технологій Республіки Туреччина і Регуляторним органом зв'язку Литовської Республіки.

4. У рамках практичного наповнення двостороннього співробітництва та з метою вивчення кращого досвіду країн-членів ЄС та країн Східного партнерства, НКРЗІ здійснювався обмін інформацією з іноземними національними регуляторними органами з широкого кола питань. Отримана інформація була проаналізована і використана в поточній роботі НКРЗІ з метою впровадження кращих регуляторних практик.

5. Задля покращення взаємодії з учасниками ринку телекомунікацій та з метою підтримання обізнаності щодо новітніх технологій у сфері зв'язку, що пропонуються гравцями ринку, продовжувалося співробітництво як з іноземними компаніям, що вже діють на українському телекомунікаційному ринку, так і тими, що висловлюють інтерес до нього, а також міжнародними організаціями, які впроваджують свої проекти в Україні. Серед яких: Світовий банк, Рада Європи, USAID, ПрАТ «Київстар», VimpelCom Ltd.,

консалтингова компанія «Analysys Mason», Huawei Technologies, Samsung Electronics та ін. Загалом, протягом 2016 року організовано 15 двосторонніх зустрічей. Тематикою до обговорення, що переважала в рамках проведених зустрічей було впровадження в Україні новітніх телекомунікаційних технологій, зокрема 3G/4G (LTE).

Міжнародна координація та міжнародний захист частотних присвоєнь України

Інформація щодо забезпечення міжнародної координації та міжнародного захисту частотних присвоєнь України зазначена у розділі VIII цього Звіту.

Розділ V. Державний нагляд в галузі зв'язку та захист прав споживачів

Здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій та за користуванням радіочастотним ресурсом України у смугах радіочастот загального користування

Ефективне формування та реалізація державної політики у галузі зв'язку, забезпечення рівноправних умов діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності, підтримка конкурентного середовища на ринку телекомунікацій та створення умов для його подальшого розвитку неможливі, в тому числі і без дієвого механізму виявлення, запобігання та припинення порушень законодавства про телекомунікації та про радіочастотний ресурс України.

На виконання визначених законодавством завдань щодо здійснення державного нагляду (контролю) за ринком телекомунікацій та користуванням радіочастотним ресурсом України, НКРЗІ упродовж 2016 року проведено **214** заходів державного нагляду, у тому числі **138** планових та **76** позапланових перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України, взято участь у проведенні **357** спільних заходів представників НКРЗІ, УДЦР та Національної поліції України (далі – НПУ).

Динаміка проведених заходів державного нагляду та участі у проведенні спільних заходів за 2015 та 2016 роки

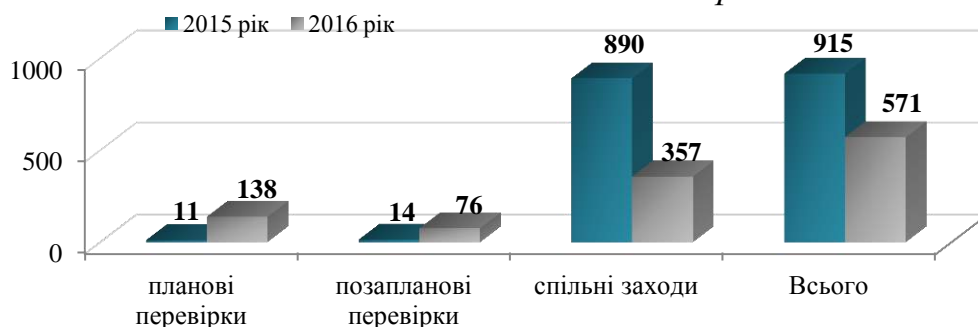

Рис. 20

Динаміка проведених заходів державного нагляду за 2015 та 2016 роки свідчить про збільшення кількості заходів державного нагляду, що пов'язано з припиненням діючих у 2015 році обмежень на проведення перевірок суб'єктів господарювання. Водночас, кількість проведених спільних заходів представників НКРЗІ, УДЦР та НПУ суттєво зменшилась, передусім у зв'язку з реформуванням системи правоохоронних органів.

Враховуючи велику кількість звернень споживачів, що надходили до НКРЗІ протягом 2016 року, в ході проведення перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій значна увага приділялась питанням контролю якості надання телекомунікаційних послуг операторами, провайдерами телекомунікацій. При необхідності проводились вимірювання параметрів телекомунікаційної мережі, перевірялось питання інформування споживачів щодо строків поновлення надання телекомунікаційних послуг, зокрема у зв'язку із виконанням ремонтних, відновлювальних робіт на телекомунікаційній мережі внаслідок масштабних крадіжок мідного кабелю. Слід зазначити, що випадки масової крадіжки зловмисниками мідного кабелю призводять не тільки до нанесення збитків операторам телекомунікацій, але і унеможливають отримання телекомунікаційних послуг широкими верствами населення, в тому числі і найменш соціально захищеними, можуть призводити до збоїв у роботі екстрених та спеціальних служб, інших негативних наслідків, тому вирішення цього питання на державному рівні є одним із завдань НКРЗІ у 2017 році.

При цьому, найбільша кількість виявлених, в ході проведення перевірок, порушень законодавства у сфері телекомунікацій стосувалась порушень Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, при перевірці користувачів радіочастотного ресурсу України – здійснення експлуатації радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв без наявності відповідних дозвільних документів.

З метою захисту прав споживачів телекомунікаційних послуг, рішенням НКРЗІ від 23.08.2016 № 439, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 19.09.2016 за № 1268/29398, внесено зміни до Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг та Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет), що передбачають вимоги для постачальників послуг зазначати в договорах про надання послуг доступу до Інтернет (тарифних планах) значення мінімальних швидкостей передавання та приймання даних в мережах фіксованого зв'язку або розраховані максимальні швидкості передавання та приймання даних для послуг доступу до Інтернет для рухомого (мобільного) зв'язку.

Також, при проведенні 6 перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій за результатами вимірювань параметрів телекомунікаційної мережі виявлено ознаки правопорушень, передбачених статтею 361 Кримінального кодексу України «Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку», що стосувалися порушень порядку маршрутизації трафіка в телекомунікаційній мережі загального користування України. Про зазначене

було поінформовано Міністерство внутрішніх справ України та Службу безпеки України.

З метою врегулювання питань припинення надання послуг операторами телекомунікацій у випадках виявлення несанкціонованого втручання абонентів в роботу та/або використання телекомунікаційних мереж, 30.08.2016 НКРЗІ прийнято за основу проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг».

Всього за результатами проведених заходів державного нагляду за 2016 рік виявлено **419** порушень законодавства, з них: у сфері телекомунікацій – 230, у сфері користування радіочастотним ресурсом України – 189.

З метою реагування на виявлені, за результатами державного нагляду у 2016 році, порушення вимог законодавства у сфері телекомунікацій НКРЗІ прийнято рішення про анулювання **18** ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України, **3** ліцензій на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій, **243** дозволів на експлуатацію РЕЗ, видано **140** розпорядчих документів, притягнуто до відповідальності **128** осіб. Суб'єктами нагляду, на кінець 2016 року, на виконання винесених, уповноваженими НКРЗІ посадовими особами, постанов про адміністративні правопорушення, сплачено штрафів на загальну суму **178,8** тис. грн. За результатами розгляду **101** справи про адміністративні правопорушення за статтею 146 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) судами призначено адміністративні стягнення у вигляді штрафів на загальну суму **55 926** грн. та прийнято рішення про конфіскацію **43** РЕЗ.

Динаміка кількості складених протоколів, наданих приписів та розпоряджень за 2016 рік у порівнянні з 2015 роком

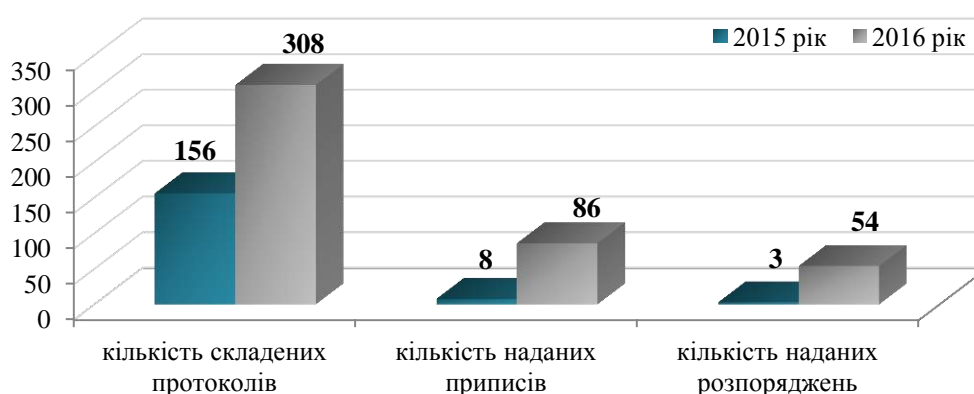

Рис. 21

За підсумками роботи представників НКРЗІ, УДЦР та НПУ, у 2016 році припинено роботу **234** РЕЗ, які експлуатувались без відповідних дозвільних документів, притягнуто до адміністративної відповідальності **49** порушників.

Слід зазначити, що протягом 2016 року до НКРЗІ від операторів телекомунікацій, профільних асоціацій та спілок надходила інформація про

збільшення кількості суб'єктів господарювання, які не внесені до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, не являються суб'єктами ринку телекомунікацій, але надають телекомунікаційні послуги доступу до Інтернет з використанням радіочастотного ресурсу України без отримання відповідних ліцензій та дозволів на експлуатацію РЕЗ.

Це призводить до ускладнення загальної обстановки з питань електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, є потенційним джерелом радіозавад у смугах радіочастот загального користування, створює нерівні умови серед суб'єктів господарювання на ринку телекомунікацій та викликає передумови нанесення шкоди споживачам телекомунікаційних послуг шляхом зниження рівня якості телекомунікаційних послуг, а також завдає збитків державі через ненадходження передбачених законодавством відповідних зборів.

З метою підвищення ефективності заходів державного нагляду, створення дієвого механізму реагування на порушення законодавства в галузі зв'язку суб'єктами, які здійснюють діяльність без відповідних дозвільних документів, НКРЗІ у 2016 році проводилась робота по розробці порядку взаємодії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації з Національною поліцією України щодо виявлення та припинення порушення законодавства в галузі зв'язку, виявлення ознак кримінальних правопорушень у галузі зв'язку, а також розроблено пропозиції щодо внесення змін до КУпАП з метою посилення відповідальності за недотримання законодавства у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України.

Зазначені зміни до КУпАП враховані в проекті Закону України «Про радіочастотний ресурс України» від 30.08.2016 реєстр. номер 5051, висновок стосовно, висловлення позиції щодо доцільності, прийняття якого затверджено рішенням НКРЗІ від 18.10.2016 № 548.

НКРЗІ планує завершити розробку та затвердження відповідного порядку взаємодії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації з Національною поліцією України у 2017 році.

Для захисту ринку від суб'єктів господарювання, які незаконно здійснюють діяльність на ринку телекомунікацій (так званих «сірих» провайдерів), НКРЗІ рішенням від 23.08.2016 № 439 внесено зміни до Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг та Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет) в частині уточнення умов щодо здійснення взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж на умовах договору - надавати послуги доступу до Інтернет оператори, провайдери телекомунікацій можуть виключно за умови включення їх до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій та здійсненого взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж на договірних засадах з телекомунікаційними мережами тільки тих суб'єктів господарювання, які є у Реєстрі операторів, провайдерів телекомунікацій, із зазначенням відповідного виду діяльності.

Завдяки припиненню діючих у 2015 році обмежень на проведення перевірок державними інспекціями та іншими контролюючими органами, НКРЗІ у 2016 році забезпечено перевірку виконання понад 20 раніше виданих розпорядчих документів, інформацію про стан виконання яких суб'єктами нагляду не подано у встановлений строк до Комісії, сплановано та проведено 59 позапланових перевірок суб'єктів господарювання на підставі письмових звернень юридичних та фізичних осіб про порушення законодавства у сфері телекомунікацій та у сфері користування радіочастотним ресурсом України.

Станом на кінець 2016 року на контролі залишилося 112 розпорядчих документів, 19 з яких необхідно перевірити шляхом проведення позапланових перевірок у зв'язку з відсутністю інформації від суб'єктів нагляду про стан їх виконання.

Водночас, статтею 2 Закону України «Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» до 31 грудня 2017 встановлено мораторій на проведення органами державного нагляду (контролю) планових заходів із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Статтею 3 цього Закону визначено вичерпний перелік підстав для проведення позапланових перевірок, згідно з яким проведення позапланових перевірок з метою перевірки виконання розпорядчих документів та на підставі звернень юридичних осіб не передбачено, що в свою чергу унеможливило проведення перевірок виконання розпорядчих документів.

Основними завданнями державного нагляду у 2017 році є удосконалення механізму попередження, виявлення та припинення порушень законодавства у галузі зв'язку, зокрема нелегальними суб'єктами, що здійснюють діяльність без реєстрації та наявності відповідних дозвільних документів, супроводження проектів нормативно-правових актів, що передбачають прогресивні нововведення державного регулювання та нагляду у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом України, надання послуг поштового зв'язку, використання інфраструктури з метою максимального задоволення попиту споживачів на послуги зв'язку.

Забезпечення якості телекомунікаційних послуг

Одним із пріоритетних та законодавчо визначених напрямків діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, як регулятора, є стимулювання розвитку ринку зв'язку та інформатизації, формування конкурентного середовища з метою забезпечення потреб громадян України у якісних телекомунікаційних послугах, забезпечення всебічного та періодичного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг, які надаються операторами телекомунікацій.

Згідно з вимогами Положення про якість телекомунікаційних послуг, затвердженого рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку

України від 15.04.10 № 174 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.06.2010 за № 429/17724, оператори телекомунікацій, що надають телекомунікаційні послуги, показники якості яких визначені для оприлюднення, щороку не пізніше 30 січня року, наступного за звітним, подають до НКРЗІ звіти про якість цих послуг за формою № 11-ЯТП.

Відповідно до вимог пункту 4 рішення НКРЗІ від 29.12.2015 № 694 операторами телекомунікацій в 2016 році здійснено випробування показників якості телекомунікаційних послуг, які включені до переліків показників якості послуг, рівні яких підлягали випробуванню та обов'язковому оприлюдненню у 2017 році.

Узагальнена інформація щодо показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню розміщена на офіційному веб-сайті НКРЗІ в підрозділі «Якість телекомунікаційних послуг» розділу «Телекомунікації».

За результатами узагальнення відмічена позитивна динаміка щодо дотримання операторами телекомунікацій, які здійснюють діяльність з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку, рухомого (мобільного) зв'язку та доступу до Інтернет та внесених до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій вимог діючого законодавства стосовно надання звітності про якість телекомунікаційних послуг до НКРЗІ.

Аналіз звітності операторів про якість телекомунікаційних послуг, за якими вони надавались, та підвищення рівня інформованості споживачів свідчить, що питання доступності до інформації про якість послуг стає важливим чинником для посилення конкуренції на ринку телекомунікації України та важливим інструментом для розвитку телекомунікаційних послуг.

Оператори рухомого (мобільного) зв'язку звітність щодо якості послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2017 році, надіслали в повному обсязі (6 операторів).

Водночас, у встановлений строк звіти надіслали 163 оператора телекомунікацій, що здійснюють діяльність з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з 265 зареєстрованих в Реєстрі операторів, провайдерів телекомунікацій (далі - Реєстр) станом на 31.12.2016, що складає 61,5% від загальної кількості.

Станом на 23.02.2017 не надіслали звіт про якість телекомунікаційних послуг фіксованого телефонного зв'язку 102 оператора телекомунікацій, із них:

- 31 оператор телекомунікацій з Донецької та Луганської областей;
- 19 операторів телекомунікацій, які знаходяться на території АР Крим та міста Севастопіль.

Також у встановлений строк звіти про якість телекомунікаційних послуг із доступу до Інтернет надіслали 785 операторів телекомунікацій з 1 969 внесених до Реєстру. Додатково НКРЗІ отримано 238 звітів про якість телекомунікаційних послуг від провайдерів телекомунікацій, що надають послуги доступу до Інтернету з 1 998 внесених до Реєстру.

В цілому відмічається динаміка щодо збільшення кількості поданих звітів суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність з надання послуг доступу до Інтернет та виконують вимоги діючого законодавства стосовно надання звітності про якість телекомунікаційних послуг до НКРЗІ. Так, загальна кількість поданих звітів про якість телекомунікаційних послуг з доступу до Інтернету збільшилась на 45% порівняно з минулим роком.

Комісія вжила заходів щодо врегулювання спірних питань, які виникали між постачальниками послуг з доступу до Інтернет та споживачами, щодо встановлення мінімальних значень швидкостей передавання та приймання даних, які повинен гарантувати оператор, провайдер телекомунікацій.

Так, НКРЗІ, прийнято рішення від 23.08.2016 № 439 «Про внесення змін до Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг та Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет)», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.09.2016 за № 1268/29398.

В основу змін до Основних вимог до договору покладено принципи положень нормативно-правових актів Європейського Союзу, що регламентують діяльність на ринку електронних комунікацій.

Зміни до Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг передбачають запровадження параметрів швидкостей передавання та приймання даних для послуг доступу до Інтернет з урахуванням технології, що використовується для її забезпечення.

Ці зміни повністю узгоджуються із оновленою нормативно-правовою базою щодо національних стандартів України. Наприкінці минулого року за ініціативи НКРЗІ було внесено ряд поправок, які сприяють гармонізації українського законодавства з міжнародними та європейськими нормативними документами. Зокрема, методом підтвердження було запроваджено ДСТУ ETSI EG 202 057-4:2015 (ETSI EG 202 057-4:2008, IDT), який набрав чинності 1 січня 2016 року. Зазначений ДСТУ визначає перелік зрозумілих для споживача показників якості та окреслює методи їх вимірювання відповідно до прийнятих в країнах ЄС стандартів.

Зазначена норма дозволяє посилити захист споживачів, створює умови для абонентів здійснювати вибір постачальників за критеріями ціна/якість та покращити якість обслуговування споживачів.

Крім того, зазначеними змінами до Основних вимог до договору передбачено посилення на ДСТУ ETSI для конкретизації порядку та умов проведення вимірювання показників якості виключно в межах телекомунікаційної мережі оператора – постачальника послуги, що також відповідає вимогам стандарту Європейського інституту стандартизації ETSI 202 057-4.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про телекомунікації» укладення договору про взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж здійснюється операторами, провайдерами

телекомунікацій відповідно до обов'язкових вимог до договору про взаємоз'єднання, які встановлює НКРЗІ.

Для захисту ринку від наслідків діяльності нелегальних провайдерів, що незаконно здійснюють свою діяльність, НКРЗІ своїм рішенням запровадила зміни до Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет) в частині уточнення умов щодо здійснення взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж на договірних засадах.

За нової редакції документу взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж може здійснюватися лише між зареєстрованими в Реєстрі операторів, провайдерів телекомунікацій суб'єктами господарювання, що також мають, за необхідності, відповідні ліцензії на користування радіочастотним ресурсом.

Такі додаткові заходи створюють суттєві бар'єри для нелегальних постачальників послуг, які, користуючись прогалинами в нормативно-правовій базі, провокують цінові війни, заважаючи гармонійному розвитку ринку.

В 2016 році представниками НКРЗІ прийнято участь в засіданнях Робочої групи з питань підготовки пропозицій щодо вимог до якості телекомунікаційних послуг Адміністрації Держспецзв'язку, в рамках якої відпрацьовувались питання виконання Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 615-р (далі – План заходів).

Пунктом 104 Плану заходів передбачено завдання, відповідальним виконавцем якого є Адміністрація Держспецзв'язку, з перегляду нормативних документів щодо зменшення кількості показників якості послуг з надання доступу до Інтернету шляхом удосконалення нормативно-правових актів щодо якості телекомунікаційних послуг.

НКРЗІ запропоновано розглядати виконання завдання пункту 104 Плану заходів з урахуванням прийнятих національних стандартів України ДСТУ ETSI EG 202 057 (4 частини) (далі – ДСТУ) шляхом перегляду наказу Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 28.12.2012 № 803 «Про затвердження Показників якості послуг із передачі даних, доступу до Інтернету та їх рівнів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.01.2013. за № 135/22667 (далі – Наказ).

За результатами аналізу досвіду країн-членів Європейського Союзу та країн Східного партнерства НКРЗІ запропоновано розглядати питання щодо внесення змін до Наказу, приділивши особливу увагу тим показникам, які найбільш впливають на роботу інтернет-додатків, а саме - швидкості передавання та приймання даних, часу затримки між пакетами, варіації затримки (джиттер) та втраті пакетів.

НКРЗІ, зі свого боку, вживає максимальних заходів, які спрямовані на покращення інформованості споживачів про якість телекомунікаційних послуг, відповідають потребам ринку та інтересам споживачів, створюють

рівні умови здійснення діяльності на ринку з надання послуг доступу до Інтернету, сприяють покращенню якості надання послуг незалежно від технологій їх надання.

Із метою спрощення умов діяльності учасників ринку телекомунікацій та більш ефективного оцінювання для забезпечення всебічного інформування користувачів про рівні якості телекомунікаційних послуг, які надаються операторами телекомунікацій, зазначеним рішенням Комісії, зменшено перелік показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають випробуванню протягом 2017 року та обов'язковому оприлюдненню у 2018 році, а саме: для фіксованого телефонного зв'язку зменшено на 1 показник (з 10 до 9), для мобільного (рухомого) зв'язку залишено без змін (8 показників), для послуг із доступу до Інтернету зменшено на 1 показник (з 6 до 5).

В рамках державного нагляду протягом 2016 року НКРЗІ опрацьовано, в межах повноважень, 120 письмових звернень споживачів, з них: 118 стосувались недотримання операторами, провайдерами телекомунікацій законодавства, стандартів та інших нормативних документів у сфері телекомунікацій з питань надання телекомунікаційних послуг за встановленими показниками якості та 2 звернення стосувались порушення операторами поштового зв'язку законодавства у сфері надання послуг поштового зв'язку.

Факти щодо недотримання операторами телекомунікацій законодавства, стандартів та інших нормативних документів у сфері телекомунікацій з питань надання телекомунікаційних послуг за встановленими показниками якості, зазначені у 20-ти зверненнях споживачів, стали підставою для проведення 5-ти позапланових перевірок операторів телекомунікацій та були підтвердженні в ході проведення всіх п'яти позапланових перевірок.

У 2016 році НКРЗІ проведено 77 планових перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій. Під час проведення планових перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій, обов'язково перевірялись питання щодо якості надання телекомунікаційних послуг, а з метою перевірки відповідності показників якості, що оприлюднені операторами телекомунікацій, проводились вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж.

За результатами планових та позапланових перевірок до суб'єктів ринку телекомунікацій були вжиті наступні заходи впливу:

- складено протоколів про адміністративне правопорушення – 17;
- видано приписів про усунення порушень законодавства про телекомунікації – 22;
- винесено постанов про сплату штрафу – 17.

Захист прав споживачів послуг зв'язку

Протягом 2016 року на розгляд до НКРЗІ надійшло 4 786 звернень громадян та організацій. У порівнянні з 2015 роком кількість звернень зросла на 58%. Аномальне зростання кількості звернень протягом 2016 року було

викликано змінами у законодавстві про звернення громадян та змінами в організації діяльності державної установи «Урядовий контактний центр».

*Динаміка надходження звернень протягом 2012-2016 років
(кількість звернень)*

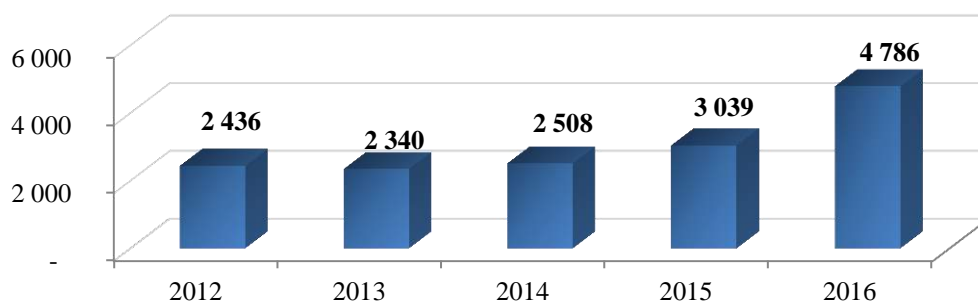

Рис. 22

Із загальної кількості звернень, безпосередньо до НКРЗІ надійшло 588 звернень, від Адміністрації Президента України – 53 звернення, від Секретаріату Кабінету Міністрів України – 26 звернень, від державної установи «Урядовий контактний центр» (через урядову «гарячу лінію» Кабінету Міністрів України) – 3 850 звернень. Направлено на розгляд до НКРЗІ через інші органи, установи, організації – 269 звернень.

Надходження звернень до НКРЗІ протягом 2016 року

- Безпосередньо до НКРЗІ - 12,3%
- Адміністрація Президента України - 1,1%
- Секретаріат Кабінету Міністрів України - 0,5%
- Державна установа Урядовий контактний центр (через урядову гарячу лінію Кабінету Міністрів України) - 80,4%
- Через інші органи, установи, організації - 5,6%

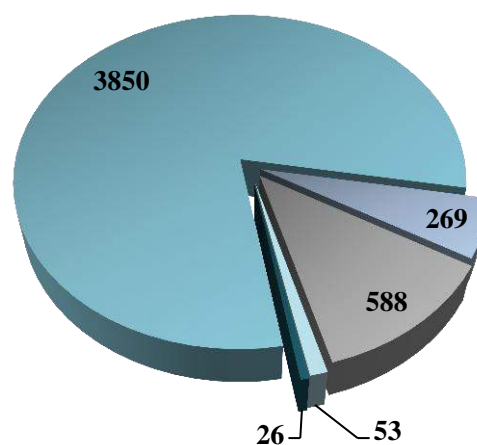

Рис. 23

Із загальної кількості звернень, 3 202 звернення (66,9%) складають заяви, клопотання; 1 560 звернень (32,6%) – скарги; пропозиції надійшли у 24 зверненнях, що складає 0,5% від загальної кількості.

Індивідуальні звернення складають 99,5% (4 762 звернення), колективних надійшло 24 звернення (0,5%). Загалом до НКРЗІ протягом 2016 року звернулося 5 071 громадян (з урахуванням колективних звернень).

Від громадян, які мають встановлені законодавством пільги – інвалідів Великої Вітчизняної війни та громадян, що потребують соціального захисту та підтримки, надійшло 1 284 звернення, що складає 26,9% від загальної кількості.

На 2 530 звернень (52,9%), що мали характер заяв, клопотань, було

надано роз'яснення та необхідну інформацію. Вирішено позитивно 1 236 (25,8%) звернень громадян. Надіслано на розгляд за належністю іншим органам влади 56 звернень (1,2%). За 213 зверненнями громадянам відмовлено у задоволенні з урахуванням законодавства про телекомунікації та Закону України «Про звернення громадян». Знаходяться у стадії розгляду на кінець звітного періоду – 751 звернення (15,7%).

Результати розгляду звернень

Рис. 24

Звернення з питань надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у загальній кількості звернень складають 35,2% (1 683 звернення), що у 2 рази більше ніж у 2015 році та 4,5 рази більше ніж у 2014 році. Більшість звернень від споживачів, зазначеного виду послуг, надійшло з питань: тривалої відсутності та неякісного надання телефонного зв'язку, незгоди з розміром виставлених рахунків, а також щодо надання послуг довідкової служби.

У зверненнях з питань надання послуг проводового радіомовлення (315 звернень або 6,6%) більшість споживачів скаржилися на тривалу відсутність та неякісне надання послуг.

Із загальної кількості звернень найбільшу частку складають звернення з питань надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку – 42,8% (2 048 звернень). У зверненнях споживачами порушувались питання щодо незгоди із зняттям коштів з особового рахунку, зміни умов тарифного плану, організації надання послуг, відсутності доступу до послуг (покриття, блокування номера телефону) та неякісного зв'язку.

З питань надання послуг з доступу до Інтернету надійшло 428 звернень (8,9%). Споживачами порушувались питання щодо неякісного надання послуг, організації надання послуг, тривалої відсутності доступу та незгоди з розміром виставлених рахунків. Слід зазначити, що питання надання послуг з доступу до Інтернету, як додаткові, порушувались у 114 зверненнях з інших питань.

Від споживачів послуг поштового зв'язку надійшло 35 звернень (0,7%).

У зверненнях порушувались питання щодо організації надання послуг, розміру тарифів, порядку доставки та вручення поштових відправлень. З урахуванням порушених питань 20 звернень споживачів послуг поштового зв'язку надіслано на розгляд за належністю до Міністерства інфраструктури України.

71 звернення (1,5%) надійшло з питань користування радіочастотним ресурсом України. Більшість звернень стосувалось правомірності встановлення радіоелектронних засобів (далі – РЕЗ), порядку користування (реєстрації) РЕЗ, випромінювальними пристроями та застосування міжнародних кодів ідентифікації мобільних телефонів.

Структура звернень за видами послуг за 2016 рік, а також динаміка структури звернень за видами послуг протягом 2009-2016 років наведені у діаграмах:

*Структура звернень за видами послуг за 2016 рік
(кількість звернень)*

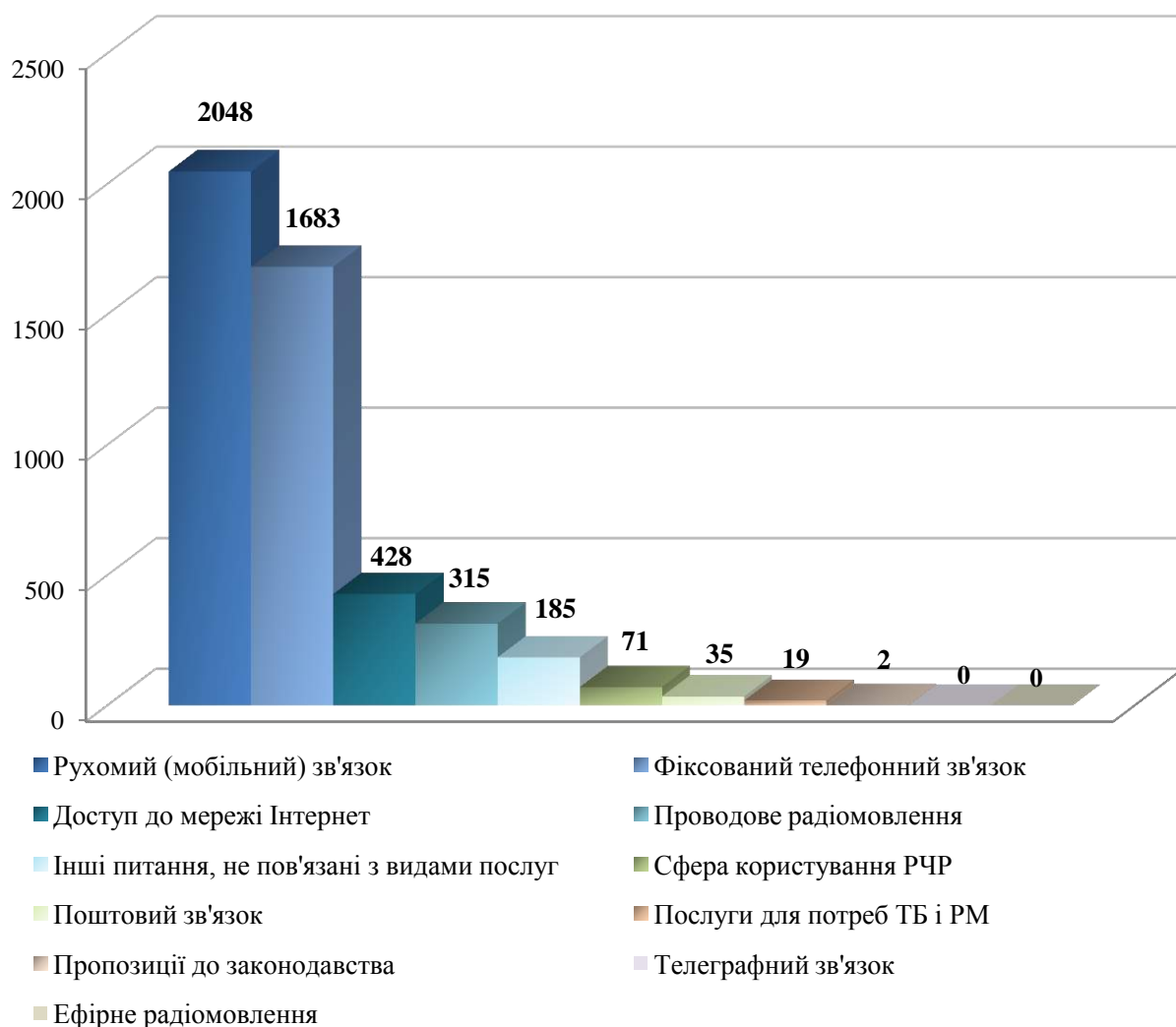

Рис. 25

*Динаміка структури звернень за видами послуг за 2012-2016 роки
(кількість звернень)*

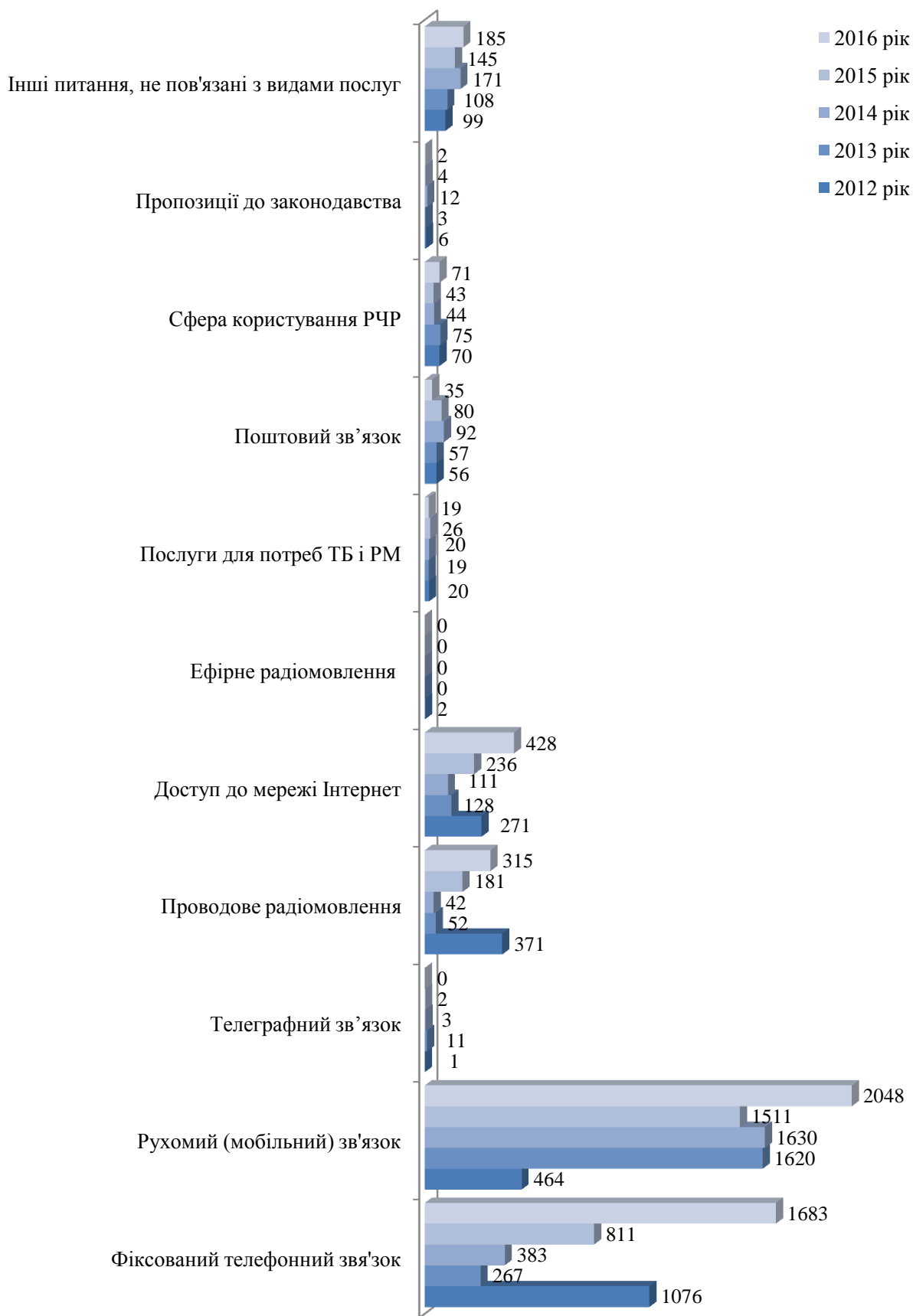

Рис. 26

Протягом 2016 року НКРЗІ забезпечено проведення особистого прийому громадян Головою та членами НКРЗІ, а також функціонування в НКРЗІ телефонної «гарячої лінії» для звернень громадян за номерами телефонів 279-02-95 (до 03.08.2016), 202-00-81 (після 03.08.2016), з метою налагодження зворотного зв'язку із споживачами. Телефонна «гаряча лінія» для звернень громадян проводилась кожену середу з 11:00 до 13:00 для надання можливості споживачам отримати компетентну консультацію фахівців щодо послуг зв'язку. На особистий прийом до Голови та членів НКРЗІ, а також на «гарячу лінію» НКРЗІ протягом 2016 року звернувся 61 громадянин. Крім того, до громадської приймальні НКРЗІ звернулося 584 громадянина.

У 2016 році документообіг НКРЗІ в межах окремого діловодства за зверненнями громадян складав 17 644 документів, з них 8 853 – вхідних, 8 791 – вихідних документів.

Розділ VI. Публічність та відкритість діяльності НКРЗІ

У 2016 році, керуючись засадами відкритості та прозорості, НКРЗІ систематично забезпечувала оприлюднення актуальної інформації про свою діяльність, створювала належні умови для участі громадян у процесі формування і реалізації державної політики, співпраці із громадськістю та професійними галузевими об'єднаннями.

Для забезпечення проголошених принципів відкритості у своїй роботі протягом всього року **на офіційному веб-сайті НКРЗІ**, оперативно оприлюднювалася інформація про підсумки засідань НКРЗІ, новини, оголошення, план регуляторної діяльності та зміни до нього, публічна інформація, створена НКРЗІ, повідомлення щодо проектів нормативно-правових актів, винесених Комісією на громадське обговорення, та аналіз їхнього регуляторного впливу, інформація щодо роботи із споживачами та зверненнями громадян до НКРЗІ тощо.

Загалом у 2016 році на офіційному веб-сайті НКРЗІ, трьома мовами, оприлюднено **понад 450 новин**, які висвітлювали результати діяльності НКРЗІ та підсумки публічних заходів. Відповідно до вимог законодавства та рішення НКРЗІ від 29.03.2016 № 164 на офіційному веб-сайті НКРЗІ було розміщено Звіт про роботу НКРЗІ за 2015 рік.

Із року в рік НКРЗІ у своїй діяльності неухильно виконує вимоги законодавства щодо оприлюднення інформації на своєму офіційному веб-сайті. Так, відповідно до наказу Голови НКРЗІ від 05.04.2016 № 45/нк у квітні 2016 року було започатковано **нову підрубрику – «Перелік наборів даних НКРЗІ, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних»**, яка містить повну та актуальну інформацію про набори даних НКРЗІ, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. Протягом року ця інформація щотижня оновлювалася та відповідно направлялася до Єдиного державного веб-порталу відкритих даних.

Постійно вносилися актуальні зміни і до інших рубрик офіційного веб-сайту («Публічні закупівлі», «Фінансові ресурси», «Операторам, провайдерам», «Споживачам послуг» тощо), сторінки НКРЗІ у соціальних мережах. На виконання Закону України «Про очищення влади», НКРЗІ забезпечила підтримку **розділу «Очищення влади»** щодо проведення перевірки посадових осіб Апарату НКРЗІ, у рубриці **«Запобігання проявам корупції»** оприлюднено декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2015 рік Голови НКРЗІ та членів НКРЗІ.

Комісія продовжувала практику обговорення, у форматі відкритого діалогу, з учасниками ринку та всіма зацікавленими сторонами актуальних питань галузі, що потребують негайної уваги та підготовки і запровадження відповідних регуляторних рішень. З метою забезпечення врахування громадської думки, у процесі підготовки проектів нормативно-правових актів, НКРЗІ приймала відповідні рішення після оприлюднення їхніх проектів для громадського обговорення на офіційному веб-сайті НКРЗІ. Так, для отримання зауважень і пропозицій у звітному періоді оприлюднено **12 проектів** нормативно-правових актів та аналізів регуляторного впливу до них, розміщено **14 звітів** про базове або повторне відстеження результативності нормативно-правових актів.

Відповідно до принципів відкритості та прозорості, з метою належного виконання **Закону України «Про доступ до публічної інформації»** протягом 2016 року, НКРЗІ застосовувала раніше створені, відповідно до законодавства, механізми реалізації права кожного на доступ до публічної інформації. За 2016 рік **надано 75 відповідей** на запити громадян стосовно публічної інформації, які стосувалися переважно питань діяльності Комісії, надання послуг доступу до Інтернет, тарифів на телекомунікаційні послуги, ліцензування РЧР, номерного ресурсу тощо. На всі запити НКРЗІ надавала відповіді у встановлений законодавством термін (до 5 днів). Також протягом звітного періоду, у визначені законом терміни, опрацьовувались запити від представників засобів масової інформації.

На офіційному веб-сайті НКРЗІ, оприлюднено Звіт про задоволення запитів на отримання публічної інформації у 2016 році, найбільша кількість із яких стосувалася інформації про структуру та діяльність Комісії.

НКРЗІ забезпечує, на офіційному веб-сайті, щомісячне оновлення **системи обліку публічної інформації, розпорядником якої є Комісія**. До цієї системи обліку, протягом року, було внесено **615 нових документів** (їх загальна кількість на кінець 2016 року склала **2 861**).

У лютому 2016 року відбулось засідання **Громадської ради НКРЗІ**, під час якого розглянуто інформацію про результати парламентських слухань «Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України», про стан виконання розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління»

від 11.11.2015 № 1232-р. Крім того, обговорено аспекти виконання Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. № 357-р, та інші питання. Результати засідання Громадської ради НКРЗІ висвітлено на офіційному веб-сайті НКРЗІ.

Висвітленню діяльності НКРЗІ в українських друкованих та онлайн-засобах масової інформації, за результатами моніторингу, було присвячено близько **2 000 публікацій**, із яких майже 40 відсотків – позитивного та 40 – нейтрального характеру.

У 2016 році було проведено 61 **засідання НКРЗІ**, на яких було прийнято 690 рішень. Засідання НКРЗІ протягом звітнього року, відповідно до поданих заяв, відвідали понад 240 суб'єктів господарювання, представників громадськості, галузевих професійних об'єднань та ЗМІ.

За минулий рік Голова НКРЗІ та члени НКРЗІ надали представникам ЗМІ **понад 20 інтерв'ю та коментарів** стосовно висвітлення наступних вагомих аспектів регуляторної діяльності у сфері зв'язку та інформатизації:

- стану виконання Указу Президента України «Про забезпечення умов для впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління»;
- перспектив проведення НКРЗІ у 2017 році тендеру з впровадження мережі мобільного зв'язку 4G в Україні;
- затвердження Порядку ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку;
- зниження розрахункових такс за послуги пропуску трафіку;
- змін до Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг та Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет);
- питань перерозподілу радіочастотного ресурсу.

Для забезпечення широкого діалогу з суспільством та підвищення ефективності консультацій з громадськістю і сприяння партнерству із підприємцями, протягом року НКРЗІ провела **ряд засідань робочих груп**, на яких йшлося обговорення координації дій та співпраці державних інституцій, приватного сектора, громадських інституцій, професійних спілок щодо актуальних питань регуляторної діяльності у сфері зв'язку та інформатизації.

2 червня 2016 року відбулася спільна прес-конференція НКРЗІ, міжнародної консалтингової та дослідницької компанії Analysys Mason Limited, представників органів влади та операторів телекомунікацій на тему: «Підсумки виконання I етапу науково-дослідної роботи з питань дослідження стану розподілу радіочастотного ресурсу України і розроблення пропозицій щодо впровадження систем рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління: регуляторні та законодавчі заходи».

14 жовтня 2016 року у Києві пройшов Сьомий Український Форум з управління Інтернетом (IGF-UA), одним із організаторів якого виступила НКРЗІ. До складу Оргкомітету Форуму увійшов член НКРЗІ Сергій Дзюба.

17-18 жовтня 2016 року Голова НКРЗІ Олександр Животовський у складі офіційної делегації України взяв участь у 2-му засіданні Панелі Східного партнерства «Гармонізація цифрових ринків» та у Міністерській зустрічі країн Східного партнерства та держав-членів ЄС з питань цифрового співтовариства, що відбулися в м. Брюссель (Королівство Бельгія). Українська сторона як координатор одного з основних напрямків - «Правила надання телекомунікаційних послуг» - цієї Ініціативи та країна-учасниця Мережі регуляторних органів електронних комунікацій країн Східного партнерства представила результати діяльності Мережі за час її існування з акцентом на основних досягненнях за 2016 рік, а також план дій на найближчі роки. Діяльність Мережі отримала високе схвалення зі сторони Європейської Комісії та країн-членів ЄС, а також запевнення у подальшій підтримці її діяльності.

12-16 грудня 2016 року у м. Женева, Швейцарська Конфедерація, відбулися заходи, присвячені 110-й річниці Регламенту радіозв'язку, які продовжилися проведенням Всесвітнього семінару МСЕ з питань радіозв'язку 2016 року. Делегація України, до складу якої увійшли представники НКРЗІ, долучилися до участі у вищезазначених заходах. В ході зустрічей високого рівня обговорено питання подальшої співпраці МСЕ та Адміністрації зв'язку України на виконання відповідних рішень ООН та досягнутих раніше домовленостей щодо забезпечення національних інтересів України у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом.

Відповідно до вимог законодавства, з метою повного і оперативного поширення офіційної інформації щодо реалізації державної регуляторної політики Комісія протягом 2016 року випустила 12 номерів журналу **«Бюлетень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (офіційне видання)»**.

Підтвердженням злагодженої діяльності НКРЗІ у питаннях висвітлення своєї роботи став той факт, що у грудні 2016 року Інститут розвитку регіональної преси (ІРРП) оприлюднив рейтинг відкритості сайтів центральних органів виконавчої влади відповідно до результатів моніторингу, проведеного у 2016 році. **П'яте місце у цьому рейтингу**, серед понад 70 учасників рейтингу, посів офіційний веб-сайт НКРЗІ.

Розділ VII. Ресурсне забезпечення діяльності НКРЗІ

Кадрове забезпечення державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Пріоритетними напрямами кадрової політики в НКРЗІ у 2016 році були адаптація процесів управління персоналом до вимог нового Закону України «Про державну службу»; супроводження питань приведення у відповідність до цього Закону інших нормативно-правових актів та локальних актів НКРЗІ; нівелювання негативних наслідків та збереження функціональної

спроможності НКРЗІ в умовах зміни організаційної структури, скорочення посад державної служби, запровадження посад, на які не поширюється дія Закону України «Про державну службу», та численних новацій у механізмах проходження державної служби; уточнення розподілу функцій структурних підрозділів та посадових осіб НКРЗІ; добір працівників з метою комплектації штату та підвищення кваліфікації персоналу; активізація роботи з питань бронювання військовозобов'язаних працівників; організація заходів щодо запровадження електронного декларування.

Адаптація процесів управління персоналом НКРЗІ до вимог нового Закону України «Про державну службу»

Набрання чинності Законом України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII (далі – Закон) зумовило необхідність проведення ряду організаційних змін, перегляду існуючих процесів управління персоналом та проведення численних заходів щодо їх адаптації до умов нового законодавства.

Перш за все, новели законодавства торкнулися структури НКРЗІ.

Незважаючи на те, що у 2016 році штатна чисельність НКРЗІ залишалась незмінною та складала 240 штатних одиниць, організаційна структура НКРЗІ, кількісний та якісний склад працівників НКРЗІ зазнали суттєвих змін: відповідно до вимог нового законодавства про державну службу в штаті НКРЗІ скорочено з 240 до 215 (або до 90 % штатної чисельності) посади державної служби та введено посади, на які дія Закону не поширюється (25 посад або 10 % штатної чисельності): керівні посади (7 посад або 3 % штатної чисельності), посади патронатної служби (3 посади або 1 % штатної чисельності), посади працівників, які виконують функції з обслуговування (15 посад або 6 % штатної чисельності).

Розподіл штатних посад НКРЗІ по відношенню до державної служби представлено на діаграмі.

Розподіл штатних посад НКРЗІ по відношенню до державної служби

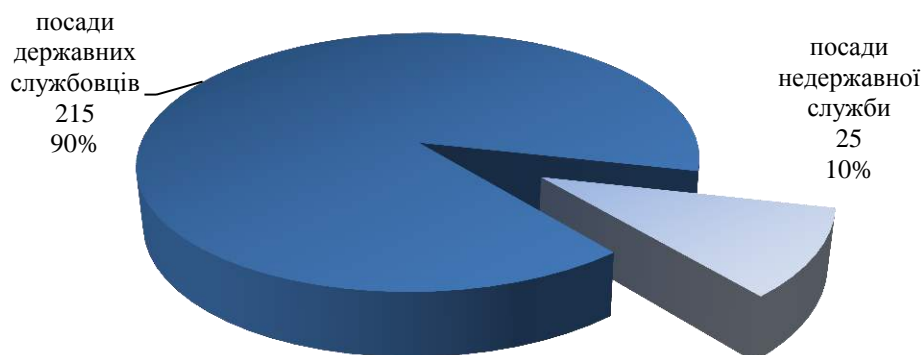
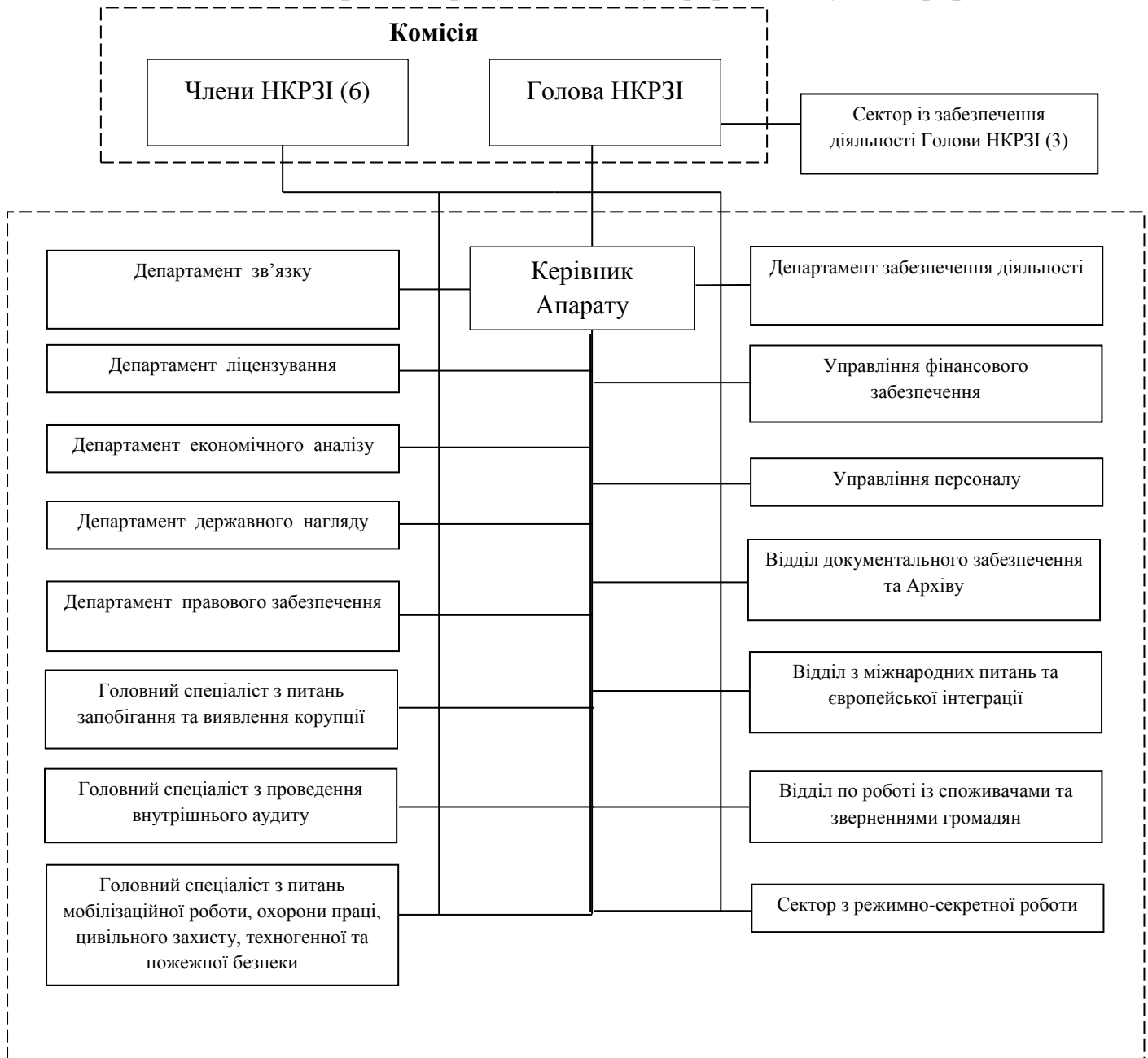

Рис. 27

Вказане зумовило формування нової організаційної структури НКРЗІ.

СТРУКТУРА

Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

При цьому, окрім описаних вище змін щодо введення посад, на які не поширюється дія Закону України «Про державну службу», у порівнянні з діючою на початок 2016 року структурою НКРЗІ, ліквідовано Управління інформатизації, внаслідок чого реорганізовано Департамент зв'язку, структура якого доповнилась відділом ринку ІКТ; на базі реорганізованого Управління забезпечення діяльності утворено Департамент забезпечення діяльності, до складу якого увійшли нові підрозділи - відділ розвитку інфраструктури НКРЗІ та відділ адміністрування мережі. Виокремлено у самостійний структурний підрозділ Відділ документального забезпечення та Архіву тощо. Відповідно до критеріїв визначення переліку посад працівників

державних органів, які виконують функції з обслуговування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 271, зазначені посади згідно із штатним розписом НКРЗІ на 2016 рік, введеним в дію з 01.05.2016, передбачені у складі Департаменту забезпечення діяльності та Відділі документального забезпечення та Архіву.

Наразі в структурі НКРЗІ виокремлюється склад Комісії, до якої входить Голова НКРЗІ та 6 членів НКРЗІ, Сектор із забезпечення діяльності Голови НКРЗІ, а також Апарат НКРЗІ, у складі якого функціонують 12 самостійних структурних підрозділів: 5 профільних департаментів (65 % штатної чисельності), 7 підрозділів забезпечуючого характеру (29 % штатної чисельності), в тому числі 2 управління, 3 відділи та сектор. Крім того, у складі НКРЗІ функціонують 3 головні спеціалісти: з питань запобігання та виявлення корупції; з проведення внутрішнього аудиту; з мобілізаційної роботи, охорони праці, цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки.

Облікова чисельність працівників НКРЗІ у 2016 році у порівнянні з аналогічними показниками 2014 та 2015 років **суттєво не змінювалась** та складала станом на **01.01.2016 – 222 працівники**, а станом на **31.12.2016 – 214 працівників**. Незважаючи на те, що у зв'язку з новаціями законодавства про державну службу та необхідністю запровадження нових процедур, конкурс на зайняття вакантних посад був оголошений лише наприкінці 2016 року, **функціональна спроможність НКРЗІ підтримувалась** завдяки наповненню штату за рахунок прийняття працівників на посади недержавної служби, а також на державну службу за переведенням з інших державних органів. Динаміка змін штатної та облікової чисельності працівників НКРЗІ протягом 2014-2016 років зображена на діаграмі.

Динаміка змін штатної та облікової чисельності працівників НКРЗІ протягом 2014 - 2016 років

Рис. 28

Всього, протягом 2016 року, звільнилося 39 осіб (19 % середньооблікової чисельності), що значно менше показників двох попередніх років: у 2015 році звільнено 82 осіб (37 % середньооблікової чисельності), у 2014 році 67 осіб (23 % середньооблікової чисельності). При цьому, якщо у минулі роки звільнення були пов'язані, перш за все, зі

змінами в організації виробництва і праці та скороченням штату працівників, змінами в законодавстві стосовно припинення виплати пенсій працюючим державним службовцям, то у 2016 році причиною звільнень стало скорочення чисельності посад саме державних службовців та намагання працівників продовжити трудову діяльність на державній службі шляхом працевлаштування за переведенням до інших державних органів. Введення нових посад, на які не поширюється дія Закону України «Про державну службу», а також незначний рівень заробітної плати на вказаних посадах вплинули на подальше зниження рівня комплектації штату НКРЗІ, яка на кінець року становила близько 80 % фактично працюючих до штатної чисельності.

Водночас, у 2016 році забезпечено проходження стажування 17 працівників НКРЗІ та 4 кандидатів на заміщення вакантних посад в Апараті НКРЗІ, організовано проведення у квітні місяці конкурсу на заміщення 22 вакантних посад в Апараті НКРЗІ. При цьому серед 30 осіб, призначених в Апарат НКРЗІ, 17 – призначено за результатами конкурсу, 12 осіб прийнято на роботу без застосування спеціальної процедури, в тому числі 11 на посади, які передбачають виконання функцій з обслуговування, 1 – на нижчу посаду державної служби за переведенням з іншого державного органу; Указом Президента України одну особу призначено на посаду члена НКРЗІ.

У 2016 році на інші посади в Апараті НКРЗІ переведено 64 особи, з яких 38 – у зв'язку з організаційними заходами, пов'язаними з введенням в дію нового штатного розпису та у зв'язку з набранням чинності новим Законом України «Про державну службу». Розподіл загальної кількості переведень в рамках Апарату НКРЗІ за напрямом кар'єрного руху та способом призначення представлено на діаграмах.

Кар'єрний рух працівників в Апараті НКРЗІ

Рис. 29

Спосіб переведення працівників на нові посади в Апараті НКРЗІ

Рис. 30

Якщо у I кварталі 2016 року більшість (89 %) переведень здійснювалась за результатами стажування на вищі посади, то у подальшому практично всі переведення здійснювались без застосування спеціальної процедури (на рівнозначні та нижчі посади, а також на посади, на які не поширюється дія Закону України «Про державну службу») у зв'язку із змінами в законодавстві. Головна причина переведень на рівнозначні і нижчі посади – це організаційні зміни, пов'язані з введенням в дію нової структури та штатного розпису, та неможливість, відповідно до вимог нового законодавства про державну службу, переведення працівників на вищі посади без обов'язкового проведення конкурсу, врегулювання питання укомплектованості окремих підрозділів шляхом внутрішнього переведення працівників на інші посади.

З метою практичної реалізації з 01.05.2016 нового законодавства про державну службу та відповідних рішень Уряду врегульовано всі питання оплати праці працівників НКРЗІ різних категорій, присвоєння рангів державним службовцям, встановлення відповідних надбавок, скликано дві конференції державних службовців НКРЗІ, на яких, зокрема, затверджено Правила внутрішнього службового розпорядку НКРЗІ, обрано представників до складу комісії для перевірки викладених у скаргах фактів порушення визначених Законом України «Про державну службу» прав державних службовців НКРЗІ або перешкод у їх реалізації; обрано представників до складу дисциплінарної комісії НКРЗІ з розгляду дисциплінарних справ тощо.

Забезпечено **розроблення положень про структурні підрозділи, посадових інструкцій працівників НКРЗІ, внесення змін** до них відповідно із організаційними змінами, змінами в законодавстві та виробничими потребами. Відповідна інформація щодо основних функцій підрозділів НКРЗІ представлена на офіційному веб-сайті НКРЗІ.

До Нацагентства України з питань державної служби надіслано пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про державну службу» з метою врегулювання окремих питань проходження державної служби та змін до Закону України «Про телекомунікації» з метою його приведення у відповідність до Закону України «Про державну службу».

Стан кадрового забезпечення НКРЗІ

Якісний склад команди фахівців, які працюють в НКРЗІ, характеризується наступними цифрами.

За статтю з 214 штатних працівників НКРЗІ 119 (56%) – жінки та 95 (44%) – чоловіки (спостерігається збільшення питомої ваги жінок).

Середній вік працівників НКРЗІ – 43 роки (спостерігається збільшення віку).

Вищу освіту ступеня магістра (в тому числі спеціаліста) мають 209 (98%) працівників.

За напрямком освіти 56% працівників мають вищу технічну, 19% – економічну, 10% – юридичну, 15% – гуманітарну освіту. Зберігається тенденція збільшення кількості працівників з технічною та економічною освітою.

Розподіл працівників НКРЗІ за освітою представлено на діаграмі.

Розподіл працівників НКРЗІ за освітою

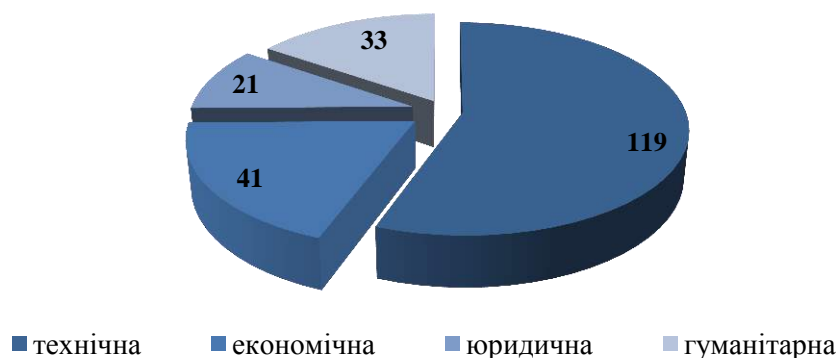

Рис. 31

41 (19%) працівників мають дві вищі освіти, здобуті в тому числі у 12 випадках у Національній академії державного управління при Президентові України за спеціальністю «Державне управління» та «Електронне урядування», у 2 випадках – в інших навчальних закладах за спеціальністю «Державна служба». 5 осіб продовжують навчання у вищих навчальних закладах для здобуття другої вищої освіти; 1 особа – для здобуття вищої освіти ступеня магістра.

У НКРЗІ працює 5 державних службовців, яким присвоєно науковий ступінь кандидата наук.

За досвідом роботи на державній службі понад 25 років – 44 (близько 21%) працівників НКРЗІ, від 15 до 25 років – 40 (19%), від 10 до 15 років – 46 (більше 21%), від 5 до 10 років – 45 (21%), до 5 років – 38 (18%). Лише 1 працівник, який обіймає посаду, що передбачає виконання функцій з обслуговування, не має стажу роботи в державних органах. Розподіл працівників НКРЗІ за стажем державної служби (стажем роботи в державних органах) представлено на діаграмі.

*Розподіл працівників НКРЗІ за стажем державної служби
(стажем роботи в державних органах)*

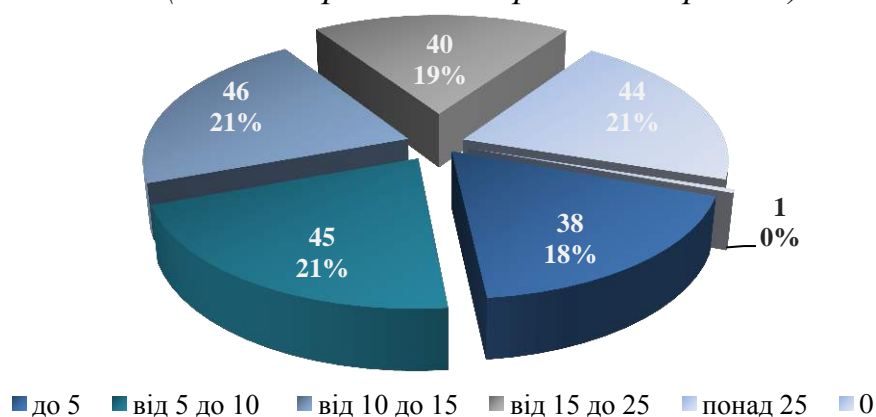

Рис. 32

Станом на 31.12.2016 проходять військову службу 2 працівники НКРЗІ, призвані на військову службу під час мобілізації, на особливий період та які продовжили службу за контрактом. З метою забезпечення їх соціального захисту за кожним з них збережено місце роботи, посаду та середній заробіток. Повернулись і приступили до роботи, у зв'язку зі звільненням з військової служби в запас, шість працівників НКРЗІ, які гідно представляли наш колектив під час виконання свого громадського та військового обов'язку щодо захисту Батьківщини.

Бронювання військовозобов'язаних

З метою забезпечення функціональної спроможності НКРЗІ в особливий період актуально постало питання бронювання військовозобов'язаних НКРЗІ та УДЦР, що знаходиться у сфері управління НКРЗІ, на період мобілізації та на воєнний час. З цією метою на підставі відповідних критеріїв підготовлено пропозиції до Переліку посад і професій, які підлягають бронюванню на період мобілізації та на воєнний час, а також Відомості про чисельність працюючих та військовозобов'язаних, які заброньовані згідно з переліками посад і професій та військовозобов'язаних, які підлягають бронюванню, в НКРЗІ, які разом з відповідною інформацією по УДЦР підтримані на засіданнях робочої групи та Міжвідомчої комісії з питань бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час.

У результаті розпорядженням Кабінету Міністрів України затверджено перелік посад, які підлягають бронюванню в НКРЗІ та УДЦР.

Здійснення заходів щодо електронного декларування

У 2016 році з набранням чинності Законом України від 15.03.2016 № 1022-VIII, яким внесено зміни до Закону України «Про запобігання

корупції» щодо фінансового контролю, були зумовлені особливості подання декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру.

Так, службові особи, які займають згідно зі статтею 50 цього Закону відповідальне та особливо відповідальне становище (зокрема, державні службовці категорії «А» та «Б», керівники державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, їх апаратів) були зобов'язані подати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік протягом 60 днів після початку роботи системи електронного декларування (починаючи з 01 вересня 2016 року). У зв'язку із зазначеним було організовано низку заходів з метою безумовного виконання вимог законодавства. Так **ініційовано роботу щодо замовлення електронних цифрових підписів** працівникам НКРЗІ, визначення **переліку осіб, яким необхідно заповнити декларації**, що пов'язано з набуттям чинності нового законодавства про державну службу та суттєвим збільшенням кола службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище. Всіх працівників визначених категорій поінформовано про необхідність електронного декларування, **організовано відповідне навчання**. За результатами проведеної роботи **всі визначені законодавством суб'єкти декларування з числа працівників НКРЗІ у визначені строки заповнили** декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави, за 2015 рік.

З метою забезпечення безумовного виконання законодавства щодо електронного декларування за 2016 рік визначено **узгоджений перелік суб'єктів декларування з числа працівників НКРЗІ, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу»**, проведено роз'яснювальну роботу щодо отримання електронного цифрового підпису тощо.

Заходи щодо реалізації Закону України «Про очищення влади»

Процес організації перевірки працівників НКРЗІ згідно з Планом проведення перевірок відповідно до Закону України «Про очищення влади», затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 1025-р, завершено у грудні 2015 року. Проте, у 2016 році робота в цьому напрямку продовжувалась: узагальнювались відповіді державних органів на раніше надіслані запити НКРЗІ та готувались довідки за їх результатами; **організовано перевірки щодо новопризначених та щодо працівників, стосовно яких така перевірка не проводилась в рамках затвердженого графіка у зв'язку з їх мобілізацією**.

У 2016 році відправлено запити про проведення перевірки щодо **17 осіб**, 4 запити про проведення додаткової перевірки, 2 запити про уточнення отриманої інформації від Державної фіскальної служби.

Всього в НКРЗІ, станом на 31.12.2016, **проведено перевірки** щодо **211 осіб**. Випадків застосування заборон, передбачених Законом України «Про очищення влади», не встановлено. **Триває перевірка** щодо **9 посадових осіб**. Інформація про стан перевірки кожного працівника та документи, передбачені Законом України «Про очищення влади», а також відповідні нормативно-правові акти розміщені в актуальному стані на офіційному веб-сайті НКРЗІ (банер «Очищення влади»).

Розвиток людських ресурсів

Відповідно до Плану навчання, підвищення кваліфікації та розвитку державних службовців НКРЗІ на 2016 рік (далі – План навчань) 195 працівників НКРЗІ стали учасниками освітніх заходів за різноманітною тематикою.

При цьому, майже **140 працівників** НКРЗІ (70% середньооблікової кількості працівників) близько **230 разів** ставали учасниками **80 освітніх заходів** за **60 темами** у **34 закладах**. Зокрема, понад **70 державних службовців** НКРЗІ пройшли **навчання з питань запобігання корупції**, а на **договірних засадах** організовано **11 навчань**, у яких взяли участь **73 слухачі** (**61 працівник НКРЗІ**), відбулось **24 внутрішніх навчань**, у яких взяли участь **185 працівників** (**907 слухачів**).

Окремі кількісні показники, які характеризують високий рівень залучення працівників НКРЗІ до участі у заходах із підвищення кваліфікації, відображено на діаграмі.

Інформація щодо кількісних показників підвищення кваліфікації працівників НКРЗІ у 2012 - 2016 роках

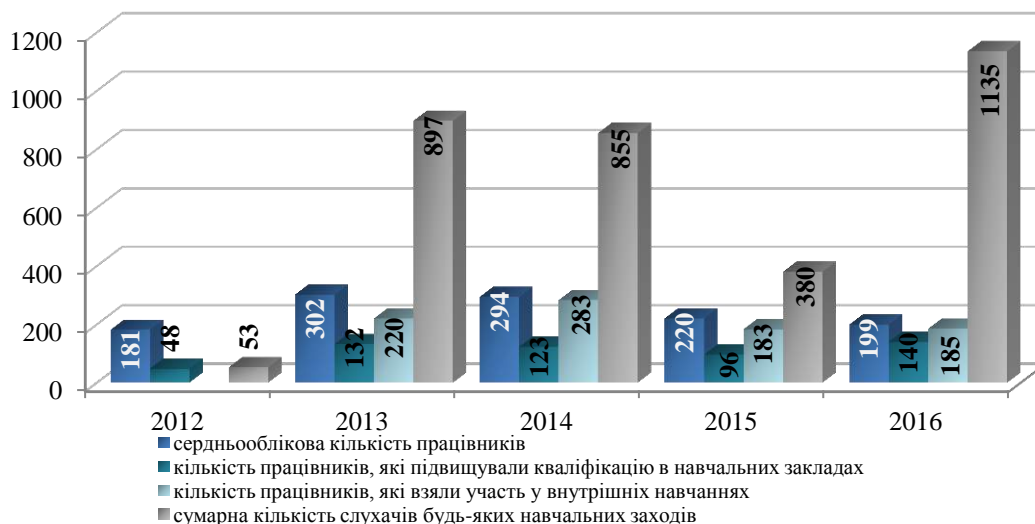

Рис. 33

На виконання Плану заходів, спрямованих на активізацію вивчення працівниками НКРЗІ англійської мови у 2016 році, до кінця червня 2016 року проводились **групові заняття (5 осіб)** з **вивчення англійської мови** на договірних засадах між Центром підвищення кваліфікації з іноземних мов Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та працівниками

НКРЗІ. Вивчення іноземних мов, серед іншого, було включено до Плану навчань, яким передбачено фінансування відповідних заходів. Протягом року троє працівників навчалися у Центрі підвищення кваліфікації працівників дипломатичних служб Дипломатичної академії України при МЗС України за програмою семінару з питань міжнародного листування англійською мовою, один працівник навчався згідно з договором. Працівників НКРЗІ поінформовано про можливість участі у безкоштовних курсах Capital English, про можливість безкоштовного доступу до курсу вивчення бізнес-англійської мови шляхом участі у проєкті «Prometheus»; про десять безкоштовних ресурсів для вивчення англійської мови, при цьому чотири особи скористалися такою можливістю та пройшли відповідні навчання.

Здійснюється накопичення та систематизація бази навчальних матеріалів.

Підвищення професійних компетентностей працівників НКРЗІ та їх практичне застосування стало запорукою вирішення поставлених державою завдань у сфері зв'язку та інформатизації, що знайшло своє відображення у визнанні професійних здобутків працівників НКРЗІ, які відзначені державними та Урядовими нагородами.

Присвоєно почесне звання «Заслужений юрист України» керівнику юридичної служби. З нагоди Дня Конституції України нагороджено Грамотою Верховної Ради України 5 осіб, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України – 2 особи, Подякою Прем'єр-міністра України – 8 осіб; до Дня незалежності України нагороджено 17 працівників НКРЗІ, з них ювілейною медаллю «25 років незалежності України» нагороджено 4 особи, в тому числі учасників АТО, подякою Прем'єр-міністра України – 13 осіб; з нагоди Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку нагороджено 9 працівників НКРЗІ, з них: Грамотою Верховної Ради України – 2 особи, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України – 2 особи, оголошено подяку Прем'єр-міністра України – 5 особам.

У цілому, протягом 2016 року, за поданнями НКРЗІ нагороджено/відзначено 61 особу, що вчетверо більше, ніж у попередньому році. Статистику нагороджень приведено у наступній діаграмі.

Кількість нагороджених / відзначених осіб, за поданням НКРЗІ у 2012 - 2016 роках

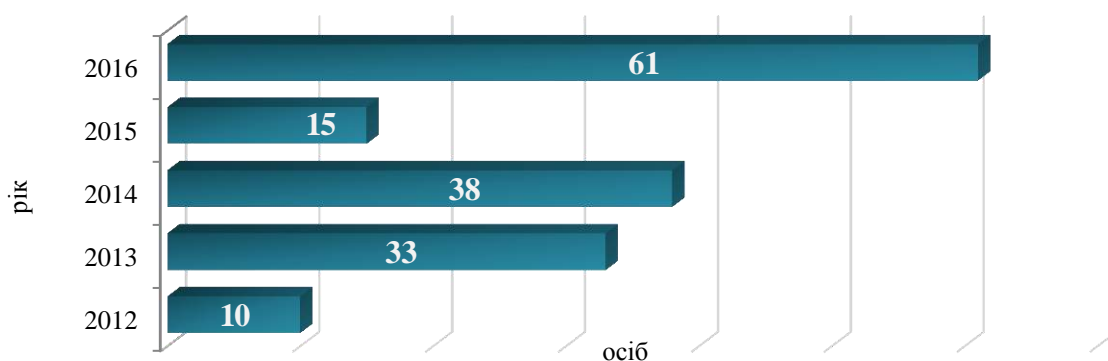

Рис. 34

Підготовлено лист до Адміністрації Президента України з клопотанням про внесення змін до Положення про відомчі заохочувальні відзнаки, затвердженого Указом Президента України від 30.05.2012 № 365/2012, з метою врегулювання питання надання повноважень державним колегіальним органам запроваджувати відомчі заохочувальні відзнаки.

Забезпечення реалізації державної політики з питань управління майном УДЦР в частині кадрової роботи

Окрема увага приділялась питанням управління персоналом в контексті здійснення НКРЗІ функцій управління майном щодо УДЦР.

У звітному році погоджено структуру УДЦР, забезпечено участь представників НКРЗІ у роботі атестаційних комісій з атестації працівників керівного складу УДЦР, а також керівників та інших працівників керівного складу його філій. Здійснюється контроль дотримання умов контракту з генеральним директором УДЦР.

Схвалено Положення про виплату матеріальної винагороди за підсумками роботи за рік за ефективне управління державним майном генеральному директору УДЦР. З урахуванням результатів роботи прийнято рішення про виплату матеріальної винагороди за підсумками роботи за 2015 рік за ефективне управління державним майном генеральному директору УДЦР. Укладено додаткові угоди до контракту з генеральним директором УДЦР щодо уточнення умов заробітної плати генерального директора та щодо уточнення показників ефективності використання державного майна і прибутку, а також майнового стану підприємства.

Схвалено пропозиції про нагородження працівників УДЦР державними та урядовими нагородами. За вагомий особистий внесок у розвиток галузі зв'язку відзначено Подякою Прем'єр-міністра України 3-х працівників УДЦР; до Дня незалежності України ювілейною медаллю «25 років незалежності України» нагороджено 4 осіб, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України 4 осіб, присвоєно почесне звання «Заслужений економіст України» та нагороджено орденом «За заслуги» II ступеня по одному працівнику УДЦР; з нагоди святкування 20-ї річниці утворення УДЦР нагороджено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України трудовий колектив УДЦР та 1 працівника УДЦР, Грамотою Верховної Ради України – трудовий колектив УДЦР, оголошено Подяку Прем'єр-міністра України 1 працівнику УДЦР; з нагоди Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку відзначено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України – 1 особу, оголошено подяку Прем'єр-міністра України – 2 працівникам УДЦР.

Окрім того, приділено увагу питанням соціального захисту працівників НКРЗІ та УДЦР, підвищенню ролі трудового колективу у прийнятті управлінських рішень через участь делегатів у конференції державних службовців НКРЗІ, співпрацю з Профспілкою працівників зв'язку України. Так відбулися засідання постійно діючої двосторонньої комісії щодо

здійснення контролю за виконанням Угоди між НКРЗІ і Профспілкою працівників зв'язку України на 2013 – 2015 роки (далі – Угода), за результатами якого відмічено її виконання у повному обсязі та досягнуто домовленості щодо розроблення та укладання нової угоди між НКРЗІ та Профспілкою з урахуванням редакції нової Генеральної угоди на новий період.

Представники НКРЗІ систематично за запрошенням беруть участь у засіданнях Пленуму Профспілки працівників зв'язку України, в тому числі щодо розгляду стану соціального партнерства між адміністраціями підприємств та профспілковими організаціями галузі зв'язку та інформатизації.

Актуальними питаннями щодо кадрового забезпечення НКРЗІ у 2017 році є: подальша адаптація практики управління персоналом до вимог Закону України "Про державну службу"; забезпечення комплектації штату НКРЗІ; супроводження питань внесення змін в нормативно-правові акти, необхідні для підвищення ефективності управління персоналом в НКРЗІ, зокрема щодо приведення у відповідність до Закону України «Про державну службу» Закону України «Про телекомунікації», Положення про НКРЗІ, надання повноважень державним колегіальним органам на встановлення відомчих відзнак, врегулювання проблемних питань застосування нормативно-правових актів щодо проходження державної служби; продовження реалізації Закону України «Про очищення влади»; укладання Угоди між НКРЗІ і Профспілкою працівників зв'язку України на новий період; бронювання військовозобов'язаних; сприяння виробленню корпоративної культури, орієнтованої на підвищення ефективності взаємодії.

Забезпечення надходжень до бюджету

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» (зі змінами) планові надходження коштів до Державного бюджету України за кодами, за якими закріплено контроль за справлянням (стягненням) платежів до бюджету за 2016 рік складають **3 807,7** млн. грн.

Фактичні **надходження** коштів до державного бюджету за 2016 рік складають **3 768,8** млн. грн., в тому числі в розрізі кодів:

- 22011400 «Плата за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та видачу дублікатів таких ліцензій» – **104,2** млн. грн.;
- 22011700 «Плата за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій та видачу копій і дублікатів таких ліцензій» — **2,6** млн. грн.;
- 22012200 «Плата за виділення номерного ресурсу» – **0,553** млн. грн.;
- 13060000 «Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України» - **2 068,5** млн. грн.;
- 24140600 «Збір за користування та надання послуг стільникового

рухомого зв'язку» – **1 593,0** млн. грн.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» (зі змінами) за програмою 5561010 «Керівництво та управління у сфері регулювання зв'язку та інформатизації» на 2016 рік фінансування Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації затверджено в сумі **31 663,9** тис. грн.

За зазначеною вище програмою за 2016 рік надійшли асигнування в сумі **31 663,9** тис. грн., які розподілено в повному обсязі.

Документальне забезпечення і контроль

У 2016 році загальний документообіг НКРЗІ склав 25 026 документів, з них вхідних – 14 219, вихідних – 9 558, внутрішня службова кореспонденція – 409, організаційно-розпорядчі документи – 254.

За групами документів:

- Президент України та Адміністрація Президента України – 36;
- Кабінет Міністрів України – 284;
- Верховна Рада України – 167;
- народні депутати України – 24;
- запити на отримання публічної інформації – 75;
- органи виконавчої влади – 1 758;
- суб'єкти господарювання та оператори телекомунікацій – 6 887;
- інша кореспонденція – 5 574.

Від операторів телекомунікацій та суб'єктів господарювання надходили переважно такі документи:

- заяви про включення до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій та заяви суб'єктів господарювання про зміну даних, зазначених у заяві про включення до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій;
- заяви про видачу, переоформлення, продовження терміну дії, видачу копії або дублікату ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України, на отримання ліцензії на додаткову смугу радіочастот;
- заяви щодо визначення можливості застосування РЕЗ та ВП на території України;
- заяви про видачу, переоформлення, продовження терміну дії, видачу копії або дублікату ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій;
- заяви про виділення, переоформлення дозволу на використання номерного ресурсу;
- листи з проханням про надання роз'яснень;
- листи з пропозиціями та зауваженнями до проектів нормативно-правових актів, що розробляються НКРЗІ;
- інші.

Всім документам, що надходять до НКРЗІ, за наявності підстав, встановлюється контрольний термін виконання відповідно до законодавства.

З метою підвищення рівня виконавської дисципліни в Апараті НКРЗІ надається щотижневий звіт щодо термінів виконання контрольних документів, що надійшли до Комісії, на апаратній нараді у Голови НКРЗІ.

Також проводиться випереджувальний моніторинг виконання актів законодавства, доручень Президента України, Кабінету Міністрів України, заяв від операторів телекомунікацій та інших документів. Діє система щотижневого нагадування структурним підрозділам про документи, що стоять на контролі, термін виконання яких спливає протягом тижня.

У 2016 році на контролі в НКРЗІ знаходилося 9 162 документи, з них виконано вчасно 9 038 документів, що складає 98,6 %. Інші контрольні документи за об'єктивних обставин були виконані з незначним порушенням терміну.

Підвищення ефективності використання ІКТ для виконання завдань НКРЗІ

З метою виконання завдань, визначених нормативно-правовими актами, використання сучасних ефективних інформаційно-комунікаційних технологій інформаційного забезпечення співробітників НКРЗІ та їх взаємодії з постачальниками та споживачами телекомунікаційних послуг, в НКРЗІ протягом 2016 року здійснювались роботи з модернізації інформаційно-комунікаційної інфраструктури.

Побудова сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури НКРЗІ має на меті забезпечення гарантованого рівня безпеки задля подальшого розгортання сучасних засобів комунікацій (ІР-телефонії, відеозв'язку та конференцій), обчислюваної техніки (віртуалізація та збереження даних), автоматизації управлінських процесів Апарату НКРЗІ та подальшого її розвитку.

Виконані роботи мають забезпечити відповідний рівень захисту інформації, яка обробляється на робочих місцях користувачів, з організацією відповідного доступу працівників НКРЗІ до внутрішніх та зовнішніх сервісів (в тому числі до мережі Інтернет, електронної пошти тощо), а також забезпечити розгортання системи захищеного та оперативного зв'язку в Апараті НКРЗІ та між віддаленими представництвами НКРЗІ (ІР-телефонія).

Для забезпечення автоматизації управлінських процесів в Апараті НКРЗІ та створення умов для впровадження нових сервісів, проведено оновлення програмного забезпечення системи електронного документообігу, персонал забезпечено засобами електронного цифрового підпису та проведено підготовчі заходи для їх інтеграції з Системою електронної взаємодії органів виконавчої влади.

Подальші кроки, за зазначеними напрямками, передбачають заходи щодо запровадження сучасних сервісів, зокрема веб-орієнтованого фронт-офісу із застосуванням електронного цифрового підпису, та бек-офісу з автоматизацією повного циклу опрацювання документів, запровадження

сучасних засобів адміністрування та захисту локальної обчислюваної мережі, розвитку інформаційної взаємодії ІТ-інфраструктур НКРЗІ та ДП УДЦР.

Розділ VIII. Діяльність Державного підприємства «Український державний центр радіочастот»

УДЦР утворено 15 жовтня 1996 року. УДЦР є госпрозрахунковим підприємством і відноситься до сфери управління Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, та діє на підставі Закону України «Про радіочастотний ресурс України», інших нормативно-правових актів України та статуту.

Підприємство належить до об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави.

Нині УДЦР є високоефективним, самодостатнім держпідприємством, рівень розвитку та технічного оснащення, якого відповідає сучасним європейським вимогам. Підприємство забезпечує ефективне та раціональне використання радіочастотного ресурсу держави для задоволення потреб всіх категорій користувачів радіочастотного ресурсу та населення сучасними видами та послугами зв'язку, а також працює задля економічного, соціального, культурного розвитку країни, зміцнення її обороноздатності.

До його складу входить 9 філій, які здійснюють свою діяльність на всій території України.

УДЦР є єдиним в Україні підприємством, яке на практиці реалізує державну політику у сфері управління радіочастотним ресурсом шляхом:

- надання дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів рухомого, супутникового зв'язку, засобів телевізійного і радіомовлення тощо;
- проведення контролю використання радіочастот цими засобами шляхом радіочастотного моніторингу випромінювань.

УДЦР забезпечує електромагнітну сумісність діючих радіоелектронних засобів шляхом:

- проведення експертиз на можливість застосування РЕЗ, що виробляються або ввозяться для застосування на території України;
- проведення відповідних розрахунків на сумісність РЕЗ різних радіослужб;
- проведення контролю дотримання параметрів випромінювання РЕЗ встановленим дозволами на експлуатацію;
- виявлення і пошуку джерел радіозавад, що заважають нормальній роботі РЕЗ;
- забезпечення роботи РЕЗ без завад у прикордонних зонах України шляхом міжнародної координації використання радіочастот і контролю випромінювань РЕЗ сусідніх країн;

- погодження використання частот загальними РЕЗ із РЕЗ спеціального (військового) призначення.

Рішенням НКРЗІ від 25.08.2015 року УДЦР внесено до Реєстру операторів і провайдерів телекомунікацій для централізованого технічного адміністрування персональних номерів та перенесених абонентських номерів на території України (послуга MNP).

Підприємство бере активну участь у забезпеченні міжнародно-правового захисту радіочастотних присвоєнь.

Держпідприємство бере участь у роботі міжнародних організацій радіозв'язку з метою практичного забезпечення впровадження нових технологій зв'язку і захисту діючих технологій. З 2008 року УДЦР є повноправним членом Сектору радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку, роль якого полягає в здійсненні глобального управління користуванням радіочастотним спектром та частотно-орбітального ресурсу. УДЦР бере активну участь у МСЕ, СЕПТ та інших регіональних форумів, насамперед, в робочих групах з питань підготовки до ВКР-19, перепланування цифрового наземного телевізійного мовлення, радіочастотного моніторингу та боротьби проти контрафактних пристроїв електрозв'язку/ІКТ.

Важливу роль відіграє УДЦР у впровадженні в Україні радіотехнології третього покоління 3G. Активно сприяючи її розгортанню, з моменту видачі операторам мобільного зв'язку відповідних ліцензій, фахівці підприємства станом на 30 грудня 2016 року видали операторам понад **16 300** висновків щодо електромагнітної сумісності базових станцій технології UMTS та близько **16 000** дозволів на їх експлуатацію. Збільшення кількості дозволів у 2016 році стало можливим завдяки спрощенню порядку узгодження частотних присвоєнь, що значно скоротило термін розгляду та опрацювання заявочних документів.

У тісній взаємодії з Міністерством інформаційної політики, Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення УДЦР сприяв відновленню українського мовлення в зоні антитерористичної операції на сході країни.

За результатами 2016 року УДЦР визначив можливість використання в зоні АТО декількох десятків радіочастот передавачами звукового та телевізійного мовлення.

За оцінками іноземних експертів, в УДЦР створено одну з кращих в Європі і країнах СНД систему технічного радіоконтролю. Її оснащено сучасними автоматизованими комплексами вітчизняного та зарубіжного виробництва, які дозволяють контролювати використання радіочастотного ресурсу РЕЗ всіх радіотехнологій, що використовуються в Україні.

В УДЦР розгорнута станція супутникового моніторингу «GeoMon», яка забезпечує моніторинг транспондерів супутникових станцій і геолокацію земних станцій супутникового зв'язку. За оцінками експертів, станція

вважається найсучаснішою в країнах Європи та СНД. «GeoMon» внесено до Списку станцій міжнародного радіомоніторингу (List VIII) МСЕ.

У 2016 році УДЦР на замовлення іноземної компанії «Viasat Corporation» (США) виконано науково-дослідну роботу, спрямовану на підвищення ефективності використання радіочастотного ресурсу України, проведено технічну експертизу 20 проектів технічних умов на розробку, модернізацію та виробництво РЕЗ в Україні, надано 163 висновки щодо можливості застосування РЕЗ на території України у смугах радіочастот загального користування.

УДЦР опрацьовані питання щодо вимірювання зон покриття передавачів і мереж цифрового наземного телевізійного мовлення стандарту DVB-T2 за уточненою методикою із використанням спрощеної процедури вимірювання та обробки результатів оцінювання зон покриття та реального рівня охоплення населення України послугами цифрового наземного телебачення.

До складу УДЦР входить створений за європейським зразком Центр з сертифікації (ЦС). Випробувальний центр ЦС УДЦР внесений до переліку випробувальних лабораторій, результати випробувань яких визнаються нотифікованим органом з оцінки відповідності TÜV SÜD BABT (Великобританія).

УДЦР має сертифікат Системи управління якістю на відповідність вимогам стандарту ISO 9001:2009.

З лютого 2015 року державне підприємство «Український державний центр радіочастот» очолює Володимир Іванович Корсун.

Здійснення присвоєнь радіочастот та видача дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів

Обсяги робіт з підготовки та надання НКРЗІ висновків щодо можливості ліцензування радіочастотного ресурсу (РЧР) України порівняно з 2014 – 2015 роками мали тенденцію до збільшення, що пояснюється деяким пожвавленням ринку телекомунікаційних послуг в Україні і відповідним збільшенням кількості заяв про видачу ліцензії на користування РЧР України, які надійшли до НКРЗІ.

Істотно зросла у 2016 році кількість наданих за заявками від Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб телерадіомовлення. Відповідно до чинного законодавства зазначені висновки надаються Національній раді з питань телебачення і радіомовлення за договором у обсягах, які відповідають її фінансуванню за відповідною статтею Державного бюджету України. Таке зростання свідчить, зокрема, що приділяється значна увага розширенню охоплення населення України національним мовленням.

Підготовка та надання НКРЗІ висновків щодо можливості ліцензування РЧР України та висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб теле радіомовлення

Рис. 35

Обсяги робіт з присвоєнь радіочастот у 2016 році у показниках мають наступний вигляд:

- надано 34,6 тис. висновків щодо ЕМС РЕЗ;
- надано 107,8 тис. дозволів на експлуатацію РЕЗ стаціонарного розташування;
- надано 88,9 тис. дозволів на експлуатацію РЕЗ децентралізованого присвоєння.

Збільшення кількості наданих висновків щодо ЕМС та дозволів на експлуатацію РЕЗ обумовлено, зокрема, активною розбудовою операторами мереж стільникового радіозв'язку технології 3G (у 2016 році для цієї радіотехнології операторам було надано близько 8,5 тис. висновків щодо ЕМС і близько 10,5 тис. дозволів на експлуатацію), а також переоформленням (продовженням дії) дозволів на експлуатацію операторами стільникового радіозв'язку у зв'язку з переоформленням (продовженням дії) відповідних ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України.

Надання висновків щодо електромагнітної сумісності РЕЗ та дозволів на їх експлуатацію

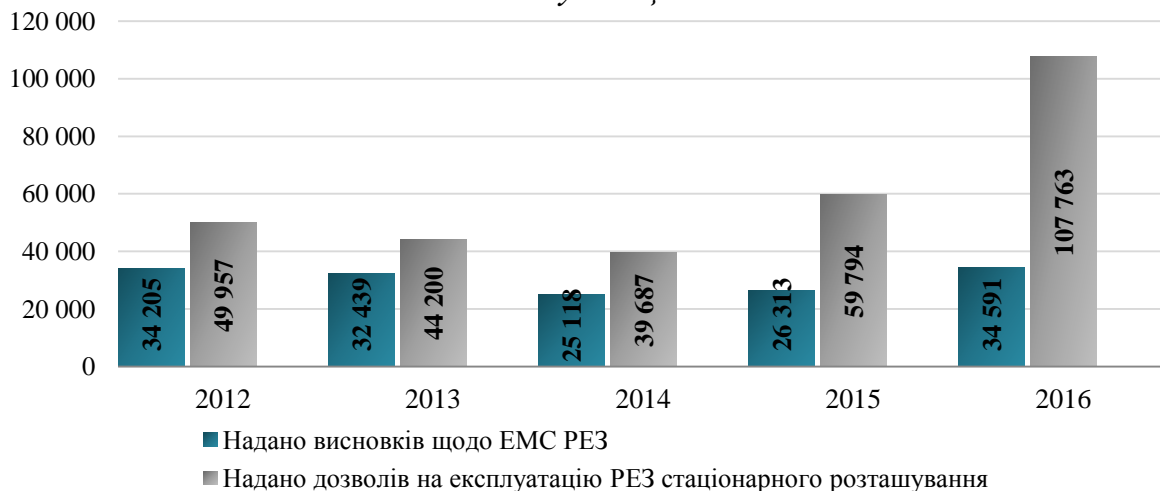

Рис. 36

Міжнародне співробітництво

Основними напрямками міжнародного співробітництва УДЦР, який є повноправним членом Сектору радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку з 2008 року, є участь у проведенні міжнародної координації присвоєнь радіочастот РЕЗ України та інших країн, двостороння співпраця з радіочастотними органами інших держав з визначення умов застосування та координації РЕЗ у прикордонних районах, забезпечення їх роботи без завад, участь у роботі міжнародних та регіональних організацій у галузі зв'язку.

Спільно з НКРЗІ та Адміністрацією зв'язку України, УДЦР вніс вагомий внесок в успішну протидію спробам Адміністрації зв'язку Російської Федерації легалізувати на міжнародному рівні незаконне використання частотних присвоєнь на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь. У зв'язку з цим, МСЕ в черговий раз підтвердив, що розглядатиме питання із забезпечення суверенного права України щодо міжнародної координації та нотифікації частотних присвоєнь/виділень в межах територій Автономної Республіки Крим та міста Севастополь відповідно до резолюції Генеральної асамблеї ООН 68/262 від 27 березня 2014 «Територіальна цілісність України».

Міжнародна координація присвоєнь радіочастот

Впродовж року було скоординовано 1 927 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ України та 16 761 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ інших країн. Крім того, УДЦР здійснив нотифікацію в МСЕ 460 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ України з метою набуття ними необхідних прав на міжнародне визнання і захист.

В рамках виконання Плану заходів щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року №1232-р., УДЦР здійснював заходи з міжнародної координації щодо перепланування виділень і присвоєнь радіочастот для цифрового наземного телевізійного мовлення (ЦНТВМ) у смузі радіочастот 470-694 МГц. З цією метою УДЦР:

- забезпечив участь в таких регіональних координаційних форумах, як Північно-Східний форум з імплементації цифрового дивіденду (NEDDIF) та Південно-європейський форум з імплементації цифрового дивіденду (SEDDIF);
- спільно з НКРЗІ забезпечив активну участь в Експертній робочій групі з питань використання спектру (SEWG) Мережі регуляторних органів електронних комунікацій країн Східного партнерства;
- провів багатосторонню зустріч технічних експертів Болгарії, Грузії, Молдови, Румунії та України зі змін частотних виділень Плану GE06 в смузі радіочастот 470-694 МГц в чорноморському регіоні (м. Київ, 27-28.07.2016) та багатосторонню зустріч технічних експертів

- адміністрацій зв'язку чорноморських країн зі змін Плану частотних виділень GE06D в смузі частот 470-694 МГц (м. Київ, 12-13.10.2016);
- забезпечив узгодження принципів спільної роботи технічних експертів адміністрацій зв'язку Республіки Білорусь і України з перепланування частотних виділень і присвоєнь ЦНТВМ в смузі частот 470-694 МГц під час проведеної в УДЦР двосторонньої координаційної зустрічі (м. Київ, 28-29.12.2016).

Враховуючи, що існуючі регіональні форуми NEDDIF і SEDDIF не включають діяльність для всіх чорноморських країн разом, з метою сприяння координаційному процесу стосовно майбутніх змін плану GE06D в смузі радіочастот 470-694 МГц на багатосторонніх зустрічах технічних експертів була підтримана ініціатива УДЦР щодо утворення Чорноморського форуму з імплементації цифрового дивіденду (BSDDIF).

Участь у діяльності МСЕ та СЕПТ

Представники УДЦР взяли участь у 8 заходах МСЕ та 7 заходах Європейської конференції адміністрацій зв'язку (СЕПТ), надаючи пріоритетне значення дослідженням шляхів вирішення питань порядку денного ВКР-19, удосконаленню методів здійснення радіочастотного моніторингу РЕЗ та боротьбі з контрафактними, підробленими та вкраденими пристроями електрозв'язку/ІКТ.

Фахівці УДЦР беруть активну участь у діяльності міжвідомчої Робочої групи з питань підготовки до ВКР-19, утвореної наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 01.02.2016 № 83, яка відповідальна за підготовку позиції України на ВКР-19 з урахуванням загальноєвропейських пропозицій. Участь у відповідних дослідженнях МСЕ і СЕПТ сприятиме забезпеченню врахування інтересів України у сфері користування радіочастотним ресурсом при визначенні можливих варіантів вирішення пунктів порядку денного ВКР-19.

Одним з вагомих внесків Адміністрації зв'язку України, в зазначену діяльність в європейському регіоні, є виконання фахівцем УДЦР обов'язків на посаді координатора СЕПТ з пункту 8 порядку денного ВКР-19, присвяченого вжиттю належних заходів щодо перегляду приміток до Статті 5 Регламенту радіозв'язку МСЕ.

Беручи до уваги визнання з боку МСЕ ефективності реалізованої в УДЦР узагальненої бази даних кодів ІМЕІ терміналів, спеціалісти УДЦР продовжували надавати внески в дослідження Сектору стандартизації електрозв'язку МСЕ (МСЕ-Т), пов'язані з боротьбою проти контрафактних пристроїв електрозв'язку/ІКТ та протидією крадіжкам мобільних пристроїв зв'язку. Зокрема, фахівці УДЦР надали відповідну експертну підтримку делегації України на Всесвітній асамблеї стандартизації електрозв'язку МСЕ 2016 року (ВАСЕ-16), а також представили 2 внески Адміністрації зв'язку України щодо розробки проекту Рекомендації МСЕ-Т Q.FW_CCF

«Концептуальні вимоги для рішення щодо боротьби з контрафактними пристроями ІКТ».

Також, представник УДЦР є співредактором звіту МСЕ-Т TR-Uni_Id «Використання технічних рішень по боротьбі з контрафакцією, оснований на унікальних і незмінних ідентифікаторах мобільних пристроїв» та виступив в якості доповідача на семінарі-практикумі МСЕ «Боротьба з контрафактною продукцією за допомогою рішень з перевірки на відповідність та функціональну сумісність» (28.06.2016).

Прийняття нових резолюцій, рекомендацій і звітів МСЕ щодо боротьби з контрафактними пристроями електров'язку/ІКТ сприятиме законодавчому забезпеченню реалізації заходів з протидії та усунення незаконного ввезення в Україну кінцевого обладнання телекомунікаційних мереж, що має міжнародні ідентифікатори.

Ще, одним з напрямків роботи УДЦР в МСЕ та СЕПТ є участь у дослідженнях з питань, пов'язаних з радіочастотним моніторингом – розробка рекомендацій, звітів, які в подальшому використовуються УДЦР в якості підґрунтя для розробки методик радіочастотного моніторингу РЕЗ України. В 2016 році в рамках СЕПТ та МСЕ фахівцями УДЦР було представлено 4 внески щодо вимірювання параметрів РЕЗ та покриття. Матеріали внесків були враховані в проекті перегляду Рекомендації МСЕ-R SM.1875-2 «Вимірювання покриття DVB-T та перевірка критеріїв планування», а в СЕПТ на основі матеріалів внесків УДЦР ініційовано розгляд питання щодо технічних можливостей, конструктивного виконання та вимог до обладнання, що використовується в мобільних станціях радіомоніторингу РЕЗ різних радіотехнологій.

Розвиток двостороннього співробітництва та участь у інших заходах

З метою врегулювання питання завад РЕЗ сусідніх країн від РЕЗ CDMA України УДЦР проводив зустрічі з представниками мобільного оператора Болгарії Vivacom, радіочастотним органом Республіки Білорусь, а також спільні вимірювання з радіочастотним органом Республіки Польща.

В рамках двостороннього співробітництва з радіочастотними органами Республіки Корея, фахівці УДЦР брали участь у навчальному курсі «Управління радіочастотним спектром».

Фахівці УДЦР відвідали Національний орган з питань медіа та інфокомунікацій Угорщини (NMNH) з метою вивчення досвіду щодо побудови системи контролю параметрів та показників якості мереж цифрового стільникового зв'язку, розгорнутих у Будапешті. Під час візиту було отримано відомості про принципи побудови, обсяги завдань, структуру системи тестування якості послуг мереж рухомого (мобільного) зв'язку (2G, 3G, 4G), методичні підходи до виконання драйв-тестів, постобробки результатів та їх оприлюднення на офіційному сайті національного регулятора.

Результати радіочастотного моніторингу

Протягом 2016 року заходи радіочастотного моніторингу здійснювалися УДЦР та його філіями відповідно до вимог законодавства у сфері користування РЧР.

Інструментальна оцінка параметрів випромінювання радіоелектронних засобів

Станом на 31.12.2016, у центральній обліковій базі УДЦР зареєстровано 210 084 одиниці контролю (базових станцій, радіоелектронних засобів (РЕЗ), дуплексних пар та номіналів радіочастот), що підлягали плановому технічному радіоконтролю (далі – ТРК). У ході ТРК протягом року складено 1 650 355 спектрограм (протоколів) інструментальних оцінок параметрів випромінювання РЕЗ, частотних панорам та таблиць даних.

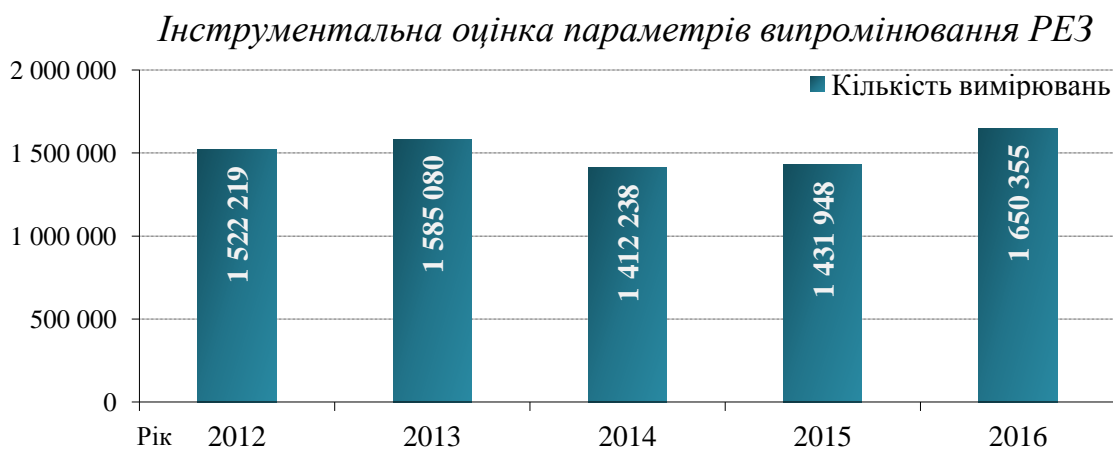

Рис. 37

Загальне збільшення кількості зареєстрованих одиниць контролю у порівнянні із 2015 роком склало понад 16% (у 2015 році – 180 115 одиниць контролю) та пов'язано із впровадженням операторами цифрового стільникового зв'язку радіотехнології цифрового стільникового радіозв'язку ІМТ-2000 (UMTS) та розгортанням мереж широкопasmового радіодоступу.

Виявлення порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом

Протягом 2016 року зафіксовано 9 981 порушення у сфері користування радіочастотним ресурсом, з урахуванням тих, що були виявлені у попередніх періодах (2 774) і робота над якими тривала у звітному періоді, з яких:

- використання РЕЗ без відповідних дозвільних документів – 7 645;
- використання РЕЗ з порушенням умов дозволів на експлуатацію РЕЗ – 2 336.

Вжитими заходами, протягом року усунуто 7 234 порушення користування радіочастотним ресурсом, що складає 72 % від їх загальної кількості.

При цьому, силами підрозділів РЧМ УДЦР і його філій усунуто 6 033 порушення, що склало 60%, та за результатами спільних заходів, проведених НКРЗІ та територіальними підрозділами Національної поліції, усунуто 1 201 порушення, що склало 12 %.

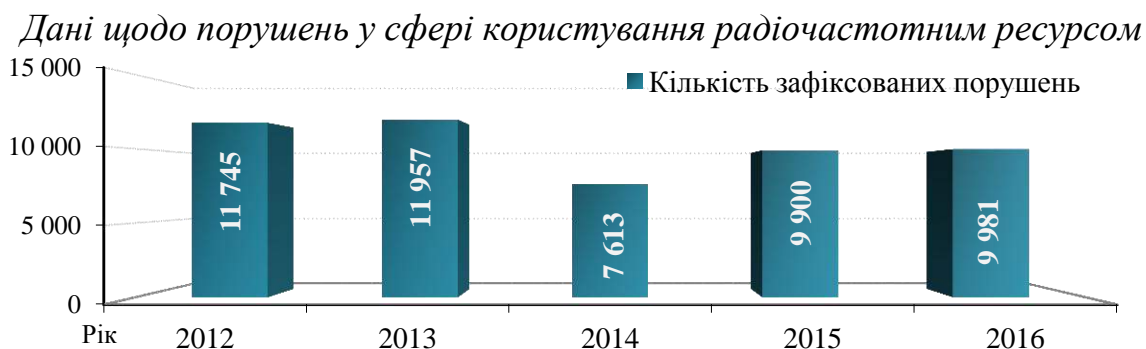

Рис. 38

Кількість порушень, що знаходилися на контролі в 2016 році, у порівнянні з попереднім роком, практично не змінилася. Найбільше порушень пов'язано з використанням РЕЗ широкопasmового радіодоступу. УДЦР, у межах своїх повноважень, продовжує вживати заходів щодо виявлення та припинення дії порушень користування РЧР.

Виявлення та усунення дії джерел радіозавад

Протягом 2016 року УДЦР виконано, у встановлені терміни, 1 232 заявки на виявлення та усунення дії джерел радіозавад.

Кількість заявок на виявлення та усунення дії джерел радіозавад у порівнянні з 2015 роком зросла майже вдвічі, що викликане створенням чисельних радіозавад у роботі мереж стільникового зв'язку ІМТ-2000 (UMTS) від цифрових безпроводових телефонів стандарту DECT 6.0 та створенням завад операторам стільникового зв'язку, що використовують радіотехнологію CDMA-800, від мереж кабельного телебачення.

Застосування сучасних засобів ТРК і належна організація заходів радіочастотного моніторингу забезпечує оперативне виявлення джерел радіозавад та вжиття необхідних заходів щодо усунення їх впливу.

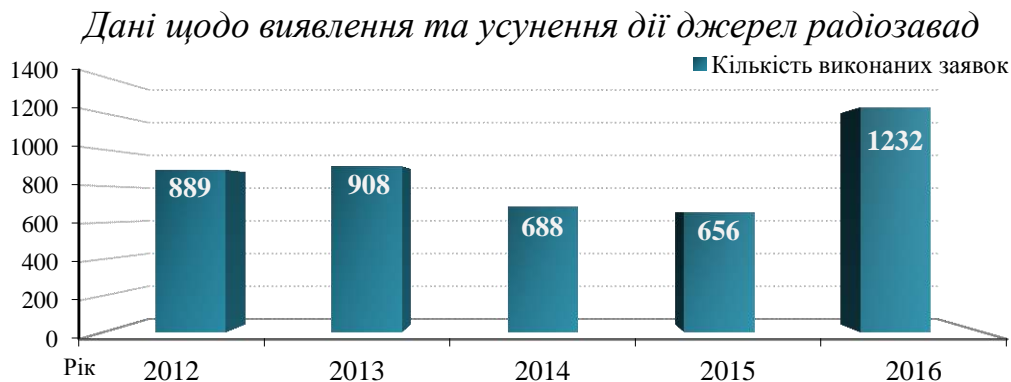

Рис. 39

Здійснення вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж

Одним із статутних завдань діяльності УДЦР є здійснення вимірювань (технічний контроль) телекомунікаційних мереж, метою яких є виявлення порушень вимог законодавства України, пов'язаних з нелегітимним пропуском міжнародного телефонного трафіку.

УДЦР здійснює вимірювання телекомунікаційних мереж, в тому числі щодо маршрутизації трафіку в телекомунікаційній мережі загального користування України.

Для виконання зазначених робіт, УДЦР має відповідні підрозділи, які укомплектовані кваліфікованими фахівцями та оснащені сучасним вимірювальним обладнанням. Крім того, для автоматизованого контролю сигнального трафіку на базі УДЦР функціонує фрагмент системи вимірювань телекомунікаційної мережі загального користування України, до якої входить Центр контролю вимірювань та локальні пункти вимірювань, що розгорнуті на технічних майданчиках окремих операторів телекомунікацій в різних містах України.

У 2016 році УДЦР, за договорами із зацікавленими операторами телекомунікацій, в ході участі у складі комісій НКРЗІ та за зверненнями правоохоронних органів, провів 1 656 заходів з вимірювання телекомунікаційних мереж, з них: 1 055 заходів щодо порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії та 601 захід щодо випробування (вимірювання) показників (параметрів) якості телекомунікаційних послуг, в тому числі якості послуг із доступу до Інтернет.

В ході проведення зазначених заходів на мережах операторів виявлено та зафіксовано протоколами вимірювань 305 633 порушень порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії.

З метою вжиття відповідних заходів до порушників, операторам телекомунікацій надані Протоколи вимірювань, за якими надання телекомунікаційних послуг споживачам-порушникам припинялося чи обмежувалося. Крім того, до правоохоронних органів передано 100 протоколів вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж, якими зафіксовані порушення порядку маршрутизації трафіку.

Динаміка проведених заходів з вимірювання телекомунікаційних мереж та виявлених при цьому порушень порядку маршрутизації трафіку у 2011-2016 роках, що приведена на діаграмі, показує тенденцію зменшення кількості виявлених порушень у 2016 році на 23% у порівнянні з попереднім роком. Це свідчить про ефективність роботи з вимірювання телекомунікаційних мереж щодо виявлення та попередження порушень порядку маршрутизації трафіку, яка проводиться фахівцями НКРЗІ спільно з правоохоронними органами, УДЦР та зацікавленими операторами телекомунікацій.

Динаміка проведених заходів з вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж у 2011-2016 роках, кількість заходів

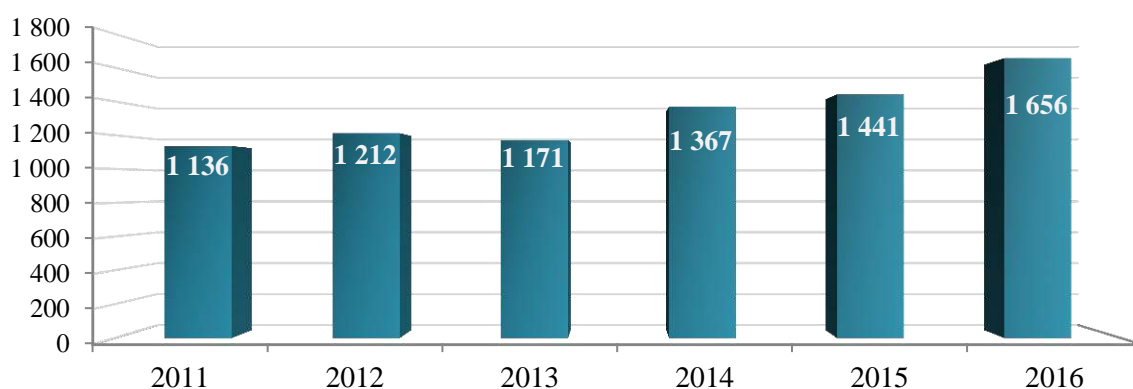

Рис. 40

Динаміка виявлених порушень порядку маршрутизації трафіку при проведенні заходів з вимірювань на телекомунікаційних мережах у 2011-2016 роках, кількість виявлених порушень

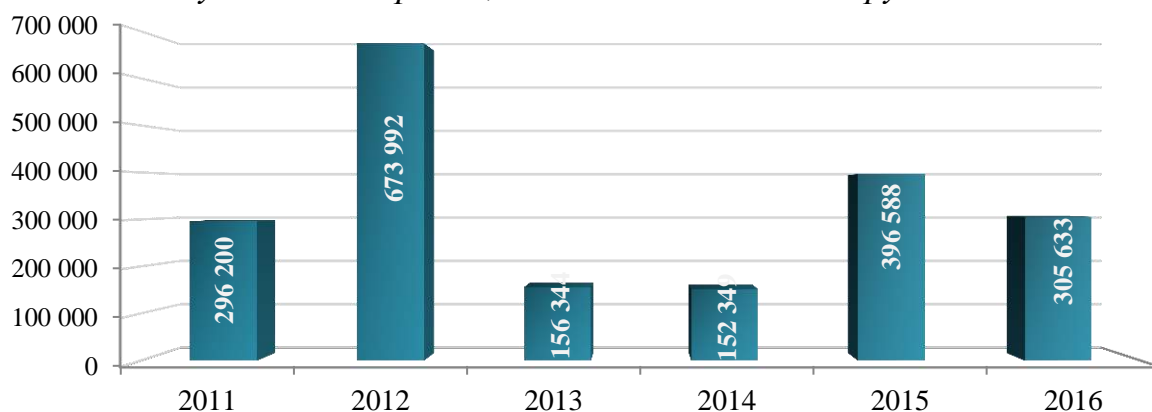

Рис. 41

Одним з перспективних напрямків діяльності УДЦР є випробування (вимірювання) показників (параметрів) якості телекомунікаційних послуг, в тому числі якості послуг із доступу до Інтернет.

З метою забезпечення виконання операторами телекомунікацій рішення НКРЗІ від 29.12.2015 № 694 «Про затвердження переліків показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2017 році» фахівцями УДЦР надаються послуги з випробування (вимірювання) показників (параметрів) якості телекомунікаційних послуг на мережах операторів фіксованого телефонного зв'язку та якості послуг із доступу до Інтернет у всіх регіонах України. Для проведення вищезазначених заходів УДЦР та його регіональні філії забезпечені сертифікованими вимірювальними приладами та атестованими методиками вимірювань (випробувань).

У 2016 році як зазначалося вище, УДЦР за договорами із зацікавленими операторами телекомунікацій провів 601 захід з випробування (вимірювання) показників (параметрів) якості телекомунікаційних послуг, в тому числі якості послуг із доступу до Інтернет, за результатами яких складені протоколи, що використовуються

операторами при поданні відповідних звітів до НКРЗІ та їх оприлюднення у 2017 році.

***Центр з сертифікації Державного підприємства
«Український державний центр радіочастот» (ЦС УДЦР)***

У 2016 році ЦС УДЦР видано більше 450 різноманітних сертифікатів, взято на облік 189 Декларацій відповідності, проведено і оформлено протоколами 2 372 випробувань.

При цьому, виявлено 48 типів обладнання, яке не відповідає вимогам Технічних регламентів, що складає близько 6,5% від загальної кількості перевіреної продукції. За показниками, виявлені відхилення (невідповідності) продукції вимогам Технічного регламенту радіоблагоднання і телекомунікаційного кінцевого (термінального) обладнання (ТР РТКО) розподіляються: EMC - 65 %, функціональні параметри (радіопараметри) – 25%, електробезпека - 10 %.

Оцінка відповідності новітніх РЕЗ (ВП) потребує постійного удосконалення матеріально-технічної бази випробувань. З метою оновлення та модернізації засобів та обладнання випробувальних лабораторій **ЦС УДЦР** протягом року придбано та освоєно сучасне випробувальне обладнання Pasternack PE7021-6, ENV216, тестове устаткування для 3GPP SIM/USIM/ISIM/CSIM.

В 2016 році, з метою поліпшення обслуговування Замовників, розроблена та оприлюднена на Інтернет-порталі ДП УДЦР оновлена версія сайту ЦС УДЦР.

Орган з оцінки відповідності ДП УДЦР (ООВ УКРЧАСТОТНАГЛЯД) одним із перших в Україні призначено ООВ продукції вимогам нового Технічного регламенту з електромагнітної сумісності обладнання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 N 1077.

Національне агентство з акредитації України (НААУ) провело щорічний нагляд за діяльністю акредитованого Органу з сертифікації техніки зв'язку (ОС УКРЧАСТОТНАГЛЯД). За результатами перевірки актуалізовано атестат акредитації та суттєво розширено сферу акредитації органу. Зокрема, до сфери акредитації включена значна кількість нових стандартів України, гармонізованих з міжнародними.

Випробувальний центр (ВЦ УКРЧАСТОТНАГЛЯД) успішно пройшов планову інспекційну перевірку НААУ щодо відповідності вимогам стандарту ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 «Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій». В черговий раз підтверджено технічну компетентність, достовірність та обґрунтованість результатів випробувань продукції вимогам ДСТУ ISO/IEC 17025. Сфера акредитації ВЦ доповнена кількома десятками нових національних стандартів, які відповідають європейським стандартам.

ЦС активно працює на міжнародному рівні і на сьогодні залишається єдиним в Україні органом здатним провести оцінку відповідності радіоелектронних засобів призначених для експорту до країн ЄС.

В 2016 році центром проведені комплексні випробування низки продуктів національного виробника – ТОВ «Ріг Експерт Україна», іноземного виробника – компанії TelematicsWireless Ltd (Ізраїль). За результатами робіт нотифікований орган з оцінки відповідності TÜV SÜD BAWT (Великобританія) визнавши протоколи випробувань, як доказ відповідності продукції Директивам ЄС, видав Замовникам європейські сертифікати.

Протягом року ЦС УДЦР проводив випробування продукції більше сотні виробників РЕЗ та ВП, у тому числі провідних світових брендів. При цьому, представники таких компаній-виробників, як Apple, LG, Huawei відвідали Центр з метою ознайомлення з його діяльністю.

В червні 2016 року ЦС УДЦР приймав колег з компанії Nemko (Норвегія). Фахівці авторитетної випробувальної установи дали високу оцінку діяльності центру та обговорили питання співпраці в галузі оцінки відповідних технічних засобів.

Як і раніше, цілу низку випробувань продукції в частині вимірювань радіопараметрів, EMC, SAR, стійкості до впливу зовнішніх факторів залишаються унікальними для України.

ЦС регулярно проводились експериментальні дослідження та незалежні технічні експертизи з метою впровадження в Україні новітніх технологій. Зокрема, дослідницькі випробування фільтрів приймачів базових станцій системи стільникового зв'язку UMTS мобільного оператора Київстар.

На замовлення однієї із найбільших компаній в Східній Європі у сфері виробництва вимірювальних приладів, систем енергоменеджменту ТОВ «НІК-ЕЛЕКТРОНІКА» проводилися експериментальні дослідження впливу високочастотних ЕМП на роботу лічильників електроенергії.

Впродовж року ЦС УДЦР виконав оцінку відповідності лінійки новітніх радіорелейних та базових станцій, призначених для розвитку мереж 3G в Україні.

В 2016 р. проведені випробування радіообладнання, що було успішно задіяне при будівництві нового безпечного конфайнменту Чорнобильської АЕС. Адміністрація ЧАЕС оголосила подяку ЦС УДЦР за якість, оперативність та професіоналізм при виконанні зазначених робіт.

В інтересах безпеки судноплавства в Україні фахівцями ЦС УДЦР виконано комплекс робіт з оцінки відповідності радіообладнання потужної системи моніторингу океанографічних та метеорологічних даних.

За участі ЦС УДЦР проводилась перевірка відповідності радіоелектронних засобів, призначених для оснащення патрульної поліції України вимогам TP РТКО.

На виконання «Плану заходів щодо реалізації стратегії розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року», зокрема щодо запровадження в Україні системи міжлабораторних порівнянь і професійного

тестування, проведено черговий раунд міжлабораторних порівняльних випробувань практично з усіма ВЛ (ВЦ), які провадять випробування пристроїв у сфері використання радіочастотного ресурсу України.

Враховуючи необхідність наближення процедур оцінки відповідності радіообладнання до законодавства ЄС, фахівці ЦС прийняли активну участь у підготовці проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту радіообладнання» у складі робочої групи з розроблення нового регламенту, міжнародній зустрічі DG GROW – MERT з питання статті 55 Угоди про Асоціацію, галузевому семінарі-наradі «Досвід та проблеми оцінки відповідності радіообладнання».

Розділ XI. Пріоритетні завдання НКРЗІ на 2017 рік

На 2017 рік визначено наступні пріоритетні завдання НКРЗІ:

- впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління на виконання Указу Президента України від 21.07.2015 № 445;
- впровадження на телекомунікаційних мережах рухомого (мобільного) зв'язку України послуги із перенесення абонентських номерів та створення необхідних організаційних та економічних умов для впровадження послуги на мережах фіксованого зв'язку;
- супроводження у Верховній Radі України проекту Закону України «Про електронні комунікації» та реалізація його положень (після прийняття);
- спрощення умов діяльності операторів, провайдерів телекомунікацій шляхом реалізації положень Закону України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж»;
- забезпечення виконання поставлених перед НКРЗІ завдань, передбачених Планом щодо дерегуляції господарської діяльності, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 615-р;
- розроблення Правил здійснення діяльності в сфері електронних комунікацій для їх введення на заміну діючим ліцензійним умовам здійснення певних видів діяльності у сфері телекомунікацій;
- проведення аналізу ринків послуг пропуску трафіка, визначення операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на цих ринках, встановлення економічно обґрунтованих розрахункових такс за послуги пропуску трафіка, в тому числі, розрахункових такс за послуги пропуску трафіка на перенесені номери;
- забезпечення виконання заходів, пов'язаних з реалізацією інтеграції України до ЄС, зокрема в частині імплементації Угоди про асоціацію та Порядку денного асоціації Україна-ЄС;
- підготовка пропозицій щодо впровадження кращої регуляторної практики у сфері електронних комунікацій з метою наближення

національного законодавства до стандартів ЄС, за результатами участі НКРЗІ у зовнішньополітичній ініціативі ЄС «Східне партнерство».

Пріоритетні завдання УДЦР на 2017 рік

- на виконання Плану заходів щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 №1232-р:

- підготовка пропозицій до плану заходів щодо вивільнення смуг 694 – 790 МГц і 790 – 862 МГц від радіоелектронних засобів радіомовної служби (телебачення) для впровадження радіотехнології LTE та їх реалізація у межах компетенції УДЦР.

- на виконання Плану заходів щодо впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 №788-р:

- проведення робіт з перепланування мереж цифрового наземного телевізійного мовлення у смугу радіочастот 470 – 694 МГц;
- проведення заходів, відповідно до компетенції УДЦР, з опрацювання питань щодо підготовки концепції використання смуги радіочастот 174 – 230 МГц та наступної роботи з перепланування частотних виділень плану GE06 у смузі радіочастот 174 – 230 МГц шляхом здійснення міжнародної координації, а також конвертації зазначених частотних виділень у присвоєння радіочастот.

- вдосконалення технологічних процесів діяльності підприємства:

- створення автоматизованої інформаційної системи «Централізована база даних перенесених номерів» (АІС ЦБД ПН) для реалізації на телекомунікаційних мережах загального користування України послуги із перенесення абонентських номерів (ППН) при зміні оператора рухомого (мобільного) зв'язку;
- створення інформаційно-комунікаційної системи «Портал послуг УДЦР» з метою спрощення та прискорення процедур отримання фізичними та юридичними особами послуг УДЦР з присвоєння радіочастот;
- створення системи управління інформаційної безпеки та удосконалення механізмів і засобів захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах УДЦР.